National Library
Bibliothèque Nationale
JUIL 29 1985
JULY
DES JO

B103/C/19/4

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Offices: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9, Canada. Editor-in-Chief A. **Kundrats**, 465-7902. USA Editorial Offices: New York, Editor V. **Irbe**, 4035 Rombouts Ave., Bronx, NY 10466; Chicago Editor V. **Jaunkalnietis**, 1805 Taylor Ave., Racine Wis. 53403; California Editor **Karlis Kalejs**, 3822 Markridge Road, La Crescenta, CA 91214.

NR. 28/29 SESTDIENA, 1985. GADA 13/20. JŪLIJS 35. GADS SATURDAY, JULY 13/20, 1985.

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 CENA 1 DOLARS

Mūsu balsis šodien dzird

10.Rietumkrasta dziesmu svētku atklāšanas runā LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs cita starpā norādīja:

„Šie svētki visai pasaulei lai liecina, ka mēs arī svešās zemēs dzīvojot, esam palikuši uzticīgi savai latviskai sūtībai un kultūrai '- savai tautai un tēvzemei.

Lai pateicamies Vankuveras latviešu darbiniekiem par pašaizliedzīgām pūlēm šo lielo svētku izkārtošanā. Tas ir apbrīnojams veikums, ar kuŗu jūs patiesi varat lepoties. Jūs esat pierādījuši visiem, ka arī skaitliskā ziņā neliela saimīte spēj paveikt dižus darbus, par kuŗiem to varētu apskaust daudzas pilsētas, kur patvērumu atradis desmit un pat simtkārt lielāks skaits latviešu.

Tāpat lai pateicība visiem, bez kuŗu līdzdalības nevarētu notikt šī lielā latviskās dziesmas un kultūras manifestācija. Lai pateicība arī visiem, kas mērojuši tālus ceļus, lai šodien būtu kopā ar jums.

Kaut mūs bieži vien šķiŗ tūkstošiem jūdžu lieli attālumi, mūs visus vieno mūžam svētais Latvijas karogs. Mūs vieno arī nešaubīga ticība savas tautas gaišākai nākotnei.

Ar mūsu nacionālpolītiskām aktīvitātēm mēs attaisnojam to sūtību, ko Māte Latvija mums uzticējusi. Mēs runājam savas apspiestās tautas vārdā.

Ar ganḍarījumu jākonstatē, ka mūsu balsis šodien dzird kā mūsu draugi, tā arī ienaidnieki.

Laiks, kad mēs pazemīgi lūdzām, pieder pagātnei. Šodien mēs vairs nelūdzam, bet prasām. Prasām, dzejnieka vārdiem runājot, latviešu tautai un Latvijai savu tiesu.

Mums nav jākāpj ellē sist dūri uz galda. To mēs darām katrā izdevīgā gadījumā, atklājot mūsu lielākā ienaidnieka un tautas apspiedēja — komunisma ļauno seju. Mēs to darām kā aculiecinieki saskarē ar šīs zemes iedzīvotājiem. Mēs to darām runās un rakstos un arī iespaidīgās demonstrācijās. Mums ne no kā nav jābaidās. Taisnība ir mūsu pusē. To sāk atskārst arī snaudošā rietumu pasaules sirdsapziņa. Par to nevarīgās dusmās vaimanā mūsu lielākais ienaidnieks — sarkanā fašisma citadele — Kremlis.

Nevarēdams atvairīt mūsu skaudro apsūdzību,ienaidnieks mūs velti mēģina apmelnot un sašķelt ar melīgu propagandu. Viņš varbūt jau šodien nojauš, ka nākamajā lielā kaŗa noziedznieku tiesā tas atradīsies uz apsūdzēto sola un mēs būsim ne tikai apsūdzības raksta autori, bet arī prokurora liecinieki.

Šai tiesai sarkanie fašisti nekad neizbēgs, tāpat kā taisnai tiesai neizbēga hitleriskie noziedznieki.

Ar katru mūsu politiskās aktīvitātes soli mēs šo tiesas dienu pietuvinām.

Ar katru mūsu aktīvitātes šīsdienas soli mēs stiprinām apspiestās tautas cerību liesmas.

Šodien mēs te sapulcējušies stiprināmies nešaubīgā ticībā, ka Visuvarenā noliktajā stundā latvieši tēvzemē un visā pasaulē varēs sveikt jauno brīvības rītu ar mūžīgiem vārdiem:

Dievs, svētī Latviju!

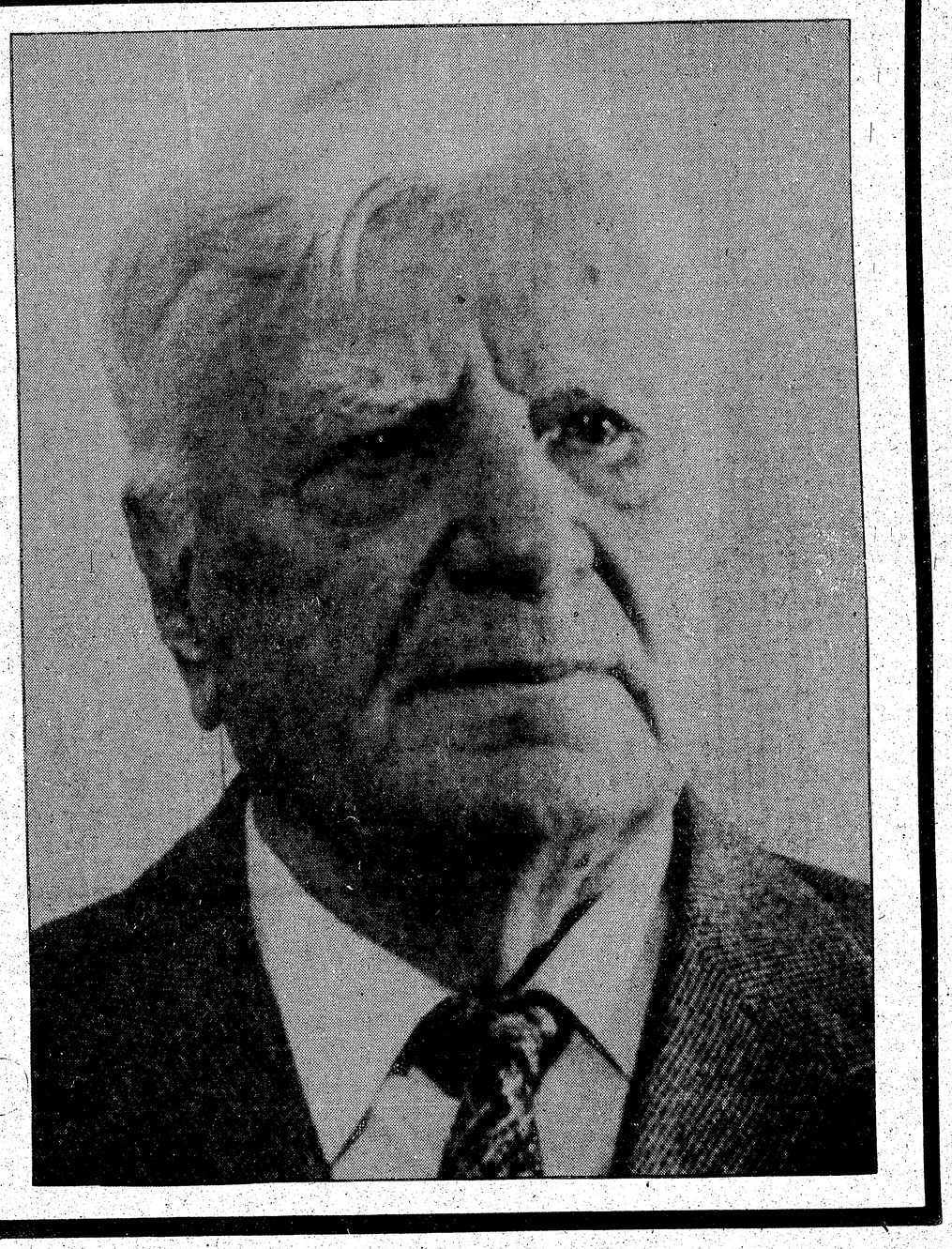

Miris pulkvedis Kārlis Lobe

No Stokholmas saņemta skumja ziņa: 9. jūlijā tur stājusies pukstēt cildenā latviešu patriota un kaŗavīra pulkveža Kārļa Lobes sirds.

Mūsu Stokholmas līdzstrādnieks red. A. Seglenieks raksta:

Pirms gada aprīlī aizsaules ceļā aizgāja pulkvedis Aleksandrs Plensners. Viņam veltītajam atvadu rakstam bija virsraksts — Vienmēr domās par savu tautu un zemi. Ir pagājis gads un daži mēneši, kad sirdī atskan reiz rakstītais virsraksts, — šoreiz mūžībā aizvadot pulkvedi Kārli Lobi.

Vēl nesen, šī gada martā, pulkvedis K. Lobe nosvinēja savu 90. dzimšanas dienu. Pulkvedis bija lieliskā gara stāvoklī — kā īsts spēka vīrs, visu gaŗo dienu pieņēma apsveicējus un garā runā mudināja nepagurt cīņā par brīvu Latviju.

Pulkveža kundze Milda, kas, vecuma sagrauzta, mēdza dienas aizvadīt gultā, šoreiz spēja nosēdēt mīkstā zvilnī un likās spirgtāka nekā parasts.

Jau pirms gadiem pulkvedis bija atraidījis piedāvājumu kundzi pārvest uz veco ļaužu namu. Viņš vēlējās pats apkopt savu dzīves draugu, cik ilgi būs spēks. Tāpēc trīs reizes dienā nāca apkopējas. Grūtāk bija naktīs, jo bija traucēts nakts miers, kas atņēma spēkus.

Jubilejā pulkvedis bija saņēmis ap 250 apsveikumu. Nespēdams visiem rakstiski pateikties, nolēma pateicības rindas nosūtīt ievietošanai visās trimdas avīzēs.

Pēkšņi akūti traucējumi kuņģa darbībā aizkavēja rakstīšanu. Latviešu ārsts Gundars Rašmanis slimnieku ievietoja slimnīcā, reizē turpat ievietojot sirgstošo Lobes kundzi. Pulkvedis bija priecīgs, ka katru dienu kādu brīdi spēja apmeklēt savu dzīvesbiedri. Izmeklēšanas rezultāti Lobem nebija labvēlīgi. Dr. Rašmanis pārvietoja pulkvedi uz citu slimnīcu, kur viņam izdarīja kuņģa operāciju.

Vienlaicīgi pasliktinājās Lobes kundzes veselība, un 31. maijā viņa mira. K. Lobe bija sagatavots jaunajam notikumam.

(Turpinājums 20. lp.)

Dziesma — zelta atslēga

10. Rietumkrasta dziesmu svētkus atklājot, rīcības loka vadītājs Alberts Pūpols teica:

„Nav nejaušība, ka svētku mudē esam pārfrazējuši mums visiem mīļo tautas dziesmu, Dziedāj'tautu tīrumā... Toreiz, sirmā senatnē, latviešu sētas kopēji dziedāja lai izteiktu spītu pret bargajiem kungiem.

Vai ar dziesmu svētkiem mēs nespītējam tautas apspiedējiem un iznīcināt gribētājiem? Esam nākuši kopā no tāliem novadiem. Šis krāšņais tautas saplūdums ir akmens uz kā mēs pakāpamies, lai mūsu balss būtu skaļāka un mūs tālāk dzirdētu. Kā senāk, tā tagad, spīts ir mūsu stiprais ierocis. Mums ir jāspītē varai. Un kā to vislabāk izdarīt, jūs visi esat tik skaisti izpratuši nākot uz šiem svētkiem.

Mēs esam darījuši visu iespējamo lai jums būtu skaistas dienas mūsu trimdas mājvietā, skaistajā Vankuverā. Ceram pēc svētkiem atgriezties mājās ar skaistām atmiņām un latvietībā stiprināti.

Ne tikai skaitliskais samērs, bet galvenais — ticība mūsu tautas nākotnei, ļauj šos svētkus nosaukt par lieliem. Un lieli tie būs, kamēr mūs vienos dziesmu gars. Kā pirms 150 gadiem dzimušais Dainu tēvs Krišjānis Barons savienoja tautas dziesmas, tā dziesma lai vieno tautu arī šodien. Brutālā vara, kas mūs izkliedēja, vajā mūs vēl šodien. Vai ar viņiem var būt kādi kultūras sakari? Mēs negribam būt apspiesti un iznīcināti — to mēs neslēpjam.

Mēs varam lepoties ar mūsu jaunatni, kas svešumā dzimusi un augusi, bet apzinās, ka mūsu svešums ir arī viņu svešums, kaut viņi šeit dzimuši. Taču katrai tautai pasaulē ir tikai viena vieta, ko tie ar asinīm un asarām ir kopuši, tā ir viņu tēvzeme.

Mums ir jāpārvar un mēs pārvarēsim šo īso laika sprīdi, ko cilvēka prāts ar gadiem aplēš. Mūsu sirdis ir pilnas rūgtuma un naida pret brutālo okupantu varu. Šinīs svētkos būsim lepni par paveikto darbu, stiprināsimies cerībās un nešaubīgā ticībā.

Skaistus darbus jums svētkos rādīs mākslinieki,daiļamatnieki, aktieri, solisti un ansambļi. Visskaistāko darbu ir veikuši diriģenti, gan tie kas ar koristiem strādāja daudzos mēģinājumos, gan tie, kas saliedēja kopkori. Daiļās dziedātājas un brašie dziedātāji, jūsu rokās ir tā neredzamā zelta atslēga uz mūsu sirdīm zmūsu dziesmām. Šī atslēga atver mūsu sirdis un ir vienojusi mūs no pirmajiem dziesmu svētkiem Dikļos līdz šodienai. Mūsu dziesma mūs vieno, kaut esam tālu, tautu tālumā kaisīti.

Dziedāsim skaļi: Brīvību Latvijai!

J.R.

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1985. GADA 13/20. JŪLIJS, 28/29. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Valdes priekšsēdis — Pēteris Ratnieks. Laikraksta atbildīgais redaktors — A. Kundrats. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9, tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, U.S.A. Tālr. 1-212-994-7917. — Čikagas redakcijas vad. A. Zaube, 3353 N. Avers Avenue, Chicago, Ill. 60618. Redaktors Austrālijā Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos materiālus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personiskais uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 40 dol., 6 mēnešiem — 21 dol., 3 mēnešiem — 12 dol. Atsevišķa numura cena 1 dol.

Sludinājumu maksa sludinājumu daļā $5.00, tekstā $6.00, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas telpu. Sarīkojumu kalendārā $1.50 par rindiņu, atkārtojot 4 reizes un vairāk 25 proc. atlaide. Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tālrunis 466—1514

MEMBER ETHNIC PRESS ASSOCIATION ONTARIO

Laikraksta apgāds patur tiesības atsevišķos gadījumos sludinājumus arī nepieņemt. Ja nodotā sludinājuma laikrakstā ieviesusies kļūda, tad šis sludinājums tiks atkārtots bez maksas. Laikraksta apgāds par kļūdaini ievietotu sludinājumu atbildīgs tikai par tādu summu, cik pēc sludinājuma likmes izmaksājusi kļūdaini iespiestā teksta telpa. Grozījumus sludinājumos var pieteikt ne vēlāk kā vienu dienu pēc sludinājuma nodošanas.

Krasts ar krastu sasaucas

Rietumu krasta dziesmu svētki Vankuverā

10. Rietumu krasta dziesmu svētki no 3. līdz 7. jūlijam Vankuverā, no trešdienas līdz svētdienai, risinājās desmit gadu jubilejas un Krišjāņa Barona 150 gadu atceres zīmē. Tauta bija sabraukusi ,,no malu maliņām'', bet visvairāk no rietumu krasta. Sevišķi daudz svētkos bija ieradušies Amerikas latvieši, kam uz Kanadu izdevīgi braukt arī ar savu augstāko dolara kursu, visiem izdevumiem samazinoties par apmēram trešo daļu, bet netrūka arī svētku apmeklētāju pat no tālākiem Kanadas novadiem, — dziedātāju, dejotāju, klausītāju un skatītāju. No Toronto tālo ceļu bija mērojis vīru ansamblis Kalvis, kas sniedza arī svētku atklāšanas koncertu un dziedāja īpašā ansambļu koncertā. No Hamiltonas uz Vankuveru bija devies vanadžu koris Saskaņa, no dejotājiem Toronto Diždancītis un Diždancis un DV Toronto nodaļas Daugaviņa, bet no Hamiltonas Vainadziņš. Toronto visbagātāk rietumu krastā pārstāvēja mūsu vārdu mākslas kopēji, veidojot pusi no visiem lasītājiem rakstnieku cēlienā. Mākslinieku un daiļamatnieku izstādē reprezentējās arī vairāki torontieši.

Svētku atklāšana

Trešdienas pievakarē dziesmu svētku apmeklētāji pulcējās Vankuveras viesnīcā uz atklāšanas aktu un koncertu Britu zālē, kur piedalījās ap 400 personu. Ievadvārdus teica archibīskaps A. Lūsis. Viņš sveicināja Baznīcas vārdā, un lai šie svētki stiprinātu ticībā, ka ,,Dievs neļaus nogrimt mūsu sapņu laivai''. Tad svētku rīcības loka locekle Indra Pulciņa lūdza Vankuveras pilsētas galvas vietnieku Brūsu Jorku (Bruce Yorke) nolasīt pilsētas galvas Maikeļa Harkorta (Harcourt) svētku proklamāciju, kas izsludina dziesmu svētku laiku no 3. līdz 7. jūlijam par Latviešu dziesmu svētku dienām Vankuveras pilsētā, aicinot visus iedzīvotājus dalīties šinī latviešu kultūrālajā mantojumā.

Rīcības loka vadītājs Alberts Pūpols svētku atklāšanas runā, kuŗu teica abās valodās, minēja, ka svētki notiek Krišjāņa Barona zīmē. ,,Dziedāsim skaļi, brīvību Latvijai!'' viņš aicināja. LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs vispirms pateicās rietumu krasta dziesmu svētku rīkotājiem, kas veikuši lielu organizēšanas darbu un aicināja nezaudēt ticību mūsu tautas brīvībai, jo neviena nežēlīga vara nav valdījusi mūžīgi. Latvijā tagad jādzied slavas dziesmas mūsu apspiedējiem, jaucot krievu dziesmas ar mūsu tautasdziesmām. ,,Jaunatne, kas tur brauc, aizvediet ne tikai savu naudu, bet arī ziņu, ka esam spējīgi saglabāt latvisko spēku zemē, kas lielāka par visu Eiropu'', teica Kanadas latviešu dzīves vadītājs. Viņš aicināja ticēt mūsu tautas nākotnei, savai brīvajai valstij un prasīt tās tiesu. Taisnība ir mūsu pusē, tā nāks. Dievs, svētī Latviju!

No Rietumu krasta dziesmu svētku padomes sveicienus nodeva padomes priekšsēdis Jānis Taube, no igauņu apvienības sveicināja Helgija Svaicere (Svitzer), tērpusies igauņu tautas tērpā. No Latviešu tautas deju apvienības sveica Lidija Zariņa. Rakstveida sveicienus bija sūtījuši: Kanadas federālās valdības daudzkultūru ministrs Murtā, no provinces valdības — Britu Kolumbijas premjērs Bills Benets (Benett). Rietumu krasta latviešu izglītības centra vārdā sveicienu bija sūtījis Miervaldis Janševics un no Zviedrijas dzejnieks Andrejs Eglītis.

Atklāšanas koncertu sniedza vīru ansamblis Kalvis, ko vada Juris Dzeguze, nodziedot vairākas Imanta Saksa, Jāņa Kalniņa, Jāzepa Mediņa, Jāzepa Vītola un Tiklas Ilsteres tautasdziesmas. Pēc atklāšanas koncerta, kas bija vienīgais sarīkojums ar brīvu ieeju, vakarā Vankuveras viesnīcā bija ansambļu koncerts, kuŗā piedalījās kamerkoris Auseklis un Divreizdivi ansamblis ar diriģentiem Ralfu Augstrozi un Imantu Mežaraupu, kā arī vīru ansamblis Kalvis, pēc tam turpat iepazīšanās balle.

Dievkalpojums, divi koncerti, teātris, kabarē un balle vienā dienā

Sarīkojumiem bagāta diena bija svētku otrā diena, 4. jūlijs, kad notika seši sarīkojumi ar īsām laika atstarpēm viens pēc otra: dievkalpojums, garīgs koncerts, Divreizdivi koncerts, teātŗa izrāde, kabarē vakars un draudzības balle.

Jau no paša rīta svētku apmeklētāji pulcējās dievkalpojumā Christ Church katedrālē, kas atrodas turpat iepretim svētku norises galvenajai vietai Vankuveras viesnīcai, piedaloties archibīskapam A. Lūsim, kas teica svētrunu, LELBA rietumu apgabala prāvestam R. Āboliņam un jaunajiem mācītājiem Gunāram Lazdiņam un Edgaram Liepiņam asistējot. Ērģeles spēlēja Astrīda Driķīte. Pēc tam Vankuveras viesnīcā bija draudžu dāmu komiteju darbinieču sanāksme ar kopējām pusdienām un pārrunām.

Turpat Christ Church katedrālē vēlāk notika arī garīgais koncerts, pulcinot ap 500 apmeklētāju. Piedalījās ērģelniece Ruta Āze, kamerkoris Auseklis ar diriģentu Imantu Mežaraupu, Laura Padega (vijole), Silvija Augstroze (soprāns) un Daiga Mežaraupa (brāča). Programmā bija uzņemti tikai latviešu skaņražu darbi: Helmers pavasars, Imants Mežaraups, Alfrēds Kalniņš, Ralfs Augstroze, Jāzeps Vītols, Mārtiņš Aldiņš, Viktors Baštiks, Jānis Kalniņš un Arvīds Purvs. Programmas sakārtotāja bija Daira Cilne. Tikko bija izskanējuši garīgā koncerta pēdējie akordi, bija jāsteidzas uz Divreizdivi koncertu Vankuveras viesnīcā. Šajā koncertā bija iekļauta Anitas Kuprisas sakārtotā Divreizdivi nometnes (kas beidzās 2. jūlijā Vankuveras tuvumā) mūzikāli literārā programma ar saukli: Tautas dziesma, tava dziesma, godinot mūsu dainu tēva Krišjāņa Barona piemiņu. Šo koncertu noklausījās ap 600 apmeklētāju.

Tās pašas dienas vakarā Robsona laukumā bija pirmā teātŗa izrāde — Ulža Siliņa 3 cēlienu komēdija Vēstules no dzimtenes ar atkārtojumu otrā dienā, papildus dodot vēl rīta izrādi, jo abas izsludinātās izrādes bija izpārdotas, kādēļ bija vajadzīga vēl viena papildizrāde. Izrādi deva Ziemeļkalifornijas latviešu biedrības drāmatiskā kopa, un to bija sagatavojusi režisore Izabella Osīte ar viņas uzrakstītu īsu prologu. Lugas darbība notiek kaŗa laikā, ap 1943. gadu Rīgā, advokāta Birzes dzīvoklī, tā laika gaisotnē risinot intriģējošu spēli starp Leģiona leitnantu un abām advokāta meitām, no kuŗām vienai jau ir līgavainis, savērpjot notikumus interesantās situācijās, kādas rada uz fronti ar svešu vārdu rakstītās ,,dzimtenes meitenes'' vēstules. Lugā tēlo deviņas personas — Guna un Anna Simsones (vai Astrīda Lācīte), Edvards Ducis, Maija Vīnerte, Helga Gulbe, Edvīns Adītājs, Dainis Turaids, Aivars Savelis un Emīls Elstiņš.

Vienā laikā ar teātŗa izrādi viesnīcā risinājās kabarē vakars ar ansambļa Trīs no Pārdaugavas programmu un sekojošu draudzības balli. Programmu atkārtoja vēl nākošās dienas vakarā, tikai draudzības balles vietā bija ,,umurkumurs''. Trīs no Pārdaugavas darbojas jau kopš 1967. gada Ņudžersijā, arvien vēl vecā sastāvā — Mārtiņš un Felikss Ērmaņi un Vilnis Baumanis, viesojoties daudzos latviešu centros, arī Toronto. Viņu repertuārā sentimentāli romantiskas melodijas un asprātības par mūsu dzīves ikdienas jautājumiem, Vankuverā skaŗot arī aktuālos dziesmu svētku tematus un norises. Abi vakari bija labi apmeklēti un smieklu daudz. Nākošā dienā, piektdienā, svētku apmeklētājiem bija mazs atelpas brīdis, jo rīta cēlienā bija paredzēti kopkoŗa un tautas deju mēģinājumi, bet jau agrā pēcpusdienā bija jāsteidzas uz tautas deju lieluzvedumu Orpheum zālē, gan turpat ,,aiz stūŗa'' no Vankuveras viesnīcas. tur piedalījās pāri par 200 dejotāji no desmit deju kopām, pievienojoties vēl Divreizdivi dejotājiem un ierodoties ap 1000 skatītājiem. Uzvedumu iesāka ar polonēzi, pēc kam pa grupām bija skatuves dejas. Lieluzvedumu vadīja Jānis Zeidaks. Izskaņai visi dejotāji sadevās rokās, nodziedot Daugav's abas malas. Daudz apmeklētāju, ap 600, vakarā pulcējās arī solistu koncertā Vankuveras viesnīcā, kur koncertu sniedza Silvija Augstroze (soprāns), Olga Griķe (mecosoprāns), Andrejs Kurmiņš (baritons), Laura Padega (vijole), Brigita Ritmane un Jānis Mežaraups (klavieres). Starp latviešu skaņražu darbiem programmā bija uzņemts arī Lolitas Ritmanes pirmatskaņojums Noktirne ar dziedātājiem, vijoli un klavierēm.

Rakstnieku cēliens

Katros dziesmu svētkos parasts, ka jābūt arī rakstnieku cēlienam. Kā gan citādi, jo skaņu un vārdu māksla nav šķiŗamas. Vankuverā rakstnieku cēliens bija paredzēts jau priekšpusdienā, svētku sarīkojumu pēdējā dienā. To bija izkārtojusi Latviešu preses biedrības Kanadas kopa ar priekšsēdi Rūdolfu Norīti, kas cēlienu arī vadīja. Cēliens sākās pl. 11, bet pēc divām stundām un 30 minūtēm sākās jau koristu gājiens uz lielo kopkoŗa koncertu. Laika nebija daudz, bet pieteikti bija 10 autori, un vairāki lasītāji vēl pieteicās turpat. Visi tomēr varēja tikt pie vārda. Klausītāji bija ieradušies bagātīgā skaitā — ap 300, lai gan iepriekšējā dienā tos bija nogurdinājuši daudzie sarīkojumi un vakarā, pl. 21.30, vēlā balle.

Cēlienā bija ieradies arī dziesmu svētkos ļoti aizņemtais archibīskaps, garīdznieks un dzejnieks Arnolds Lūsis, kas ir arī Preses biedrības goda biedrs, nolasīdams divus savus iespaidīgos dzejoļus, kas uzrakstīti jau mūsu svešniecības pirmajos gados un pauž dziļu tēvzemes mīlestību un nesalaužamu ticību mūsu tautas nākotnei. viens no tiem Lolitas Ritmanes kompozicijā piedzīvoja pirmatskaņojumu lielajā svētku koncertā. Tas bija 10. Rietumkrasta dziesmu svētku rīcības loka īpašs pasūtinājums.

Jānis Klīdzējs nolasīja kādu jau agrāk publicētas gaŗākas prozas izvilkumu, tāpat Kārlis Ķezbers divus fragmentus no sava romāna, kas prasīja labu tiesu no dārgā laika. Ar savu pienesumu, dzeju vai prozu tālāk nāca Dzidra Zeberiņa, Krišs Sidars, Ilze Liepiņa-Šīmane, Guna Ikona, Lolita Gulbe un Indra Michalovska, turpat lasījumus vēl pieteicot Jurim Kronbergam no Zviedrijas, Valdai Dreimanei un Ventai Dobrovoļskai, pēdējai nepagūstot visu iecerēto nolasīt, jo klausītāji jau cēlās kājās, lai steigtos uz kopkoŗa koncertu, kas sākās jau pēc pusstundas.

No paredzētajiem autoriem dzejniece Ingrīda Vīksna nebija ieradusies, tāpat cēlienā nebija varējušas piedalīties Leonija Ozolkalne un Aizsila Zīlīte, kuŗas un savu dzeju nolasīja Jānis Vanags. Abas saslimušās autores kollēgas atcerējās ar kartītēm, kuŗas parakstīja visi lasītāji.

Svētku kopkoŗa koncerts

Svētku kulminācijas punkts, protams, bija kopkoŗa koncerts ar 300 dziedātājiem un Vankuveras simfonisko orķestri sestdienas pēcpusdienā Orpheum koncertzālē. Tā bija pārpildīta līdz kapacitātei, arī abi balkoni, pulcinot ap 3000 klausītāju.

Koristu gājiens sākās no Vankuveras viesnīcas, virzoties pa vairākām pilsētas centra ielām, gar abām pusēm līdz plūstot koncerta apmeklētāju simtiem un ielu krustojumos sastājoties ziņkārīgajiem vankuveriešiem.

Svētku fanfārēm skanot, zālē ienesa karogus. Pēc O, Canada rīcības loka vadītājs Alberts Pūpols aicināja LNAK priekšsēdi T. Kronbergu kopkoŗa koncertu atklāt.

,,Skaistie, kultūrāli bagātie dziesmu svētki Vankuverā tuvojas noslēgumam,'' teica T. Kronbergs. ,,Mēs visi mājās aizbrauksim gārā stiprināti, vienoti un lielākā ticībā, ka mūsu tauta pārdzīvos drūmos laikus, ticībā, ka mēs, dzīvojot svešumā, svešās zemēs, pārvarēsim asimilāciju un paliksim latvieši. Šie dziesmu svētki arī liecina, ka mūsu

(Turpinājums 19. lp.)

Ingrīda Vīksna

Skola Raiņa bulvārī 8

Rakstu krājums Rīgas pilsētas 1. ģimnazija, galvenais redaktors Dr. Andrejs Johansons. RPIĢ bijušo audzēkņu biedrības izdevums, salikts un iespiests Toronto, Greenwood Printers spiestuvē. 590 lpp., 270 illustrācijas.

Lai nepazaudētu ceļu uz nākotni, mēs nedrīkstam pamest miglā savu pagātni. Bez savas vēstures, bez atmiņām, bez sakņu vietas mēs izgaisīsim putekļos. Taču laikam šī instinktīvā apziņa mīt katrā latvieša sirdī, — vai citādi mums būtu tik bagātīgi sazarojusi atmiņu literatūra — gan biezos dažādu nozaru vēsturiskos pētījumos, gan biografijās un vēsturiskos romānos. Protams, arī cittautu rakstos atrodam šādas literatūras paveidu, — angļu un amerikāņu autori ir pat apsirguši ar atmiņu stāstījumiem, — bet mums tas ir svarīgi daudz dziļākā nozīmē: mēs savu nākotni varam celt tikai uz pagātnes celmainām drupām, kuŗas nedrīkst aizaugt. Tā arī nule šai atmiņu literatūrai pievienots jauns, rūpīgi nostrādāts kultūrvēsturiskas nozīmības pilns sējums — grāmata par Rīgas pilsētas 1. ģimnaziju.

Turot rokās šo 600 lappušu biezo sējumu ar vairāk nekā 270 illustrācijām, neskaitot zīmējumus, liecību, regāliju un diplomu atveidus, rodas izbrīna, kur gan atradušies šie trakie sapņotāji un nenogurdināmie materiālu vācēji, vēstuļu rakstītāji, rakstu rediģētāji, kas darbojušies redakcijas kollēģijā, lai iznāktu šī grāmata?

Kā lasām ievadvārdos, šīs grāmatas idejas ierosinātājs kādā skolas biedru sanāksmē bijis nelaikis Ervīns Grīns-Rīdzinieks, bet vajadzējis paiet vairāk nekā desmit gadiem, lai beidzot 1980. gadā skolas biedra Juŗa Reneslāča vadībā un ierosmē sanāktu pirmā redakcijas kollēģijas sēde, kad sākts ļoti intensīvais un smagais darbs.

No sešiem redakcijas kollēģijas locekļiem darba gaitā trīs miruši — Dr. Andrejs Johansons, Ziedonis Landavs un Herberts Jansons. Galvenais redaktors Andrejs Johansons gan paspējis nospraust grāmatai galvenās vadlīnijas. Viņš ir arī vairāku rakstu autors un iepazinies arī ar piesūtītajiem materiāliem, bet, diemžēl, pēc pēkšņās nāves 1983. gadā viņa pienākumus savā starpā sadalīja citi kollēģijas locekļi, īpaši daudz paveicot rakstniekam un vēsturniekam Jānim Gulbītim un I. Zvejniekam. Tomēr visu redakcijas darbu kollēģiju vadīja un saskaņoja Juris Reneslācis, veicot arī ārējās informācijas un plašās sarakstes uzdevumus. Tādā veidā apzināti 814 skolas audzēkņi, astoņi vēl dzīvie un sasniedzamie skolotāji un viņu piederīgie. No apzinātajiem audzēkņiem atsaukušies 419, kā arī visi skolotāji.

Tā arī no katras šīs grāmatas lappuses, zilo skolas cepurīti nošķiebtu uz vienas auss, mums pretī nāk kāds smaidošs latviešu zēns, pilns dzīves prieka, nākotnes cerību un bezbēdības, lai mācītos un augtu savai tautai un nākotnei, ko visu tik neganti izbeidza 2. Pasaules kaŗa nelaimīgais noslēgums.

Skolas pirmsvēsturi, kuŗas sākumi meklējami jau Rīgas Domskolas darbībā, kas vēstures avotos minēta kopš 1211. gada, apskata Dr. Andrejs Johansons, tālākam skolas liktenim pieskaŗas rakstnieks un vēsturnieks Jānis Gulbītis, izsekodams poļu un zviedru laikiem skolas priekšvēsturē līdz Latvijas valsts dibināšanai un tālāk līdz 1923. gadam. Šai pašā secībā Juris Reneslācis dod pārskatu par skolas audzēkņiem — brīvības cīnītājiem, kas no skolas sola stājušies kaŗavīru rindās, gan Latvijas valstij dibinoties, gan 2. Pasaules kaŗa laikā. Atklājas, ka skolēnu starpā ir 8 Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗi, no kuŗiem nesen mirušais Vilis Vuškalns sniedz dzīvīgu atmiņu stāstu.

Rakstu autoru rūpīgā materiālu apzināšana, ziņu vākšana un sijāšana piešķiŗ grāmatas ievada nodaļām ļoti nopietnu, profesionāli vēsturisku nozīmību, kas sniedzas tālu pāri jūsmīgai vai sentimentālai pačalošanai par jaunības atmiņām. Tāpat grāmatas beigās pievienotie audzēkņu, skolotāju un klašu saraksti līdz ar uzņēmumiem, skolas plānu, regāliju un abitūrientu nozīmju attēliem, mirušo un kaŗa gaitās kritušo vai pazudušo skolas biedru saraksti, skolnieku apliecību un diplomu kopijas liecina par rūpīgu, zinātnisku pieeju, milzīgu darba mīlestību, kas veltīta savai skolai un visai latviešu tautai. nav pat aizmirsts skolas ,,onkulītis'' — apkalpotājs Kviesis, kam arī nozīmīga vieta skolas dzīvē! Šai ziņā, ja salīdzina šo grāmatu ar vairākām citām, kas skaŗ skolu vēsturi (Hercoga Pēteŗa ģimnazija, Jelgavas skolotāju institūts, Cesvaines ģimnazija, Rēzeknes ģimnazija, 1. valsts ģimnazija, Mežotnes lauksaimniecības ģimnazija, un vēl citas), Rīgas pilsētas 1. ģimnazijas vēsture izdota ar daudz lielāku precīzitāti, vispusību un profesionālismu. Glīta ir arī grāmatas apdare un iesējums, tāpat attēlu kvalitāte ir laba.

Pēc redakcijas kollēģijas ziņām vairāk nekā četru gadu darbs bijis gan ilgs, bet nepieciešams — uzrakstīts vairāk nekā tūkstoš vēstuļu, apzināti visu klašu audzēkņi, un apbrīnojama ir neatlaidība, ar kādu savākti audzēkņu vārdu saraksti un atklāta identitāte attēlos. Minēts arī, ka kopš darba sākuma miruši 69 skolas biedri, kas visi iepriekš piedalījušies arī ziņu sniegšanā...

Kā jau visās līdzīgās atmiņu grāmatās, kas ir kollektīva darbs un kur vairāki autori apcer bieži vien tos pašus notikumus un apstākļus, arī šīs grāmatas redaktori ne vienmēr ir spējuši izvairīties no atkārtojumiem un vairākplākšņu stāstījumiem, jo vārds dots kā skolniekiem, tā skolotājiem. Tomēr šo atmiņu daudzpusība un dažādība rada ļoti interesantu perspektīvu un šķautnainu skatījumu dažu personību raksturojumos, kas tikai pieŗāda, cik dažādi var vērtēt cilvēkus un notikumus. Jāatceras arī, ka Rīgas pilsētas 1. ģimnazija var lepoties ar ļoti ievērojamu absolventu un skolotāju sastāvu, kas uzspieduši savas personības zīmogu skolas dzīvei. Šai skolā mācījuši vai mācījušies Jānis Reiters, Kaspars Biezbārdis, Jānis Rainis, Garlibs Meŗkelis, Jānis Endzelīns, Vilis Plūdons, vēlākos gados Leonīds Breikšs, Ēriks Raisters, Arnolds Lūsis, Teodors Zeltiņš, Ēriks Ādamsons, Andrejs Johansons, Jānis Gulbītis-Viesiens, Dzintars Sodums, Miķelis Goppers un daudzi citi literāti un sabiedriski darbinieki.

No Latvijas brīvvalsts laika paidagogiem interesantas atmiņas atrodam par Vili Plūdoni, — viņš laikam bijis visvairāk pieminētais skolotājs, un gandrīz visi atmiņu rakstītāji viņu izceļ gan kā interesantu personību un lielu dzejnieku, bet ne kā spējīgu audzinātāju... Tāpat ļoti dažādi un daudzšķautnaini ir stāstījumi par skolas direktoru Jāni Lapiņu. Atmiņās par pēdējo ieskanas arī daži politiski kritikisma motīvi, jo, kā zināms, Lapiņš bija karsts 15. maija ideoloģijas sludinātājs, Ulmaņa piekritējs, kas dažiem atmiņu stāstītājiem nav bijis īsti pa prātam... Bet arī šī kritiskā pieeja atspoguļojas bez asuma un apvainojumiem.

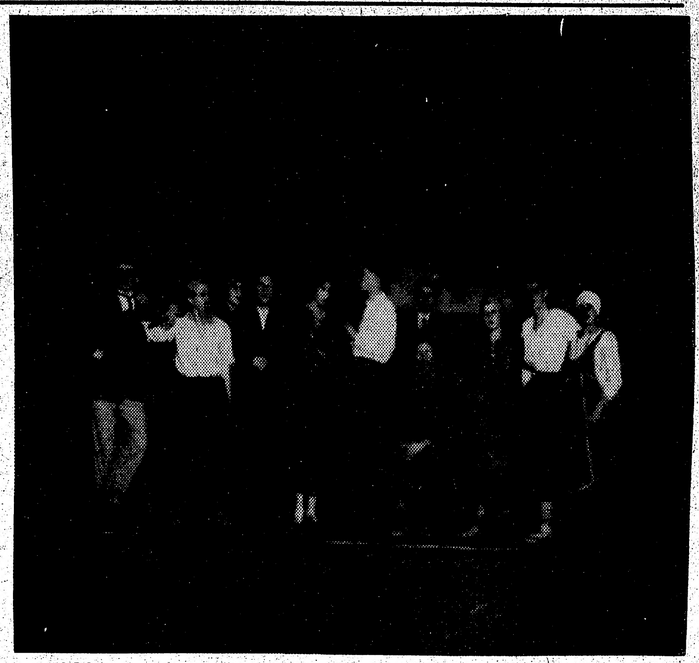

1932. gada Ziemsvētkos režisora K. Freidenfelda iestudējumā izrādīja K. Gunispera komēdiju Priekšzīmīgā saimniecība, kuŗā zēni spēlēja arī sieviešu lomas.

Skumjš ir raksts par skolas un tās audzēkņu un skolotāju likteņiem kaŗa un okupācijas gados, kad daudzi no tiem stājās cīnītāju rindās. Pēc redakcijas sakopotām ziņām aizvesti, nošauti vai pazuduši 10 skolotāji, gaŗš ir zaudēto audzēkņu saraksts...

Grāmatas otra daļa, pēc vēsturiskiem apskatiem un statistiskajām ziņām, vairāk veltīta vieglāka satura atmiņām, — par skolas dzīvi, izbraukumiem, sarīkojumiem, ballītēm, skolnieku nedarbiem un pārgalvībām, skolotāju kaitināšanu un visām citām jaukajām un neaizmirstajām izdarībām, kas tik nešķiŗami saistītas ar mūsu jaunības skolas gadiem. Šīs nodaļas var lasīt ar lielu ziņkārību, smiekliem un aizraušanos kā vispatīkamāko laika kavēkļa literatūru, jo no katras lappuses nāk pretī vecā, skaistā Rīga ar tās jauniešu smiekliem, brašumu, Bastejkalna ceriņu smaržu, Rīgas ielu dimdoņu, kafejnīcu čalām un skolas ballīšu romantisko aizraušanos... Skolnieku atmiņas aizved lasītāju arī izbraukumos, lauku izpalīgu darbos, uz sporta sacīkstēm, patriotiskām demonstrācijām, un parāda šīs skolas audzēkņu dziļo latviskumu, nacionālo stāju un kopības sajūtu.

Protams, blakus mācībām skolā darbojušies arī dažādi pašdarbības pulciņi, kā drāmatiskais, literārais, mūzikas, šachistu, Mazpulku, lidotāju un vēl citi. Arī šo pulciņu darbība aprakstīta ar iedziļināšanos un mīlestību, un jāpabrīnās, kā gan attiecīgo nodaļu autori spējuši apzināt pat tādus sīkumus kā sporta spēļu un vieglatlētikas sacīkšu rezultātus, šacha turnīru gaitas ar visām spēlēm, koncerta un teātŗa izrāžu programmas un citus brīnumus... Atrodam arī ģimnazijas bijušo audzēkņu, Latvijas valsts komandu dalībnieku un izlases sportistu sarakstus!

Citur neredzēts ir pielikums par skolas tā laika žargona vārdiem, un tā mēs atkal varam atcerēties, kas ir ,,cobers'', ,,netrefers'', ,,nāvīgi forši'', ,,učuks'', ,,uz unciņu'' un citas aizmirstas dzīves gudrības...

Tāpat jāpasmaida, izlasot skolotāju palamu sarakstu, un kuŗa skola gan bez tādām iztikusi? Kam bijusi saskare ar Rīgas skolu dzīvi, droši vien atcerēsies tādus vārdus kā Čaulīte, Gumijģīmis, Ģiezis, Jēpis, Ķēkša, Pūderkaste, Puntuzis un daudzus citus.

Īpaša nodaļa grāmatā veltīta skolotāju īsbiografijām, iespiesti arī astoņi bijušo skolnieku dzejoļi, sākot ar Raiņa Karaļmeitu, ko viņš sacerējis, būdams skolas audzēknis. Blakus Raiņa ģīmetnei un dzejolim redzama arī Raiņa liecība!

Protams, grāmatai ir arī savas kļūmes — daži atkārtojumi, valodas misekļi, kā ,,pasniedza latviešu valodu'', ,,nepilnu gadu atpakaļ'' un līdzīgas iemīļotas klišejas, tāpat atrodam arī nedaudz iespiedumkļūdu, bez kādām gan laikam nevar iztikt neviena grāmata, bet zinot, ka redakcijas kollēģija darbojusies Zviedrijā, bet salikšana, iespiešana un visi citi techniskie darbi veikti Toronto, jāapbrīno pacietība un darbs, kāds veltīts šīs grāmatas iznākšanai. ,,Toronto galā'' darba pēdējā posmā liels palīgs bijis arī abitūrients Leonīds Balodis. Jāatzīmē arī labā ideja katram pieminētam audzēkņa vārdam iekavās pievienot gada skaitļa pēdējos divus ciparus, kas apzīmē izlaiduma gadu. Tā katrs var viegli atrast savus klases biedrus un draugus.

Ja grāmatas iznākšana ilgusi vairāk nekā četrus gadus, tad laikam gan tur vainojams arī čaklais Kanadas pasts, kas lēnītēm stūmis vēstules ar labojumiem un grozījumiem uz priekšu un atpakaļ pāri okeanam...

Katrā ziņā šī grāmata pelna īpašu ievērību kā neaizstājams dokuments latviešu skolu un kultūras vēsturē.

Latiņu valodas skolotāja Augusta Ģiezēna abitūrijas klase 1933. gada pavasarī. 1. rindā labā pusē klases prefekts, tagadējais LA red. A. Kundrats.

Trimdinieki neaizmirst!

Milvokieši atgādina Padomijas noziegumus

Lai atgādinātu Padomju savienības brutālo Baltijas valstu okupāciju pirms 45 gadiem, Milvokos jau ziemā noorganizējās Baltijas okupācijas protesta komiteja priekšsēža A. Bolšteina vadībā. Traģisko atceres dienu laikā tā ievietoja īpašu vēstījumu vietējā avīzē, noorganizēja baltiešiem kopīgu aizvesto piemiņas dievkalpojumu un ierīkoja pieminekli komūnisma upuriem pie Milvoku latviešu nama.

Rīta laikrakstā The Milwaukee Sentinel 14. jūnijā lappusi liels samaksāts vēstījums apsūdzēja Padomju savienību un prasīja Baltijas valstu neatkarības atjaunošanu.

Sekoja lūgums, lai ASV valdība arī turpmāk neatzīst 45 gadu ilgo Baltijas valstu okupāciju. Vēstījuma beigās bija lūgums šo avīzes lapu aizsūtīt uz Balto namu.

Pulciņš pašu talcinieku 17. jūnija vakarā Latviešu namā šo avīzes lapu — apm. 700 eks. — nosūtīja visiem Tautas vietnieku nama locekļiem, atbildīgām personām ASV valdībā un presei.

Kopīgs visu baltiešu piemiņas dievkalpojums angļu valodā 15. jūnija vakarā notika amerikāņu luterāņu Ascension baznīcā. Skautu vad. A. Mundeciema vadībā skauti ienesa ASV karogu, bet jaunieši tautas tērpos — visu triju Baltijas valstu karogus ar sēru lentēm. Dievkalpojumu vadīja mācītāji V.Rumpēters, Kr. Valters, L. Zušēvica un igauņu māc. J. Taras (no Čikagas). Svētrunu teica māc. Kr. Valters.

Dievkalpojumu ar A. Ābeles un H. Pavasara dziesmām kuplināja apvienotie Milvoku koŗi G. Blaumaņa un E. Brusubārdas III vadībā un Milvoku simfoniskā oirķestŗa vijolnieks Ēriks Kļaviņš ar Jāņa Mediņa Āriju un Glāstu. Dievkalpojumā bija ap 400 dievlūdzēju.

16. jūnija rītā visu draudžu dievlūdzēji līdz pēdējai iespējai piepildīja latviešu baznīcu. Dievkalpojumu vadīja mācītāji V. Rumpēters, Kr. Valters un L. Zušēvica.

14. jūnijā pārpildītos vilcienos aizveda mūsu tuviniekus. Šis ļaunais gars mums ir jāapkaŗo! Savas svētrunas nobeigumā mācītāja pasvītroja: „Pasaule vēl nav uzmodusies un nepazīst savus nodevējus. Arī mūsu baznīca nedrīkst klusēt! Celsim gaismā mūsu tautas traģēdiju, negulēsim! Mūsu tauta vēl cieš."

Pēc L. Zušmanes dedzīgā sprediķa P. Aigara dzejoli Sarkanais vilciens noskandēja Elza Tauriņa-Mintika.

Īstenojot kādu agrāku LELBA ieteikumu, komūnisma upuŗu piemiņai milvokieši pie Latviešu nama novietoja masīvu akmeni ar tam piestiprinātu pēc skulptora J. Kalnāja meta darinātu plāksni, kuŗas teksts latviešu un angļu valodā vēstīja par traģisko likteni, kāds daudzus baltiešus piemeklējis Padomju savienības necilvēcīgās rīcības dēļ.

Uz pieminekļa atklāšanu bija aicināti Latviešu nama tiešie kaimiņi, arī to organizāciju pārstāvji, kas īrē telpas Latviešu namā.

Pieminekli iesvētīja māc. V. Rumpēters, bet svētīšanas vārdus teica mācītāji Kr.Valters un L. Zušēvica.

Jūnija sākumā mācītāji izsūtīja 150 amerikāņu luterāņu un 50 citu konfesiju draudzēm vēstuli, aicinot 16. jūnija dievkalpojumos aizlūgt par Baltijas tautām.

Saņemtas piekritīgas atbildes un simpatiju apliecinājumi. Uz šo vēstuli jo sevišķi sirsnīgi bija reaģējis vietējās armēņu apostuliskās draudzes gans, pasvītrājot, ka viņš latviešu ciešanas labi saprot, jo arī viņa tauta jau 1. Pasaules kaŗa laikā daudz cietusi. Mācītājs izteicis izbrīnu, ka civilizētā pasaule par to vēl vienmēr klusē.

R. Č.

Otavas latviešu skolas absolventes Laima Mazute un Lija Logana. Abas turpina latvisko izglītību Beverīnas vasaras vidusskolā. Foto J. Galdiņš.

Beigusies Otavas konference

Šī gada 19. jūnijā Kanadas delegācijas vadītājs H. Jay ārlietu ministrijas telpās uzrunāja sapulcējušos organizāciju pārstāvjus un interesentus, kas bija ieradušies, lai dzirdētu izvērtējumu par tikko 17. jūnijā noslēgušos lietpratēju sanāksmi cilvēku tiesību un pamatbrīvību jautājumos.

Šī sanāksme Otavā ilga sešas nedēļas un notika Helsinku vienošanās ietvaros, piedaloties visu 35 dalībnieču valstu delegācijām. Kā to varēja sagaidīt, sešu nedēļu sarunu rezultātā radušās atšķirības bija tik ievērojamas, ka austrumu un rietumu bloku starpā nevarēja vienprātīgi pieņemt kaut vienu no 45 iesniegtajiem ieteikumiem. Kaut arī delegāti esot pavadījuši gaŗas stundas dažādās savrup telpās cerībā, ka vismaz ar neitrālo valstu delegātu starpniecību pienāktu kādu soli tuvāk atziņai, ka nepieciešami ievērot un iedzīvināt jau parakstīto cilvēku tiesību principu jomā — individuālās brīvības, padomju delegāti tur prasījuši cieši turēties pie sava ieskata, ka cilvēku tiesības izpaužas nodrošinājumā uz neapdraudētu iespēju dzīvot!.. Tas ir, dzīvot — neapdraudēti no kodolieroču briesmām, kur šāds drauds taču pastāv no rietumu bloka valstīm.

Būtu grūti atstāstīt sīkumos sanāksmes norises sarežģījumus, bet no Jay atreferējuma varēja secināt, ka austrumbloka delegāciju nostāja bijusi tik nelokāma un nepiekāpīga, ka jebkādas diplomātijas lietošana nav sekmējusies.

No pozitīvāka skatījuma ir tomēr visā šajā procesā noticis arī tas, ko var pieņemt par nozīmīgu un vērtīgu. Piemēram, apstāklis, ka visām delegācijām bez izņēmuma bija jānoklausās pārmetumi cilvēku tiesību neievērošanā un pārkāpšanā, kur ASV delegācija neskopojās, sniedzot pārskatu par pārkāpumiem Pad. s-bā.

Tāpat mūsu interesi var saistīt Kanadas delegācijas atsevišķās sarunas ar padomju delegāciju, kur Kanadai pārmesta krasā nostāja pret sociālistiskajām valstīm. Atbildei Kanadas delegācijas vadītājs iesniedzis krieviem ziņojumu, ko sagatavoja īpaši nodibinātā valdības komisija cilvēku tiesību jautājumiem Austrumeiropā pēc apspiesto tautu organizāciju noklausināšanas šī gada 30. aprīlī, norādot, ka liecības nāk no Kanadas pilsoņu grupām, kas atspoguļojas un arī veido kā Kanadas valdības, tā arī delegācijas viedokli. Šajā ziņojumā plaši aptverts arī PBLA iesniegums, kur iztirzāta padomju genocīda politika, tās rezultāti, nesenās apcietināšanas un citi cilvēku tiesību pārkāpumu okupētajā L-jā. Šādā veidā pārstrādātais latviešu iesniegums, turklāt vēl iesniegts ar Kanadas delegācijas vadītāja paskaidrojumiem Padomju s-bai var gauži nepatikt un radīt galvas sāpes.

Sanāksme noslēgusies. Jāpieņem, ka rietumu diplomāti pēc notikušā būs spiesti atzīt, ka jaunais Kremļa valdnieks iet pa to pašu ierasto ceļu, bez nozīmīgām pārmaiņām. Arī to varētu pieskaitīt pēc sanāksmes ieguvumiem!

L. Lukss

Dr.Edgaram Andersonam 65

Vēstures zinātņu doktoram prof. Edgaram Andersonam 17. jūnijā apritēja 65 raženā mūža gadi. Viņš dzimis 1920. gada 17. jūnijā Rīgā. Jaunekļim ir 20. dzimšanas diena, kad 1940. gada 17. jūnijā Rīgā iedārd Staļina tanki un kolonnas smago auto, kuŗos sēž pavārguši krievu kaŗavīri ar šaušanai paceltiem stobriem. Maskavas tanku kolonnas, pildot Staļina un Hitlera savstarpējo un slepeno kopējās zagšanas un laupīšanas līgumu, iebrūk un okupē visu Latvijas zemi un tāpat arī Igauniju un Lietuvu. Varbūt visa tā redzējums un pārdzīvojums liktenīgi pagriež jaunā Edgara Andersona dzīvi virzienā un darbos, kādus viņš ir veicis un turpina veikt šodien. Viņš tāpat kā simtiem tūkstošiem citu latviešu, kas skolā gājuši Latvijas brīvības gados, apzinās sevi kā Latvijas Brīvības Paaudzi, kas nav samierinājusies ar Maskavas okupantu Latvijai uzliktām krievu ražotās dzelzs važām. Patiesību par Latvijas valsti un tautu pašiem sev un pasaulei pauzdams, Dr. Edgars Andersons ir sarakstījis vai piedalījies kā autors jau 37 grāmatās.

Visas viņa grāmatas uzskaitīt iespējams tikai enciklopēdijās vai gaŗākos aprakstos par šī ievērojamā latviešu vēsturnieka darbiem. Lai tikai pieminam gaŗāmejot viņa lielos vēstures sējumus par Latvijas brīvības izcīnīšanu un dzīves gadiem brīvajā zemē. Tāpat sējumus par Latvijas ārpolitiku un tās bruņotajiem spēkiem. Viņa grāmatas un raksti publicēti ne vien latviešu, bet arī angļu, vācu, franču un spāņu valodās. Daudzi tulkoti arī mazo tautu valodās. Pašlaik viņš ir pasācis rakstu seriju par brīvās Latvijas prezidentiem, sākot ar pirmo prezidentu — Jāni Čaksti.

Kā viņš ir spējis un spēj gāzt tādus darba kalnus, kas, šķietami, prasītu vairāk nekā viena cilvēka enerģiju un laiku? Uz to atbild Dr. Edgara Andersona paša izvēlētais princips: „Nulla dies sine linea." (Lai nepaiet neviena diena bez uzrakstītas rindas). Tāpēc nevienu nepārsteidz tas fakts, ka viņš ir cilvēks, latvietis, zinātnieks, ko pazīst universitātes un valdību aprindas plašajā pasaulē. Publikācijās kolēģu un studentu atmiņās viņš raksturots kā draudzīgs un izpalīdzīgs cilvēks un profesors. Viņš ir apzīmēts par — „klasisko vēsturnieku." Viņa sniegtā materiālu jūra ir saukta par tīri enciklopēdisku.

Savus zinātnieka un profesora darba gadus Dr. Andersons ir strādājis Kalifornijas valsts universitātē San Hozē (San Jose). Lielākā daļa Dr. Andersona darbu norit ārpus tautiešu tiešā redzes loka, jo tie ir starptautiskā mērogā. Ir bijis jāorganizē starptautiskās studentu un zinātnieku apmaiņas un konferences. Jāstrādā programmu veidošanā kā konsultantam pie ASV un citu valdību iestādēm. Jāvada liela skaita ASV augsta ranga armijas, flotes, gaisa spēku virsnieku studijas zinātnisko gradu iegūšanai vēsturē. Maz ir to universitāšu pa visu globu, kur Dr. Andersons nebūtu aicināts kā profesors—viesis. Viņa raksti publicēti ASV, Eiropas, Austrālijas un pat Āzijas universitāšu žurnālos un grāmatās. Jāpiemin, ka Andersons 1968. gadā ierosināja Baltijas studiju veicināšanas apvienības dibināšanu un noorganizēja pirmo lielo starptautisko Baltijas studiju konferenci savā universitātē San Hozē, Kalifornijā.

Baltijas Studiju apvienība ar direktoru-rīkotāju Jāni Gaigulī vadībā, ir izveidojusies par starptautiski atzītu zinātnisku organizāciju. Apvienības (AABS) lielās konferences ir notikušas daudzās ASV, Kanadas un Eiropas universitātēs ar zinātnieku piedalīšanos no visas pasaules. Šīs konferences sniedz un izvērtē faktus par Baltijas pagātni un šodienu zem Maskavas okupācijas varas.

Dr. Andersona 32. darba gados profesūrā studējuši 13.000 dažādu tautību un rasu studenti. Viņš ir saņēmis neskaitāmus pagodinājumus no universitātēm un valdību iestādēm. Ir bijis divkāršs Kultūras Fonda laureāts — 1971.un 1984.gadā. Dr. Edgars Andersons ar kundzi Ligitu, dēliem Raimondu un Filipu dzīvo San Hozē, Kalifornijā. Viņa darbu apjoms, prasības un aicinājumi no universitātēm un valdību iestādēm nav mazinājušies, tikai pieaudzis. Arī šovasar viņu gaida ceļojumi pa ASV un Eiropu.

J. K.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466-1514 465-7902

Kupla liepa — latvju deja

Tā saucas tautas deju uzvedums, ko uzvedīs 5. Latviešu Jaunatnes dziesmu svētkos 31. augustā, pl. 13.30 Wilfrid Pelletier zālē, Place des Arts, Montreālā.

Uzveduma vadītājs ir Edvīns Kalviņš, kas vada Toronto tautas deju kopu Daugaviņa.

Uzvedumam gatavojas 20 tautas deju vienības, kuŗās pavisam kopā 115 puiši, 127 meitas, 37 zēni un 48 meitenes, pavisam kopā 327 dejotāju, kas nāk no dažādām ASV un Kanadas pilsētām, kā Bostonas, Ņujorkas, Sirakūzām, Mineapoles, Bronksas, Klīvlandes, Detroitas, Ņudžersijas, Kalamazū, Longailendas, Kolumbus, Hamiltonas, Montrealas, Toronto, Sv. Katrīnām un Vašingtonas. Par divām vienībām vēl nav pilnīgas skaidrības.

Paredzēti 2 mēģinājumi: 30. augustā Queen Elizabeth viesnīcā; 31. augustā, pl. 8.00 Place des Arts uz izrādes skatuves.

Notiks arī tautas deju vadītāju sēde 30. augustā, pl. 22.00 QE viesnīcā, rīcības komitejas istabā.

Par uzvedumu ,,Kupla liepa — latvju deja'', tā vadītājs Edvīns Kalviņš saka:

,,Kad vērojam tautas deju izpildījumu, reti iedomājamies par šo deju sākumu, attīstību un pašreizējo stāvokli. Šo jaunatnes dziesmu svētku tautas deju uzvedums dod iespēju daļēji iepazīties ar šo problēmu.

Latvju tautas deju sākums atrodams mūsu tautas senvēstures kultu dejās, kas saistītas ar mūža gājumiem, un vienkāršajās dejās, kas dejotas prieka pēc. Šīs vecās dejas veido mūsu tautas deju pamatu.

Lielākā saglabāto tautas deju daļa radusies pēdējo 300 gadu laikā. Šīs dejas ir daudz sarežģītākas, salīdzinot ar vecajām dejām. Šinīs jaunākajās dejās dejotāju novietojumi un figūru veidojumi atbilst ģeometriskām formām, kas raksturīgas mūsu tautas ornamentikai. Šis apstāklis parāda, ka tautas dejas veidojušās ciešā saskaņā ar citām mākslas nozarēm. Kopā pārdzīvodamas laiku maiņas, tās kļuvušas nemirstīga sastāvdaļa latvju folkloras pūrā.

Pēdējos gados tautas deju krājumam pievienojušās jaunas dejas, kas sarakstītas jeb choreografētas ārpus Latvijas. Daļu no šīm dejām sarakstījuši Latvijā dzimušie choreografi. Tiem bija pazīstamas latviešu paražas, un viņi mēģināja tās saglabāt un paplašināt jaunajās dejās. Šajās dejās ieturēti tautas deju pamati, un tās vispār stipri līdzīgas oriģinālajām tautas dejām.

Laikiem mainoties, dejas nedejoja vairs tikai dzīves notikumu atspoguļošanai vai prieka dēļ, bet zināmām skatuves vajadzībām un skatītāju iepriecināšanai. Līdz ar to izveidojās latvju deju visjaunākā daļa, ko pa lielākai daļai sarakstījuši ārpus Latvijas dzimušie choreografi. Šīs dejas visumā daudz komplicētākas un straujākas nekā mūsu tautas dejas, un dažās pat atrodami galīgi jauni vai sveši elementi.

Šo dziesmu svētku tautas deju uzveduma nosaukums ,,Kupla liepa — latvju deja'' simbolizē mūsu tautas deju dzīvo un kuplo koku. Tas parāda katru deju grupējumu (pāŗu, trīspāŗu, četrpāŗu u.t.t. dejas) un pielīdzina to kādai koka daļai. Pamatā ir vecās un vienkāršās tautas dejas, kuŗas veido mūsu deju koka saknes. Deju spēks nāk no stumbŗa, ko reprezentē pazīstamās un iemīļotās jaunās tautas dejas. Šis spēks turpinās zaros, ko sastāda vecās paaudzes trimdas choreografijas. Visjaunākās choreografijas salīdzināmas ar koka lapām, kas rudenī nobirst un iznīkst, vai ar sēklām, kas sēj nākotnes cerību.''

Daugavas vanagi V. Cinis, H. Vičs un L. Ozols ar Latvijas karogu ieradās Aizvesto piemiņas dievkalpojumā Sv. Paula katedrālē Toronto. Foto J. Liģers.

Modris Lorbergs

Prātulas

Nevar
ar vienu mēli
un muti
vienlaicīgi
divējas valodas
runāt.

Nevar
uz sētas stāvot
domu un
robežu strīdos
divi kungiem
taisnīgi kalpot.

Nevar
ar meliem
ļaunam prātam
un viltum
taisnības kājas
pieaudzināt.

Nedrīkst
svešā baznīcā
dziesmu
skaļi dziedāt,
ja savējā
nevar meldiņu noturēt.

Nedrīkst
atpazītu
svešu olu
savā ligzdā ņemt
un viltnieku
perināt.

Un nedrīkst arī
kā žagata
pasaulē skriet
un katrā sētā
citādu ziņu
žvadzināt!

Ģints Brencis ar Rīgas skautu vienības karogu Sv. Paula katedrālē. Foto J. Liģers.

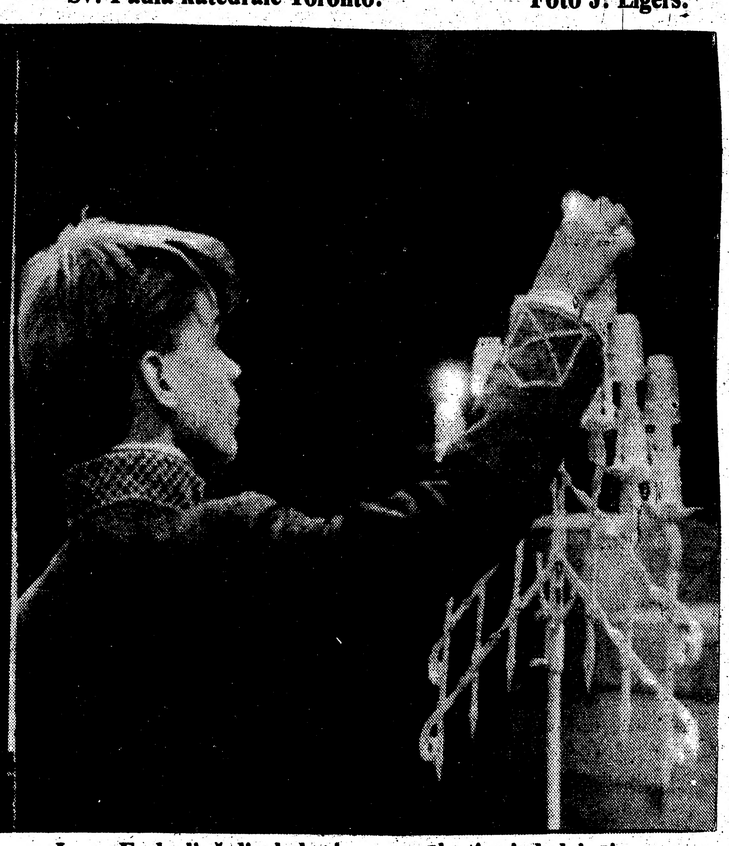

Ivars Endzeliņš dievkalpojumam sākoties iededzināja sveces. Foto J. Liģers.

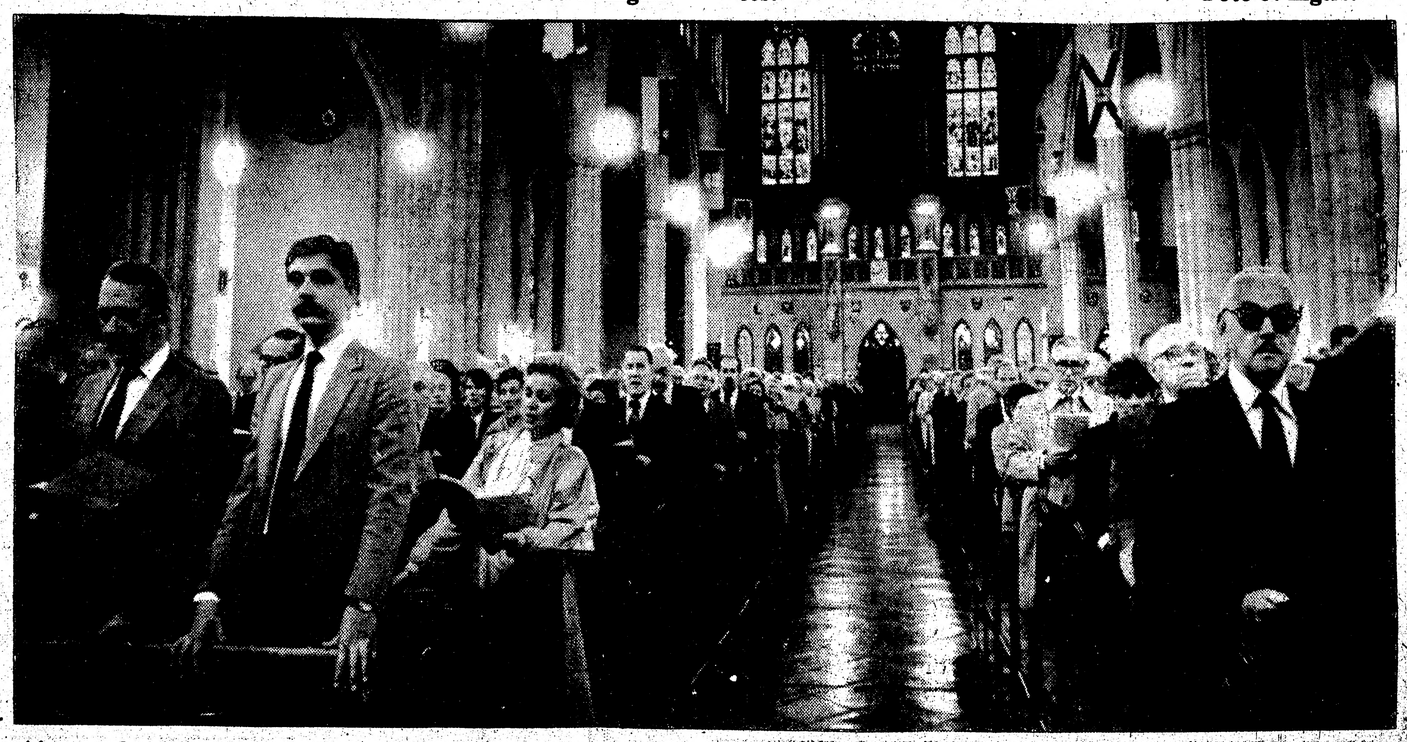

Aizvesto baltiešu piemiņas dievkalpojumā Toronto. Foto J. Liģers.

Kaimiņu koŗu kopkoncertā

Milvoku Latviešu namā jūnijā koncertēja DV vecākais vīru koris kopā ar Kalamazū vīru kori. Šis septiņu gadu tradicionālais kopkoncerts negaidot izvērtās par jauku dziesmu dienu diriģenta Ernesta Brusubārdas III vadībā.

Klausītāju pārpilnā zāle dziedoņiem veltīja skaļus aplausus, saņemot pretī septiņus atkārtojumus un piedevas. Sekojot šī gada Krišjāņa Barona 150 gadu atcerei, koŗi bija izraudzījuši gan mazāk, gan biežāk dzirdētu tautasdziesmu sabalsojumus, to vidū 2 pirmatskaņojumus.

Gados jaunais, bet mūzikālā izglītībā un diriģēšanā veiksmīgais diriģents Ernests Brusubārdis III no jauna apliecināja savas izcilās spējas un prasmi vadībā, panākot dziesmu interpretācijā labu saskaņu un stingru disciplīnu. Kopkoncerta vērtību arī pacēla pazīstamā solista Pēteŗa Lielzuikas piedalīšanās.

Milvoku vīru koristiem par godu jāsaka, ka tie pārsvarā ir dziesmu ,,gargabalnieki'', kas vienībai palikuši uzticīgi ilgus gadus. Septiņi no tiem korī dzied vairāk nekā trīsdesmit gadu. Klausoties koncertā norisē, viss labākais sakāms arī par Kalamazū dziedātājiem, kas mūzikāli apdāvināti un dziesmu kultūras svaidīti entuziasti.

Milvokieši šo visai nopietno un atbildīgo pienākumu guvuši 32 gadu laikā no diriģenta Voldemāra Aparjoda, ko sparīgi turpina viņa visai spējīgais darba turpinātājs Ernests Brusubārdis III. To pašu var teikt par Kalamazū vīriem, kuŗus ilgus gadus vadījis dinamiskais diriģents Roberts Zuika, kuŗa dziesmu slava nāk līdz no gūsta dienām 2. Pasaules kaŗa beigās.

Koncerts ar 18 dziesmām, 7 atkārtojumiem un piedevām aizrāva 200 klausītājus, kupli aplausi skanēja un nebeidzās ik pēc katras dziesmas. Divas stundas pagāja nemanot, dzīvojot līdz grūtākām, vieglākām un komiskām tautasdziesmām mūsu pazīstamo komponistu aranžējumiem.

Sekojot ilgu gadu tradicijai, DV koŗa priekšn. Āris Peniķis beigās pasniedza Krišjāņa Barona grāmatu piecu gadu dziedātājam Uldim Briedim, kas no Čikagas uzticīgi brauc uz mēģinājumiem un koncertiem. Apv. priekšn. V. Zālītis pateicās diriģentam Ernestam Brusubārdim III (aploksne), koŗu priekšniekiem (P. Austriņam un Ā. Peniķim) un visiem uzticīgajiem dziedātājiem.

Vakariņu laikā abu koŗu dziedātāji kopā ar sarīkojuma viesiem nodziedāja Pie Baltijas jūras, Meži zili un Pēteŗa Lielzuikas solo izpildījumā Pa to ceļu, kas gar ciemiem...

Egus.

Jānis Ivests ar 5 g. veco meitiņu Kristu baltiešu demonstrācijā Colorado Springs.

Latvieši demonstrē Ņujorkā

Ņujorkiešu demonstrācijā pie Padomju savienības misijas daudzstāvu nama Riverdeilā 15. jūnijā skaistā, saulainā laikā sākuma posmā bija ieradušies 110 demonstrantu, bet vēlāk pievienojās vēl kādi pāris desmit tautiešu. Jāpieskaita arī amerikāņu visjaunākā paaudze, kam arī iepatikās soļošana, karogi, baloni un plakāti. Kopējais demonstrantu skaits nepārsniedza 150. Lielākā daļa dabūja pa plakātam, redzēja 16 lielus Latvijas karogus, vienu lielo ASV karogu un vairākus mazākus. Demonstrāciju izkārtoja Ņujorkas latviešu organizāciju padome. Bija domāta arī sadarbība ar igauņiem un lietuviešiem, bet demonstrācijas vietā varēja redzēt tikai pāris lietuviešu, divus ukraiņus, bet nevienu igauni. Demonstrācija notika iepretim Padomju misijai, bet žogu sargāja ducis Ņujorkas policistu. Demonstranti soļoja aplī pa ielu un izsauca savus saukļus.

No latviešiem bija daudz jauniešu, no vecākās paaudzes mazāk. Uz demonstrācijas vietu grūti nokļūt publiskiem satiksmes līdzekļiem, kas varbūt atturēja gados vecākos cilvēkus, bet trūka Denverā nodibinātā ALAs priekšsēžu kluba divu pārstāvju, kas dzīvo Ņujorkas apkārtnē. Demonstranti sadedzināja Padomju savienības karogu. ŅLOP priekšsēdis U. Klauss uzrunāja demonstrantus, norādot uz Padomju savienības nodarījumiem un okupētām zemēm. Lietuviešu pārstāve no Ņujorkas galvaspilsētas Albānijas nolasīja gubernātora M. Komo parakstītu proklamāciju, kas 14. jūniju proklamē par Baltiešu Brīvības dienu. Tur arī norādīts, ka 1940. gadā padomju armijas iebrukušas Baltijas valstīs un okupējušas šīs mieru mīlošās republikas, bet 1941. gada 14. jūnijs apzīmēts par ,,Briesmīgām jūnija dienām''. Padomju valdība tad sākusi šinīs zemēs terroru.

Albānijā 14. jūnijā pie Ņujorkas pavalsts pārvaldes ēkas Empire plazā notika ,,izstāde'' kur nolasīja Ņujorkas pavalsts senāta un vietnieku nama kopīgi pieņemtu rezolūciju, kuŗā plašāk izskaidrota gubernātora proklamācija. Te piedalījās tikai lietuvieši, kaut arī abu pārējo tautību pārstāvji bija ielūgti. Visam vajadzēja noritēt mierīgi un klusu, jo šī ceremonija notika uz valsts zemes.

Demonstrācija Riverdeilē bija skaļa. Kad pie vārtiem piebrauca automašīna ar Vašingtonas diplomātisko numuru, demonstrantu balsis bija krietni skaļākas. Pirmā mašīna nelāvās nobaidīties un iebrauca misijas pagalmā, bet otra nobijās un aizbrauca tālāk, radot sajūsmu demonstrantos. Skaļākie saucieni atskanēja, kad ieradās autobuss ar diplomātisko numuru. Demonstranti vicināja Latvijas karogu pret autobusa logiem, bet tas iebrauca misijas pagalmā. Izbijušās likās arī dažas sievietes, kas iegāja padomju misijā. No ēkas durvīm pāris vīru vēroja, kas notiek uz ielas.

Latviešu demonstranti ieguva amerikāņu simpātijas, kas deva uzmundrinošus vārdus. Daži no viņiem bija demonstrējuši pirms pāris gadiem, kad krievi nogāza korejiešu pasažieŗu lidmašīnu. Demonstranti nodziedāja Daugav's abas malas un ASV himnu. Dažiem demonstrantiem bija īpatnēji krekli. Priekšpusē tiem bija: ,,Njet, njet, Soviet'', bet uz muguras atzīmētas padomju varas okupētās zemes un gada skaitļi. Nebija ieradušies demonstranti no Bostonas, kas bija solījuši vienu autobusa kravu. Noskaidrojās, ka braucienam bija pieteikušies tikai 13 dalībnieki, kam autobusa īrēšana iznāca par dārgu un braucienu atlika. Pēc pāris stundām demonstranti sāka izklīst, vairums devās uz mājām, bet daži uz DV namu Bronksā.

Vi.

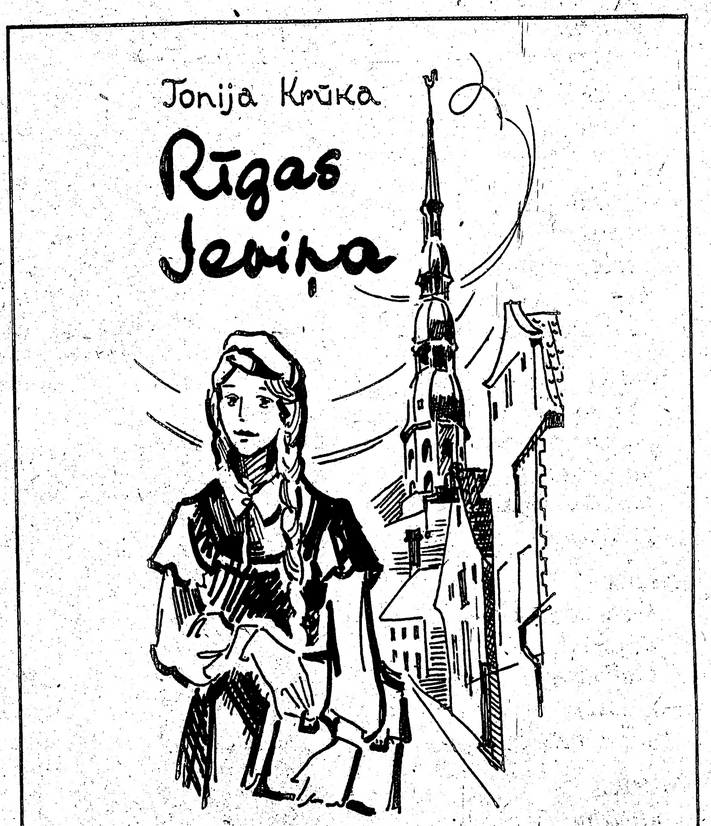

Kanadas DV apgādā iznākusi

Tonijas Krūkas grāmata

RĪGAS IEVIŅA

ar Astrīdas Robežgruntnieces vāka zīmējumu un ilustrācijām.

Grāmata Ģen. Goppera fonda godalgota.

Šis jaunatnes romāns spēj saistīt visas paaudzes. „Darbs uzrakstīts lietiskā stilā, gaišā spirgaināā kopnoskaņā. Ļoti vērtīgi, ka dzīve parādīta Latvijā tīri gaišās krāsās un netrūkst piedzīvojumu." (Žūrijas komisija).

GRĀMATAS CENA $12.00

ALA

VĒL VAR PIETEIKTIES TRĪSREIZTRĪS 1985!

PIETEIKŠANĀS UN INFORMĀCIJA:

GAREZERĀ
11.—18. aug.
A. RUPERTS
2141 Brunsink NE
Gr. Rapids, MI 49503

KATSKIĻOS
18.—25. aug.
Ilze BULS
4 Elmwood St.,
Stamford, CT 06902

Vanagu Kārlis

Trimdinieka piezīmes 183

Meli, meli, visur meli . . . Austrumvācijā 8. maijs bija izsludināts par valsts svētku dienu padomju varoņu godināšanai, kas atbrīvojuši zemi, ignorējot, ka lielāko daļu tagadējās Austrumvācijas no Hitlera varas atsvabināja amerikāņu armija. Tādos tagadējās „sarkanās Vācijas" centros, kā Leipcigā, Magdeburgā, Veimarā, Erfurtē u.d.c., maija svinībās sarkanarmiju slavināja kā šo pilsētu atbrīvotāju 1945. gadā, kautgan šo pilsētu vecākie iedzīvotāji it labi atceras, ka Saksijā, Tīringijā un Meklenburgā 1945. g. aprīlī kā pirmie ienāca amerikāņi. Kad tuvojās krievi, kuŗiem rietumnieki bija apsolījuši šos apgabalus, nabaga latviešu bēgļi šajos novados piedzīvoja trauksmes dienas, lai nokļūtu tālāk rietumos, drošībā. Uzvarētāji, Jaltā un Potsdamā, Vāciju sadalīja 4 okupācijas joslās. Mūsu vecīši atceras, kā toreiz savas dzīves vilkām DP nometnēs franču, amerikāņu un angļu pārraudzītās zonās, kas aprūpes un apgādes ziņā bija visai atšķirīgas, bet toreiz neviens nerunāja, slavēja Dievu par izglābšanos no komūnistu važām un svēti nosolījās sīksti un nerimtīgi cīnīties pret komūnismu. Arī šis solījums bija meli...

* * *

Lielie dziesmu svētki okupētajā Rīgā, 21. jūlijā, būs piedraņķoti ar pretīgo „nacionālās padomju gada dienas" un „internacionālās padomju uzvaras dienas" propagandu. Okupanti jau tagad priecājas par tiem latviešiem, kas atbraukšot „apsveikt radus un draugus viņu lielajos svētkos" un izplānojuši kā tos rafinēti ievilkt „padomju Latvijas guberņas" jubilejas svinībās. Daudzi nelaimīgie tur atkal iekritīs Kultūrsakaru komisāru propagandas lamatās. „Kad tautai dzimtenē ir vakars, ar „sakariem" lai tev nav sakars!" (Jānis Tanks).

* * *

Atzīmēm kalendāros: 18. novembrī Vašingtonā notiks II nacionālpolītiskais seminārs, iztirzājot darīto, tā sekmes, nopūdelēto, grīstē sagājušo un nākotnes stratēģiju. — 18. novembrī paies 50 gadu kopš Rīgā iesvētīja visas tautas celto pieminekli „Tēvzemei un Brīvībai". Augu dienu un nakti itas latviešiem dzimtenē atgādina, ka maskavieši apspiestajai tautai tēvzemē vairs nav brīvības! Vai Tu to jūti un kāda Tava deva trimdas cīņai par Tēvzemi un Brīvību? — III. Pasaules kongress Austrumeiropas un PS studijām sāksies 4. novembrī Vašingtonā. Tā kā ASV nacionālai drošībai un interešu attīstībai Austrumeiropā pētījumi šo zemju jomās visai svarīgi, ASV vadība financiāli atbalsta kongresu. Darba kārtā gan nav pamanīti latviešu akadēmiķu referāti, kuŗiem dabīgi vajadzēja būt kvalificētiem norišu analizētājiem un pētniekiem par Austrumeiropas Baltijas telpu.

* * *

Atbildība par skalošanos ar stipriem ūdeņiem... Čikagas latviešu biedrības runas vīriem ienāca prātā apjautāties pie gudriem advokātiem par sekām, ja kāds pie biedrības bufetes padzērienu piestākļa iestiprinājies, vēlāk, spēkratu vadot, negadījumā kādam sagādā fiziskas ciešanas, vai cietušais varētu celt pret biedrību civīlprasību? Apikāta atbilde: Jā, var gan! Ja nu šī ziņa ir kas jauns latviešu sabiedrisko namu vadītājiem, kuŗu pārziņā arī biedrību atspirdzinošo padzērienu bufetes, kas ienes dāldeŗus kultūrālo rosmju paveikšanai un biedrību īpašumu uzturēšanai, tad nu gan nevajadzētu atlikt padomāšanu, ko darīt (alkohola pārdošanas licenses augstāku apdrošināšanu, patēriņa ierobežošanu pirms žvinguļa, utml.). Tiesu labestība šādos gadījumos cietušiem ir zināma un veicīgi advokāti labprāt uzņemas lietu vešanu, ar augstām prasībām, par procentēm no piedziņas. Kur biedrības bufete „ir vaļā" kamēr sarīkojuma beigas ir pašās beigās, viens kļūmīgs negadījums var novest bankrotā visu organizāciju. Tā ir Amerikā...

* * *

Saucām Ozianna!, kad Eiropas parlaments atzina, ka laiks pienācis izkārtot netiesīgi okupēto Baltijas valstu neatkarības atjaunošanas jautājumu. Kad Eiropas ārlietu ministru konference atteicās pat pieskarties parlamenta ieteikumiem mūsu labā, dūšu nezaudējuši apņēmāmies skubināt Eiropas valsts vīrus pēc iedarbīgākas palīdzības. Nepatīkama nu bija ziņa, ka maijā, kad Eiropas parlamentu uzrunāja ASV prezidents, deputāti viņa runu traucēja ar nelādzīgiem starpsaucieniem, daļa pat demonstrātīvi atstāja svinīgo sēdi, tādējādi apvainojot ASV valsts galvu, tās valsts, kas Eiropu izglāba no nacisma žņaugiem 2. pas. karā, kas palīdzēja tai atdzimt uz gruvešiem, kas šodien ir vairogs demokratijas aizsargāšanai Rietumeiropā pret sarkano fašismu! Tā vien liekas, ka pie tādas gaisotnes mūsu cerības uz Eiropas parlamenta reālu palīdzību brīvības atjaunošanai baltiešu tautām ir visai čābiskas, dzīves reālitātēm saduŗoties ar mūsu ilūzijām. „Draugi no mums vaļā raisās, vergu varu atzīt taisās. Saki: tas ir Dieva vārds, cieti klusu — mierināts!". Nē, ar vēl lielāku apņēmību un izturību, turpināsim cīnīties par savu taisno lietu! „Dzīves maiņās dažādās, gars lai spēcīgs parādās! (L. Adamovičs).

* * *

Pēc Baigā gada Rīgā un apkaimē atklāto čekas upuŗu mirstīgās atliekas tika apbedītas kopējā kapā Rīgas Meža kapos, uz kapu kopiņu rindām uzliekot baltu krustu alejas. Kur viņi tagad ir — mūsu baltie krusti Meža kapos? „Balto krustu vairs nav! Sākumā novāca zīmes, ko uz kapa bija uzlikuši piederīgie: „Miris mocekļa nāvē 1941. gada jūlijā". Tad pazuda krusti, it kā zeme būtu atvērusies un krusti nogrimuši blakus nomocītiem. Tik gauži smaga tagad tiem dzimtenes smilts, kad tiem virsū rakti guļ iebrucēji..." (Aivars Ruņģis). „Tu galvu cel, ar lepnu spītu — pret kaŗa noziedznieku mītu, kad īstie slepkavas un meļi, izliekas nevainīgi teļi, un tie, kam ķešās miljoni, nu apsūdzībām piedod toni..." (Jānis Tanks).

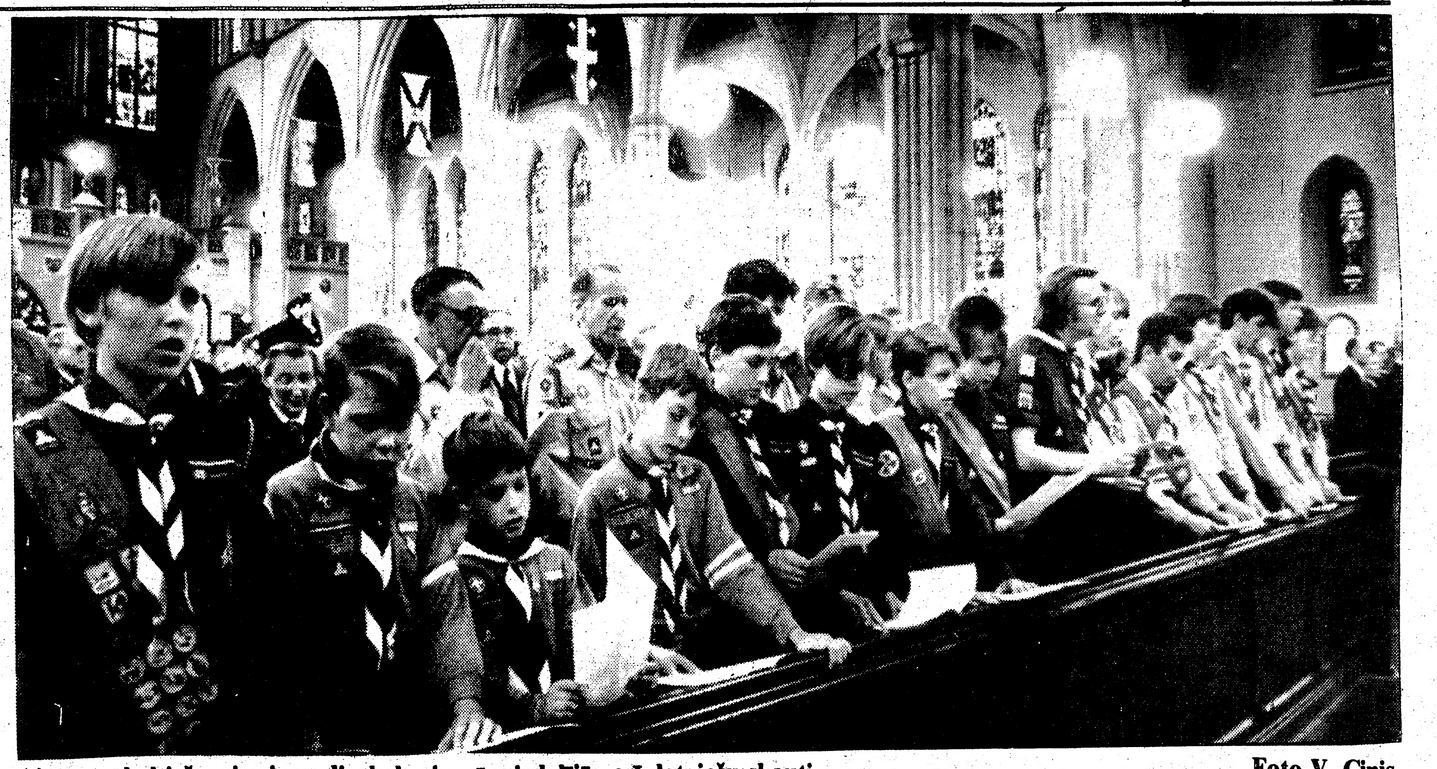

Aizvesto baltiešu piemiņas dievkalpojumā piedalījās arī latviešu skauti. Foto V. Cinis.

Latviešu darbinieces Edīte Linča un Laura Krasta aktīvi piedalījās Aizvesto piemiņas dienas organizēšanā. Foto V. Cinis.

Pēc aizvesto piemiņas dievkalpojuma latvietes baznīcas priekšā ar soda nometnēs ieslodzīto baltiešu foto-plakātiem atgādināja kanadiešu tūkstošiem cilvēka tiesību ignorēšanu Padomju savienībā. Foto V. Cinis.

TORONTO ZIŅAS

● Kanadas vanadžu valdes paplašinātā sēde ar vanadžu kopu pārstāvju piedalīšanos notika 13. jūlijā Sidrabenē. Bija ieradušās pārstāves no Toronto, Londonas, Sv. Katrīnu, Hamiltonas, Kesvikas, Druvas DV nodaļām. Pārrunāja vanadžu 28. septembŗa sarīkojumu Sidrabenē, Krišjāņa Barona piemiņas gadā. Vakarā būs balle ar jautriem priekšnesumiem, loteriju un vakariņām. Tanī pašā laikā Sidreabenē notiks arī DV Kanadas un DV ASV zemes valdes kopsēde. Kanadas vanadžu priekšniece Indra Pulcina bija atvedusi vairākus eksemplārus no tikko iznākušās vanadžu pavāru grāmatas angļu valodā ,,Latvian Cooking'', glītā iespiedumā. Tā izdota 2000 eksemplāros, cena 12 dol. un būs dabūjama DV grāmatnīcā Toronto, arī pie vanadžu darbiniecēm un kanadiešu grāmatu veikalos. Vanadžu priekšniece N. Pulciņa pastāstīja arī par Daugavas vanagu un vanadžu salidojumu 5. jūlijā Vankuveras viesnīcā, 10. Rietumu krasta dziesmu svētku laikā.

● Saulaines bērnu nometne darbību uzsāka 7. jūlijā ar 40 bērniem; latviski nerunājošie — 4. Pēc māc. F. Kristberga vadītā dievkalpojuma kamīna telpā, nometņotāji un viesi pulcējās pagalmā, kur mastos uzvijās karogi, visiem dziedot ,,Dievs, svētī Latviju''. Nometņotājus sveica Saulaines pārvaldes loceklis Valdis Grasmanis un pasniedza nometnes atbildīgajam vadītājam māc. E. Kristbergam Saulaines vadītāja kreklu. Nometnes vadības komitejas priekšniece I. Semenova iepazīstināja ar vadītājiem. Nometnes komandante šogad ir Renāte Pogule-Wust, bet mazo bērnu nometni vada Elga Krasta un Kristīne Kaņķe. Nodarbības programmā pirmās divas nedēļas ir mūzikas posms, ko vada Brigita Alka. Šī posma beigās 20. jūlijā būs talantu vakars. Otrās divas nedēļas — no 21. jūlija līdz 3. augustam — drāmas posms, kad režisors Hugo Miķelsons iestudēs K. Skalbes pasaku Kaķīšu dzirnavas. Šo iestudējumu izrādīs 3. augustā Bērnu svētkos. Nometnes pēdējā nedeļā no 11. līdz 18. augustam volejbola nedēļa M. Lorberga jr. vadībā. Bez tam sportošana, peldēšana, rokdarbi un citas nodarbības visu vasaru. Latviski nerunātāju bērnu nodaļā īpaša skolotāja mācīs latviešu valodu un tradicijas. Pirmās divas nedēļas māca Inese Semenova. Bērnu un sporta svētki 3. un 4. augustā. Nometni slēgs 18. augustā.

● Sv. Jāņa draudzes māc. F. Kristbergs pēc 14. jūlija dievkalpojuma Saulainē, devās uz Princetone teoloģijas semināru doktora grada iegūšanai. Mācītājs atgriezīsies 2. augustā Saulainē.

● Austrumu draudzes Tālavā nekādas Jāņu svinības iepriekš plānotas nebija, bet daži desmit sabraukušo tomēr līgoja un tika pacienāti ar Jāņu sieru un citiem gārdumiem. Atsevišķa Jāņu līgošana notika Burtnieku draudzei Jāņa Vandeļa vasaras mītnē, kur mājastēvs Jānis Vandelis un mājasmāte Olga Vandele pacienāja ar tradicionālo sieru un miestiņu. Līgošanu pie jāņuuguns, paceltas uz kārts un ugunskura, vad. Auseklis Pērkons. Arvīds Mēmenis izrādīja ap 40 minūšu ilgu skaņu filmu par Jāņu tradicijām un svinēšanu. Nākošais ir Māras saiets 10. augustā J. Vandeļa vasaras mītnē.

● Katoļu draudzes laukŭ īpašumā Mežciemā pulcējās ap 100 līgotāji 22. jūnija vakarā. Līgošanu pie ugunskura vadīja koŗa diriģents Antons Gertmanis. Jāņu bērnus ar alu un sieru pacināja Jāņa tēvs Tadeušs Puisāns un Jāņa māte Vanda Hejkinga. Vēlāk visi sabiedriskajās telpās pulcējās pie dāmu komitejas cienasta un atspirdzinājumiem. Deju mūziku skaņu lentēs pārzināja Voldemārs Bērziņš un akordeonists Andris Šmits. T. Puisāns arī pastāstīja, kā cēlies Līgo piedziedājums. Nākošais sarīkojums Mežciemā 3. augustā, Rudzu puķu balle ar priekšnesumiem. Svētdien, 4. augustā, dievkalpojumu pie Krusta vadīs prāv. B. Baginskis no Čikagas.

● Pēc Austrumu draudzes dievkalpojuma 28. jūlijā pl.13. Sv. Barnaba baznīcā draudzes dāmu komiteja draudzes pēcpusdienā atzīmēs mācītāja Artura Brieža 75. mūža gadskārtu. Piedalīšanās maksa kopējā azaidā 15. dol. no personas. Pieteikšanās pie kasieres E. Grīnbergas, tālr.465—0723

● Kosmopolitana kluba gadskārtējā daudzkultūras izstādē no 7. līdz 28. jūlijam Okīfa centrā piedalās 19 mākslinieku, to vidū no latviešiem gleznotājaĀrija Ozola-Alksne ar četrām gleznām. Izstāde atvērta katru dienu izrāžu laikā. Kad izrādes nenotiek, var sazināties ar Olgu Stojani, tālr. 656-8888 un sarunāt apmeklējuma laiku. Mākslinieciei A. Ozolai-Alksnei arī paredzēta patstāvīga darbu skate novembrī Latviešu centrā.

● Sv. Jāņa draudzes locekļus Arturu Stiebriņu un Anitu Miniati 15. jūnijā Saulainē salaulājis māc. J. Cālītis. Laulību svinības kuplināja jaunatnes koris Jaunbalss, jo abi jaunlaulātie ir šī koŗa koristi. Līgavainis savā laikā arī darbojies Latviešu nacionālā jaunatnes apvienībā Kanadā.

● Archibīskaps A. Lūsis salaulājis Jūliju Lindu Pakalnu un Geju Viljamu Hulbertu no ASV.

● Māc. A. Celms un somu mācītājs A. Jalonens Sv. Jāņa baznīcā salaulājis Dairi Ziedoni Kārkliņu un Anni Maritu Harineni. Laulības notika trijās valodās, ērģeles spēlējot Anitai Rundānei.

● Māc. A. Briedis kristījis Christianu 'Miervaldi Ingeleviču un Dzēsi Ivaru Ingeleviču, Ivara un Dzīnas dēlus.

● Māc. J. Cālītis kristījis Jonatanu Davidu Beggu, Donalda un Daces, dzimušas Zemdega dēlu un Adamu Richardu Dawsonu (Paukšēnu), Richarda un Marilinas dēlu; Sv. Jāņa baznīcā kristīts Edvards Pēteris Ernests Dadzis, Pētera un Ritas, dzimušas Ezeriņas dēls.

● Sidrabenes kafejnīca šogad izīrēta Ievai Osei. Viņai Sidrabenes saimniecība pazīstama no agrākā darba vasaras nometnes virtuvē. — Sidrabenes pārvaldnieks Edgars Šmits paziņojis, ka šoruden nav paredzējis atjaunot savu darba līgumu ar draudzi un lūdzis meklēt vietnieku. Uz draudzes sludinājumu jau atsaucies viens kandidāts Tālivaldis Jurenovskis no Susemarī ar dzīvesbiedri, medicīnas māsu Ināru. Abi ilggadīgi Susemarī latviešu ev. lut draudzes darbinieki.

● Māc. Cālītis kristījis Cristal Lea Barr, Stīvena un Silvijas dzimušas Rauskas meitu un Ašleju Kristalu Teniju (Teny), Antona un Ritas, dzimušas Krēsliņas meitu.

● 1. Jūlijā no šīs zemes gaitām pēkšņi aizgājis Pēteris Broks. Viņš piedzīvojis 80 mūža gadus. Nelaika dzimta vieta ir Varakļanos. Viņu pēdējā gaitā 5. jūlijā Mount Pleasant krematorijā izvadīja māc. J. Cālītis. Aizgājējs bija aktīvs darbinieks Toronto latviešu pensionāru apvienībā un savā laikā bijis apvienības koŗa priekšnieks. Nelaika pelnu urnu apglabāja Jorkas latviešu kapos, blakus dzīvesbiedrei Irēnei, kas mirusi pirms 9 gadiem. Pēdējās ardievas aizgājējam veltīja no draugiem Edvards Ozols un Voldemārs Gulēns. Sēro meita Ņīna, znots Zigfrids Jurševskis un mazdēls Pēteris, otra meita Birūta, znots Brunis Rubess, mazbērni Baiba, Baņuta un Baļvis; dēls Ilgvars, vedekla Ilona, mazbērni Ilgvars, Edvards un Indra; dēls Uldis, vedekla Glorija, bet Latvijā dēls Juris ar ģimeni — pavisam kopā 8 mazbērni.

● Māc. A. Celms 8. jūnijā izvadīja pēdējā gaitā uz Jorkas latviešu kapiem 5. jūnijā mirušo Renati H. Kauliņu, dzimušu 1915. g. 14. janvārī Rīgā. Viņa bija studenšu korporācija Vaŗavīksne locekle.

● Sasniedzis 90 gadu vedumu 4.jūnijā miris Miķelis Bušs, dzimis Saldū. Aizgājēju uz Jorkas latviešu kapiem 6. jūnijā izvadīja māc. A. Celms. Nelaikis atstāj meitu Ritu Jerumani ar ģimeni un dzīvesbiedri Paulīni.

● Savā dzīvoklī atrasts miris Miervaldis Caune. Viņš dzimis 1920. gada 12. janvārī Rezeknē. Aizgājēju no Rosara Morisona apbedīšanas mājas uz Jorkas kapsētas latviešu kapiem 13. jūlijā izvadīja māc. A. Celms. Viņa dzīvesbiedre Eleanora mirusi agrāk. Nelaikiņ paliek Toronto māsa Dzidra Tože ar ģimeni.

● Aprūpes mājas Kristus Dārzs kārtējā mēneša Darba sēdē 4. jūlijā par būves darbiem tuvāk informēja valdes loc. L. Kinstlers, norādot, ka tie virzās uz priekšu iecerētā gaitā. Būvfirma cer, ka darbus nobeigs oktobŗa mēnesī. Pr-dis Dr. J. Lūsis ziņoja, ka par Aprūpes mājas virsmāsu apstiprināta Valerija Kozulis no Milvokiem, ASV. Kārtošanas stādijā vēl administratora jautājums. Valdes administratore Margarete Logan-Upeniece norādīja, ka izsūtījusi attiecīgajām organizācijām aicinājumus ieteikt pārstāvjus Kristus Dārza padomes sanāksmei. Tā notiks š.g. 25. jūlijā, plkst. 19:30 Latviešu namā. Pārstāvji piesakāmi administratorei (11 Yorkville Ave. Suite 801, Toronto, Ont. M4W 1L3. Tālrunis 532—9546). Sanāksmes darba kārtībā galvenokārt padomes prezidija izraudzīšana, valdes vēlēšanas ar ierosinājumiem un padomes prezidija izraudzīšana, valdes vēlēšanas, ar ierosinājumiem un pārrunām par pasākuma turpmāko darbu norisēm.

● Līgo svētku sarīkojums 22. jūnija vakarā Sidrabenē, šoreiz pulcēja mazāk līgotājus kā iepriekšējos gados (ap. 550). Pēcpusdienā uznākušais lietus ilga vairākas stundas. Apm. stundu pirms uzveduma (plkst. 18.) debesis noskaidrojās un atspīdēja arī saulīte.

Teicams bija Daces Šmites vadītais Līgo vakara dziesmu uzvedums Līgosim Sidrabenē. Vakaru ievadīja Inta Briede ar Jāņu dienas vēlējumu...ar Jāņu mātes (Anda Sprūdža) no Indras Gubiņas ,,Jāņu vakars'' un Jāņu Tēva (Kārlis Pavasars), Ojāra Jēgena ,,Jānis, Nakts, Rīts'' velmēm un citējumiem... Virpuļoja arī Hamiltonas ,,Vainadziņa'' un mazā ,,Vainadziņa dejojumā.

Pie ugunskura Jāņu Tēvs ar Jāņu māti un ,,mājas ļaudis'' cienāja līgotājus ar sieru un alu (par muciņu rūpējās pārvaldnieks Edgars Šmits). Skanēja meitu un puišu aplīgošanās dziesmas. Noslēgumā apvienotais koris ar Sv. Andrēja draudzes , ,,Dainas'', ,,Viestura ,,Hamiltonas Kristus draudzes koŗa, vanadžu koŗa ,,Saskaņa'' un ansambļa ,,Kodols'' dziedātājiem.

Uguņošanu arī šogad materiāli atbalstīja auto pārdošanas firma ,,Robertson Chev-Olds'' un tās pārst. Hanss Plaude. Sarīkojumu zālē bija iekārtota gleznotāja Valža Tetera darbu skate.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466-1514 465-7902

Laimonis
labo
automašīnas

labāk
lētāk
ātrāk
jau 30 gadus
Tālr. 466—0540
603 Gerrard St. E.

Mastercraft Painting & Decorating
latviešu uzņēmums
Dzīvojamo māju iekšpuses un ārpuses tapsēšana, kā arī veikalu un rūpniecības telpu krāsošana.
Tel: 439-2538

SARMĪTE BULTE, BA, LLB
ADVOKĀTE—NOTĀRE
Thompson Building — pretīm City Hall —
65 Queen St. W., suite 1105
Toronto, Ont. M5H 2M5. Tel. (416) 860-0082

GUNARS CONSTRUCTION
izdara visāda veida **pārbūvju un piebūvju darbus,** ieskaitot **plumbing un elektrību.**
Lūdz zvanīt **889-5076**

Dr. Jānis Karols
aizejot pensijā, maina savu dzīves vietu ar 1985. gada 1. jūliju. Jaunā adrese:
1227 Mississauga Rd.,
Mississauga, Ont. L5H 2J1
Tālrunis: 274-2638.

Kārļa Suntaža būvdarbi,
Metro lic. B 2494
Būvē jaunas mājas un vasarnīcas. Izdara pārbūves, remontus, krāsošanas un mūrēšanas darbus. Sagādā atļaujas.
Zvanīt 751-6829.

Valentīns Pāvuls

Neptūna kalps

(95. turpinājums)

Gaļīnai pēkšņi bija jāsteidzas mājās — mātes dēļ.

„Rīt esmu brīva. Aiziesim uz tālo austrumu izstādi un Tretjakova galeriju."

„Par daudz vienai dienai. Pietiks ar tālajiem austrumiem."

„Pareizi, tu jau solījies saviem radiem! Bet parīt iesim uz Mazo teātri — būs Tartifs."

Labi!

Gaļīna man nebija jāpavada. Viņa izsauca taksīti. Kad uzgāju savā istabā, mani biedri jau krāca, un es viņiem drīz pievienjos.

Otrā rītā uzrakstīju kartīti L.: „Šeit jau ir auksti. Nopērc kažociņu jau pie laika."

Ar Gaļīnu satikāmies jau pie viesnīcas. Paņēmām taksīti un drīz bijām ziloņkaula, paklāju, gleznu un rotas lietu paradīzē.

Man bija līdz VEF-Minox, tai laikā mazākais foto aparāts — sērkociņu kastītes lielumā. Gribēju fotografēt, bet Gaļīna ieteica dabūt vispirms atļauju. Viņa atnāca atpakaļ ar kādu ķīniešu dāmu, kas laipnībā klanīdamās man atļāva fotografēt, ko vien vēlējos. Aizrāvos, ka gandrīz par stundu nokavēju pie tantes norunātās pusdienas.

Kad ierados, visi bija uztraukušies. „Paldies Dievam — tu dzīvs un vesels!" tante iesaucās. „Mēs jau tevi vairs necerējām redzēt."

Apjucis atvainojos, — bet manī atgriezās vakardienas drūmais noskaņojums. Kas tiem cilvēkiem kait?...

Šoreiz galds bija klāts: galdauts, katram savs šķīvis, dažādas gaļas un zivis un vairākas pudeles baltā. Lai iegūtu pacilātību, saskandinājām vairāk nekā tas būtu vajadzīgs.

Šoreiz manas māsīcas vīrs man gribēja rādīt Maskavu. Māsīca ar brālēnu piebiedrojās. Ar dažādiem tramvajiem devāmies tiešā virzienā uz Volgas-Maskavas kanāli. Skats mani iepriecināja. Milzu darbs bija veikts, iztaisot ezeru, kur agrāk bija sausa zeme. Pie mola bija pietauvoti rindām skaisti pasažieru kuģi, nolikti jau ziemas guļā. Man kājas niezēja uz kādu no tiem tikt, lai izpētītu tuvāk, bet atkal atdūros uz šķērsli — dusmīgu sargu. Nekādas spiegošanas, ne sabotāžas, te netiks atļautas. Nelīdzēja arī māsīcas vīra partijas karte. Neko darīt. Pastaigājāmies svaigā gaisā, māsīcas vīram visu laiku lielot katru sīkumu. Beidzot viņš parādīja īsti plašu vērienu un ielūdza mūs visus vakariņās uz Mētropoles viesnīcu. Noklusēju, ka vakar jau tur biju bijis. Olga bija sajūsmināta. Viņai tas bija liels notikums.

Apsēdāmies pie cita galdiņa nekā vakar — vairāk zāles vidū. Kā jau izejamā dienā, tautas bija daudz, arī čigāni dejoja. Mums posniedza siļķes, kaviāru un citus aukstus uzkožamos. Galvenais — šņabis bija pārpilnībā. Pēc dažām glāzītēm māsīcas vīrs jau vārda tiešā nozīmē bija „kunga prātā." Krēsla atzveltnē atlaidies, viņš novilka ar plašu žestu: „Nu, vai tu redzi, kā pie mums priecājas darba tauta?"

Arī es jau savu glāzīti biju izdzēris...

„Darba tauta?" — diezgan skaļi noprasīju. „Kura tad? Vai tie ar tiem līkiem deguniem, jeb tie ar spožajiem uzplečiem, jeb tā princese?... (Tai brīdī patiešām iepeldēja kā princese skaistule pusmūžā — gaļā, baltā kleitā un rotām apkārusies). Nāc līdz un apskatīsim viņu rokas, un ja mēs atradīsim kaut vienu tulznu rokā, tad es maksāju šīs vakariņas!"

Olga man pieķērās pie elkoņa, it kā es patiešām būtu uzdrošinājies iet pētīt šīs jaunās buržuāzijas rokas, bet māsīcas vīrs ātri izmeta palikušo šņabi un teica: „Iesim mājās!"

Uz mums negaidīdams, devās slīpā virzienā pāri ielai. Tas Maskavā nav atļauts. Milicis nosvilpa, pieskrēja klāt un sāka lamāties.

„Tu, lurba, vai tu neredzi, kas es esmu?" — māsīcas vīrs piegrūda savu partijas karti pie deguna. Mūs neviens vairs neaiztika. Olga, man elkotī turoties, visu laiku čukstēja: „Ņem mani līdz, ņem mani līdz! Tu pats tagad redzi, kā te ir."

Nākošajā dienā bija Tretjakova galerija un Tartifs. Gaļīna bija izgādājusi biļetes. Kādā veidā — to tikai viņa pati un Dievs zināja, jo māsīcas vīrs bija pārliecināts, ka biļetes var dabūt tikai caur arodbiedrību, un tad arī tikai, piesakoties pāris nedēļu iepriekš. Bet Gaļīnai biļetes bija un tā iedeva man tās uzglabāšanai. Es nelaimīgā kārtā atklāju vienu no savām nelaimīgajām īpašībām: kaut kur kaut ko nobāzt un pēc tam vairs neatrast vajadzīgā brīdī.

Mēs ieradāmies tieši pirms izrādes sākuma un, ieraugot bargo durvju sargu, tā apjuku, ka biļetes bija kā ūdenī iekritušas. (Vēlāk tās atradās vestes kabatā). Tomēr aiz durvīm nepalikām Gaļīna kaut ko pačukstēja sargam. Viņš pamāja vietu ierādītājam un mēs apsēdāmies pašā vidū otrā rindā.

Izrāde man pagāja secen. Vienīgi atceros, ka Tartifs, pat ar kājas īkšķi, izlīdušu no caura zābaka, prata savaldzināt publiku. Mani visu laiku tirdīja doma: kas šī jaukā meitene, kas man var ziedot tik daudz laika un pārzina Maskavu kā savu rokas somiņu? Biju gan diezgan dzirdējis par čekas spiegiem un sargiem. Nevienu brīdi arī nedomāju, ka Staļina puiši būtu mani atstājuši pilnīgi bez ievērības. Un tomēr? — Kad prasīju Gaļīnai, viņa nosmējās — „Nu, man kā studentei te ir daudz paziņu."

Pēc visa, ko es viņai stāstīju Ļeņina mūzejā, man bija laiks sen jau atrasties aiz restēm. Vairāk tad arī viņai neprasīju, jo „apskatīt Maskavu" man vēl tikai viena diena bija atlikusi.

Nākošajā rītā noīrējām taksīti un braucām uz Zvirbuļu kalniem, lai redzētu Maskavu arī no augšas. Taksītim likām gaidīt un paši kavējāmies Maskavas un krievu zemes vēstures atmiņās, un pamazām pārgājām uz vairāk personiskām lietām. Galočka atklāja, ka viņa ir precējusies ar austrieti un viņas vīrs esot Sibirijā kā „sabiedrībai kaitīgs elements". Gaidīju tālāko, bet nesagaidīju. Viņa arī nekad neminēja savu uzvārdu, kam vajadzētu būt vāciskam, bet vairākkārt minēja tēva vārdu Rozģestvenskij. Čeka izmantoja attiecīgas situācijas. Bet — tad viņa bija slikta čekiste.

Iekāpām atpakaļ taksītī, tad atcerējos, ka būtu interesanti kaut ko nofotografēt. Ātri atkal izkāpu laukā un sāku knipsēt. Tai pašā brīdī man aiz muguras no zemes izlīda milicis.

„Ko jūs te darāt, pilson?"

„Gribēju aizsmēķēt papirosu," apjukumā nostostījos.

„Nemelot!" — sargs uzkliedza. „Jūsu dokumentus!" — Tai pašā brīdī viņš man izrāva minoxu no rokām. Nu biju ķezā. Savus papīrus biju atstājis viesnīcā. To mēģināju izskaidrot, cenzdamies iespraust arī savu darba varoņa titulu.

„Klusu, savas pasakas varēsit stāstīt drošības policijā", sargs nocirta un bez liekām ceremonijām bīdīja mani uz taksīša pusi.

„Kas tā par sievieti tur mašīnā? Arī ārzemniece?" — „Nē, vietējā!"

Nezinu, no kurienes man radās bruņinieka gars.

„Starp citu, šai dāmai nav nekāda sakara šai lietā. Par savu izrīcību es pats atbildu."

„To mēs vēl redzēsim," milicis norūca un, atrāvis mašīnas durvis, uzsauca Galočkai: „Jūsu dokumentus, pilsone!"

(Turpinājums sekos)

Krišjāņa Barona atceres gada zīmē veldzēsimies mūsu tautas gara mantās.

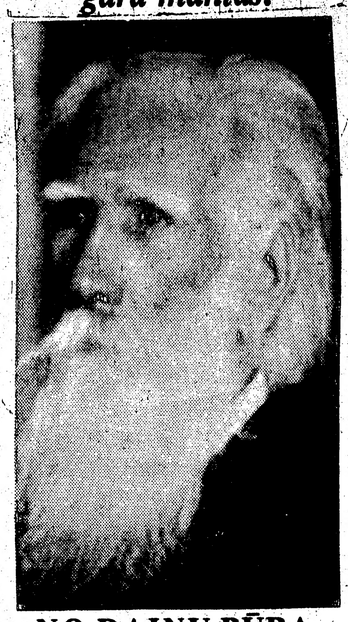

NO DAINU PŪRA

20. dainu virkne

Kas var mani aizrunāt?
Kas var mani aizdziedāt?
Es jau biju to ļautiņu,
Dziedātāju, runātāju.
72 Limbažu Vlm.

Ne tie mani aizrunāja,
Ne tie mani aizdziedāja,
Man māmiņa ielikusi
Lakstīgalas šūpulī.
35865 Seces Jk.

Es piedzimu māmiņai
Kad dziedāja lakstīgala;
Netrūkst dziesmu man dziedot,
Ne valodu runājot.
35847 Skolas.

Māmulīte mani rāja,
Ka es liela (tāda) dziedātāja.
Tā, māmiņa, tava vaina:
Dziedādama šūpli kāri.
86 V.K.Z.

Māte mani rātin rāja,
Ka es liela dziedātāja.
Vai tev tik, māmuliņa,
Kad staigāju raudādama.
89 Bārtas Lp.

Kas vēl tāda dziedātāja,
Kā es savai māmiņai?
Gāju ceļu dziedādama,
Kā cielava rakstīdama.
73 Gaviezes Lp.

Dziedādama, līgodama
Brāļam vedu līgaviņu,
Lai dziedāja, lai līgoja
Visu mūžu dzīvojot.
5 Lubānas Md.

Meitiņās, māsiņās
Tāda jauka dzīvošana:
Iet meitiņas kur iedamas,
Iet raženi dziedādamas.
90 Rāvas Lp.

Teic man dziesmas, meža meita,
Tu dziesmiņu daudz zināji,
Tev pateica lakstīgala,
Krūmiņā sēdēdama.
24 Seces Jk.

Klusa tēva istabiņa,
Kad nav manis sētiņā,
Kad pārgāju sētiņā,
Trīcēt trīc glāžu logi.
73 Sesavas Jlg.

Upe, upe, meita, meita,
Abas vienu daiļumiņu:
Tek upīte riņķodama,
Iet meitiņa dziedādama.
100 Dunalkas Azp.

Es negāju noskumuse
Nevienā(i) vietiņā:
Ar dziesmiņu druvā gāju,
Ar valodu sētiņā.
619 Seces Jk.

Latviešu Pensionāru Apvienības Dieva mierā aizsauktie biedri no 1985. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam.

Karnītis Olga	dz.	14. 3. 1987	m.	2. 1. 1985
Mikalis Berta	,,	18. 11. 1897.	m.	17. 1. 1985.
Rolands Jānis	,,	27. 3. 1899.	,,	25. 1. 1985.
Vītoliņš Arturs ..	dz.	4. 11. 1897.	,,	26. 1. 1985.
Baude Erna	,,	9. 10. 1905.	,,	18. 2. 1985.
Hercbergs Kristīne .	,,	21. 3. 1903.	,,	4. 3. 1985.
Robergs Ženija	,,	26. 2. 1904.	,,	6. 3. 1985.
Vestfāls Arturs	,,	11. 5. 1902.	,,	18. 3. 1985.
Krastiņš Jūlija	,,	11. 4. 1891.	,,	11. 4. 1985.
Fricsons Olga	,,	8. 10. 1900.	,,	18. 4. 1985.
Saulkalns Austra ...	,,	25. 12. 1909.	,,	25. 4. 1985.
Ziemanis Voldemars	,,	13. 7. 1897.	,,	29. 4. 1985.
Kreilis Anna	,,	7. 2. 1895.	,,	1. 5. 1985.
Ezeriņš Roberts	,,	28. 6. 1919.	,,	8. 5. 1985.

Viņus mīļā piemiņā paturēs

Toronto Latviešu Pensionāru Apvienība.

Dieva mierā aizgājis mūsu tēvs, vectēvs un vecvectēvs

Pēteris Broks

dzimis 1905. gada janvārī Varakļānos
miris 1985. gada 1. jūlijā Toronto

Mīlestībā un sērās viņu piemin

bērni ar ģimenēm Toronto:
Ņina Jurševska, Biruta Rubesa,
Ilgvars un Uldis Broki
un dēls Juris ar ģimeni Latvijā

Mīlestība nekad nebeidzas...

Čikagas strēlnieku kopu vadīs R. Kiršteins

Sakarā ar Čikagas strēlnieku kopas priekšnieka plkv. P. Dardzāna aiziešanu mūžībā, š.g. 8. jūnijā notika kopas sanāksme. To atklāja un vadīja Rolands Kiršteins, protokolēja kopas sekretāre Lidija Kiršteina.

Vispirms godināja zvaigžņu pulkos aizsaukto plkv. P.Dardzānu, pēc tam pārrunāja kopas turpmāko stāvokli un nākotnes darbību. Kopas dalībnieki vienbalsīgi nolēma kopas darbības turpināšanai pašreizējā veidā, lai gan kopā ir palikuši vairs tikai četri īstie strēlnieki, bet toties ir iestājušies strēlnieku bērni, piederīgie un veicinātāji, tā ka pašreizējais biedru skaits pārsniedz 50. Arī kase ir labā stāvoklī ar pāri par $5000, kā to ziņoja kasieris V. Lāčkājs un dāmu komitejas priekšniece Lūcija Ozoliņa. Viņa sniedza plašu pārskatu par ienākumiem un izdevumiem sakarā ar sarīkojumiem.

Kopa nolēma arī paturēt savu ilgo gadu tradiciju un arī nākotnē atzīmēt Ziemsvētku eglīti pirmajā janvāŗa svētdienas dievkalpojumā un rīkot gadskārtējo draudzības vakaru pirmajā februāŗa sestdienā.

Pārrunāja arī plkv. P. Dardzāna memuāru izdošanu, kas gan saistīta ar lielākiem naudas līdzekļiem.

Par Strēlnieku kopas priekšnieku vienbalsīgi ievēlēja Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieku Rolandu Kiršteinu. R. Kiršteins ir plaši pazīstams sabiedrisks darbinieks, bijis ALA vicepriekšsēdis, ČLOA priekšsēdis un ieņēmis citus amatus. Strēlnieku lieta viņam stāv tuvu, un viņš ilgus gadus sastrādājies ar nelaiķi plkv. P. Dardzānu. **Alb. R.**

"Šobrīd katrs cīnītājs pret padomju tiranniju ir važu rāvējs." Ādolfs Šilde

PBLA Aicina ikvienu piedalīties

»» Baltiešu Tribunālā Kopenhāgenā,

š.g. 25. un 26. jūlijā

»» Demonstrācijā pret Padomju savienību

š.g. 25. jūlijā, plkst. 16:00, Radhusplatsen

un pēc tam pie Padomju sūtniecības.

Tuvāka informācija pieprasāma: PBLA Informācijas biroja, Postfach 4401, 4400 Munster, Vācijā tālr. 0251-37118

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO LATVIEŠU KONCERTAPVIENĪBAS 27. SEZONAS KONCERTI

18. oktobrī, piektdien, vijolnieki Ruta Krumoviča un Alvaro Gomez no Čīles.

22. novembrī, piektdien, Aija Jirgensone, soprāns, no Klīvlandes, ASV. Pie klavierēm — Vilnis Cieminš.

1986. g.

14. martā, piektdien, duopianisti, Arianna Goldiņa un Remy Loumbrozo no Nujorkas ASV.

25. aprīlī, piektdien Laila Saliņa, soprāns, Lalita Saliņa, flauta.

Visi koncerti notiks Jane Mallett teātrī (bij. Town Hall) St. Lawrence Centre for the Arts, pl. 20.00.

SIDRABENE

10. augustā pl. 15 māksl. O. Grebžes jubileja. (sk. slud. LA 25. nr.)

MEŽCIEMS

3. augustā Rudzpuķu balle.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

10. augustā pl. 15.00 DV Druvas dārza svētki Lorelas Kalniņos.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466-1514 465-7902

Kā noritēs baltiešu kuģa propagandas brauciens

Baltiešu Brīvības un Miera kuģa (BBMK) braucienam būs pievērsta liela preses un televīzijas uzmanība. Preses koordinātoram Jurim Kažam pieteikušies turpat 20 žurnālisti, to starpā Zviedrijas televīzijas grupa, kuŗa uzņems stundu garu dokumentārfilmu par BBMK braucienu.

Lielbritanijas pazīstamo laikr. Spectator pārstāvēs Endrū Brauns (Andrew Brown).

No Zviedrijas braucienam vēl sekos vakara avīzes Aftonbladet žurnālists Stefāns Borgs, divi pārstāvji no Svenska Dagbladet, Expressen žurnālists, kā arī radio programmas Kanalen korespondenti.

Braucienu segs arī holandiešu un dāņu radio korespondenti, un ir drošas izredzes, ka piedalīsies arī Somijas un Rietumvācijas televīzijas grupas.

Lielās ziņu aģentūras Reuters, UPI un Associated Press ir izteikušas interesi par BBMK un noteikti par to ziņos.

No J. Kadeļa Vācijā saņemtas ziņas, ka avīzes Die Welt korespondents Ingo Urbāns gatavojas piedalīties BBMK, tāpat arī Frankfurter Allgemeine Zeitung un Bildzeitung korespondenti. Pieteikušies arī vairāku mazāku vācu laikrakstu līdzstrādnieki.

Šinīs dienās arī noskaidrojies BBMK programmas galējais mets, kas sola daudz iespaidīgu un kvalitātīvu sarīkojumu kā dalībniekiem, tā internacionālai presei.

BBMK atklās ceturtdien, 25. jūlijā, pl. 10.30 Kopenhāgenā, Richmond Hotel telpās.

Pl. 11.30 Kopenhāgenas internacionālā preses centrā BBMK pārstāvji žurnālistiem sniegs īsu pārskatu par BBMK mērķiem un norisi.

Pl. 14.00 Ričmonda hotelī notiks paneldiskusija par tematu Miers, cilvēka un nacionālās tiesības, vai tie ir nedalāmi jēdzieni? Panelis izcelsies ar to, ka tanī piedalīsies trīs cilvēki, kas personiski cietuši par cilvēka tiesību aizstāvēšanu Baltijā un Padomju savienībā: latvietis Gunārs Rode, lietuvietis Tomas Venclova un krievu disidents Vladimirs Bukovskis. Vēl bez tam šo jautājumu komentēs armēņu izcelsmes Masačuzetas universitātes profesors Džēms Derderians (James DerDerian) un Dr. A. Štromas, kas iaceļojis pēdējos gados no Lietuvas, kur bijis ievērojama kompartijas vīra audžu dēls.

Pl. 16.00 demonstrācijas gājiens no Kopenhāgenas rātsnama laukuma dosies uz PSRS sūtniecību. Demonstrantus uzrunās V. Bukovskis. Demonstrācijā aicina piedalīties Dānijā dzīvojošus baltiešus, kā arī citus, kas užturas Kopenhāgenā, bet varbūt nevar piedalīties BBMK. (piem. daļa no ELJA kongresa dalībniekiem).

Pl. 19.00 Ričmonda viesnīcā notiks bij. Latvijas komitejas kultūras sakariem ar ārzemēm un Latvijas valsts drošības komitejas (VDK) aģenta Imanta Lešinska referāts par tematu VDK taktika.

Pl. 22.30 no Kopenhāgenas izbrauks vilciens uz Stokholmu.

Piektdien, 26. jūlijā, BBMK dalībnieku vilciens pl. 7.30 iebrauks Stokholmā. Pēc iebraukšanas plānotas brokastis un pusdienas Igauņu namā (Eesti Maja). Igauņu nams būs atvērts visu dienu 26. jūlijā, līdz kuģa izbraukšanas laikam. To varēs izmantot kā satikšanās punktu un vietu, kur atstāt bagāžu.

Pl. 9.30 notiks preses konference ar internacionālās preses pārstāvjiem.

No pl. 11.00—13.00 paredzēta skrejlapu dalīšanas akcija Stokholmas centrā un citās redzamās vietās.

Vēlāk pēcpusdienā paredzēta vizīte Stokholmas pilsētas namā (Stadshuset), pl. 16.00 vēsturnieka Ulža Ģērmaņa referāts par tematu Padomju diplomātijas taktika — Igauņu namā, kam sekos kuģa izvadīšanas sarīkojums pl.18.00 Stokholmas vecpilsētas ostā (Skeppsbron).

Pl. 20.00 Brīvības kuģis izbrauks. Uz kuģa īsa sapulce, kuŗā kāds katras tautības pārstāvis pastāstīs par pasaules pirmo ,,laivu bēgļu'' (galvenokārt igauņu un latviešu) likteni 2. Pasaules kaŗa beigu posmā.

Nākamās dienas programma pilnīgi uz jūras, braucot gar Gotlandes salu un Baltijas valstu krastiem, sāksies ļoti agrā rīta stundā. Sestdien, 27. jūlijā, pl. 4.00 notiks piemiņas dievkalpojums visiem baltiešu bēgļiem, kas zaudēja dzīvības, cenzdamies pārbēgt brīvībā. Dievkalpojumu vadīs māc. Māris Ķirsons. Jūrā palaidīs vainagus.

Tā kā Baltijas telpa ap šo gada laiku tik agrā rītā ir jau ļoti gaišs, atkal būs iespēja darboties televīzijai, preses fotografiem, kā arī dalībniekiem, kam līdz foto aparāti vai video iekārtas.

Pēc brokastīm, pl. 10.00, pirmais ,,dienas uz jūras'' programmas punkts, igauņu izcelsmes Zviedrijas žurnālista un Liberālās partijas darbinieka Andresa Kunga referāts par tematu — Baltijas jautājums starptautiskā presē.

Pl. 11.00 sekos lietuvieša Tomas Venclova referāts — Helsinku process Baltijā. Pēc pusdienām, pl. 14.00, iecerēts zviedru žurnālista P.O. Enkvista (P.O.Enquist) referāts — No Zviedrijas uz Baltijas valstīm. Zviedru presē pēdējā gada laikā parādījās plaša Enkvista rakstu serija par apmeklējumu Baltijas valstīs, kuŗā tas asi kritizē apspiestību, pelēcību un saimnieciskās nekārtības Baltijā. Enkvists savā laikā sarakstīja kontroversālu grāmatu par latviešu leģionāru izdošanu pēc 2. Pasaules kaŗa.

Pēc Enkvista referāta pl. 15.00 arī iecerēts publicista Andersa Enmarka (Anders Ehnmark) sniegums par tematu — Kādēļ kreisais spārns ir klusējis par Baltiju.

Pēc brīvu nodarbību un diskusiju posma no 16.00—18.00 paredzēta lietuviešu akadēmiķa Dr. Aleksandra Štromasa (Alexander Shtromas) referāts par tematu — Kādas ir izredzes pārmaiņām PSRS?

Pl. 19.00 iecerēts zviedru pētnieka un publicista Joachima fon Brauna referāts par tematu — VDK spiegošanas darbība Zviedrijā. No pl.20.00 —22.00 vakariņas.

Svētdien, 28. jūnijā, pl. 7.30—9.00 brokastis, pēc tam ierašanās Helsinkos. Turpat, droši vien uz kuģa, preses konference. Tai sekos BBMK demonstrācija turpat krastmalā.

Pl. 15.00 BBMK izbrauks no Helsinkiem. No 17.00—20.00 pārrunas par iespējām dibināt Pasaules baltiešu jaunatnes organizāciju. Tām sekos vakariņas un saviesīgs vakars.

Pirmdien, 28. jūlijā, ierašanās Stokholmā, pl. 10.00.-Pl. 11.00 demonstrācijas gājiens no kuģa uz Sergels Torg — galveno laukumu Stokholmas centrā. Tur demonstrantus uzrunās Zviedrijas liberālās (Folkpartiet) vadītājs Bengts Vesterberjs (Bengt Westerberg)

Pl. 12.30 preses konference. Pievakarē, pl. 18.00, oikumēnisks dievkalpojums Sv.Klāras (St. Klara) baznīcā. Tanī uzstāsies pazīstamais zviedru tenors Nikolajs Gedda (Nicolai Gedda). Gedda, kuŗam ir krievu senči, ir uzstājies Igaunijā, tādējādi iepazīstoties ar turienes' apstākļiem. Viņš BBMK rīkotājiem izteicies, ka labprāt palīdzot baltiešu pasākumam.

Pl. 20.00 kopējs Zviedrijas un Baltijas valstu PEN klubu literārs sarīkojums Stokholmas universitātes Allhuset studentu namā. Sākot ar pl. 22.00 saviesīgs vakars Allhuset telpās.

Otrdien, 30. jūlijā, pl.9.00 Stokholmas universitātes Allhuset atklās Baltic Futures Seminar — semināru par Baltijas nākotni. Tas ilgs divas dienas, un tur piedalīsies starptautiski pazīstami akadēmiķi un zinātnieki. Par semināra norisi sniegsim atsevišķu sīkāku informāciju. Seminārā piedalīsies prof. T. Rakovska-Harmstone (Rakowska-Harmstone), Dr. A. Štromas, zviedru sovjetologs Dr.Kristians Gerners (Kristian Gerner), prof. H. Rebas no Ķīles universitātes un pulkvedis Bū Hugemarks (Bo Hugemark), mācībspēks Zviedrijas karaliskā militārā augstskolā.

Pl. 19.00 notiks baltiešu tautas deju un folkloras ,,lieluzvedums'' Eriksdalhallen zālē.

Trešdien, 31. jūlijā, visu dienu turpināsies Baltijas nākotnes seminārs. To noslēgs pl. 14.30.- Pl. 19.30 turpat, Allhuset, būs BBMK noslēguma balle ar vakariņām.

BBMK adrese ,,Baltic Peace and Freedom Cruise'', Box 7241 S-10389 Stockholm, Sweden. Pasta tekošais konts Postgirokonto) 491 55 26-0, kuŗā pieņem arī ziedojumus BBMK stipendiju fondam.

J. Jāņadēls.

Mūžībā aizgājis mūsu draugs

Edgars Vītols

dzimis 1924. gada 4. martā Mēmelē,
miris 1985. gada 8. jūnijā Toronto

Un pat vēji reiz pagurst un piekūst,
Un pat saule reiz vakarā riet.

Sēro
PREISI ĢIMENE UN DRAUGI

Mūsu ordeņbrālis

Arvīds Arājs

dzimis 1912. gada 15. augustā Lazdonas pagastā,
pievienojies aizsaules varoņu pulkiem
1985. gada 25. jūnijā Toronto.

Sērās piemin
Latviešu Dzelzkrusta Kavalieŗu Savienība

Mūžīgi nerims Daugavas krāces,
Mūžīgi nerims varoņu gars.

DEMONSTRĒJIET PRET KOMŪNISMU!
LAI JŪSU „T—KREKLI'' RUNĀ JŪSU VIETĀ!

Visāda lieluma: kungu $8.-, dāmu un bērnu $9.- plus pārsūtīšana $2.- par katru kreklu — vai —
SPĒLĒJOT DZIESMU:
„Sirds mana raud par dzimteni...''

NĒSĀJIET TO VISUR SEV LĪDZI!

Kasetes dabūjamas četros veidos:
1) ,,My Heart is Crying for Homeland''
(Demonstrēšanai domātā atkārtota 3x — $6.-)
2) ,,Sirds mana raud par dzimteni'' — $5.-
3) ,,Missing You'' — $5.-
4) Visi iepriekšējie veidi kopā — $8.- plus pārsūtīšana $1.- par katru kaseti ASV un Canada
Lai pasūtītu, zvanait: 213-390-7019
— vai rakstait: Vilis Kļaviņš
12028 Venice Blvd., Ste. 4-249,
Los Angeles, CA 90066 — USA

KRĀSĀS

MEKLĒJU pārstāvjus (Sales representatives), kam interesētu papildus ienākumi, visās lielākās pilsētās ASV un Kanadā, kā arī Austrālijā, Eiropā, Dienvidamerikā u.t.t.

Jauni statisti Augstākā padomē

Latvijas Augstākās padomes jeb parlamenta vēlēšanas 24. februārī nekā jauna nedeva. Viss noritēja vecu vecajā gaitā. Balsošanā atkal piedalījās 99,99 procenti. Par deputātiem nobalsoja 99,97 procenti, jo 489 pilsoņi balsoja pret. Balsošanā piedalījās 1.880.301 pilsonis. Tas liecina, ka Latvijā katrs trešais ir jaunāks par 18 gadiem.

Augstākajā padomē ievēlēja 325 deputātus. Tāpat kā senāk, katrā velēšanu apgabalā varēja balsot tikai par vienu kandidātu. Starp deputātiem ir 219 komūnistiskās partijas biedri un 47 komjaunieši. Bezpartejisko tikai 106, kaut Latvijā bezpartejisko ir trīs ceturtdaļas,kuriem nav ne lielās partijas, ne komjauniešu kartītes. Arī īsto strādnieku nedaudz vairāk kā daļa, jo ievēlēti 107 strādnieki un 57 kolchoznieki. Jebšu sievietēs valstī ir vairākimā un tām sludina tādas pašas tiesības kā vīriešiem, Augstākajā padomē ir tikai 115 sievietes. 202 deputāti ievēlēti pirmo reiz, kas liecina par sastāva atjaunināšanu.

Augstākajā padomē ievēlēti septiņu tautību pārstāvji: latvieši, krievi, baltkrievi, ukraiņi, lietuvieši, poļi un žīdi. Tas parāda, ka lielāks skaits lietuviešu un poļu pastāvīgi dzīvo Latvijā. Turpretī mazāk igauņu, tiešo kaimiņu. Ja salīdzina ar neatkarīgās Latvijas Saeimu, kur 100 deputāti pārstāvēja piecas tautības: latviešus, vāciešus, krievus, žīdus un poļus, tad tagadējā 325 cilvēku lielajā padomē tikai divas tautības vairāk.

Protams, ievēlēti gandrīz visi partijas „činavnieki": centrālās komitejas sekretāri, biroja sekretāri un nodaļu vadītāji ar pirmo sekretātu Borusu Pugo priekšgalā, un mazākie: pilsētu, pilsētu un lauku rajonu sekretāri. Pirmo reiz, vai no jauna ievēlēti visi ministri. Samērā maz inteliģences pārstāvju: no augstākajām mācības iestādēm ievēlēts universitātes rektors Visvaldis Millers, Rīgas politechniskā institūta rektors Aleksandrs Veiss un Jelgavas lauksaimniecības akadēmijas rektors krievs Viktors Timofejevs, Zinātņu akadēmijas prezidents B. Puriņš, viceprezidents Aleksandrs Drīzulis, akadēmiķis Pēteris Valeskalns, akadēmijas galvenais zinātniskais sekretārs Vilis Samsons. Deputāti ir arī abu lielāko laikrakstu redaktori — „Cīņas" Jānis Britāns un „Sovetskaja Latvija" Andrejs Vasiļonoks.

No trimdiniekiem, pazīstajiem vārdos un skaņās ievēlēti rakstnieks Imants Ziedonis, kuram jau senāk padomes prezidijs piešķīra „tautas dzejnieka" titulu, un komponists Raimonds Pauls, kuram vēl augstāks tituls visas imperijas tautas skatuves mākslinieks, Latvijas televīzijas un radioraidījumu mūzikālo raidījumu galvenais redaktors. No aktieriem iekļūt padomē godu izpelnījusies vienīgi Dailes teātŗa aktrise Alīda Vija Artmane, teātŗa biedrības valdes priekšsēde ar visas Padomju Savienības tautas skatuves mākslinieces nosaukumu. Nav neviena gleznotāja un tēlnieka, arhitekta, viens ārsts un viens medicīniskā institūta students. Divi tiesu vīri, augstākās tiesas priekšsēdis un prokurors, abi latvieši. Toties ievēlēti seši kaŗa „kungi". Izrādās, ka Latvijā dzīvo pat Austrumvācijā novietotās armijas politiskās pārvaldes priekšnieka pirmais vietnieks, jo ievēlēts Liepājā. Var pieņemt, ka viņam jāuzmana arī Kurzemē novietotās krievu armijas.

Jaunā Augstākā padome savā pirmajā sēdē jeb sesijā 29. martā par priekšsēdi ievēlēja Aleksandru Drīzuli, par vietniekiem Rudīti Bērziņu un Česlavu Chrapānu (cittautietis). Uz partijas sekretāra B. Pugo priekšlikumu par padomes prezidija priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo Pēteri Strautmani. Par vietniekiem tāpat līdzšinējo Viktoru Blūmu (līdzšinējais) un Oļegu Ļenovu, (krievs), bet par sekretāri Valentīnu Klibiķi. Viņa nomainīja līdzšinējo sekretāru krievu K. Zoriņu. Arī O. Ļenovs ir jauns. Bez tam ievēlēja deviņus prezidija locekļus: Aleksandru Kurasovu, Annu Kuzminu, Jāni Nesauli, Konstantīnu Ņukšu, Luciju Pētersoni, Borisu Pugo, Brunо Puriņu, Alfredu Rubiku un Mārīti Rukmani. Vairāki prezidijā ievēlēti pirmo reiz. Pats partijas pirmais sekretārs B. Pugo, komjaunatnes sekretāre M. Rukmane, arodbiedrības priekšsēdis J. Nesaule, Zinātņu akadēmijas priekšsēdis B. Puriņš un Rīgas izpildkomitejas priekšsēdis A. Rubiks, visi lielie vīri. Jaunā sekretāre V. Klibiķe bija partijas centrālkomitejas nodaļas vadītāja O. Ļenovs ir lielākās Latvijas rūpnīcas VEF direktors, tā pakļauta tieši Maskavai.

Augstākās padomes prezidijs skāra lielas pārmaiņas, toties ministru padomē palika viss pa vecam, laikam tādēļ, ka pagājušā gadā, tūlīt pēc B. Pugo stāšanās amatā pārmainīja trešo daļu ministru, vecos aizlaižot pensijā vai vienkārši atbrīvojot un to vietā ieceļot gados jaunākus.

Par ministru padomes priekšsēdi atkal izraudzīja veco, ilggadējo Juriju Rubeni un apstiprināja viņa ieteiktos vietniekus: Robertu Praudi (pirmais vietnieks), Ninu Deņisenko, Viktoru Krūmiņu (arī ārlietu ministrs), Juriju Lisaku, Miervaldi Ramānu (valsts plāna izpildkomitejas priekšsēdis) un Kazimiru Spoģi. Augstākā padome apstiprināja arī citus 25 ministrus. Par dārzeņu saimniecības ministru — Voldemāru Kurpnieku, augstākās un vidējās speciālās izglītības — Edgaru Lindi, būvmateriālu rūpniecības — Juri Jūru, celtniecības — Nikolaju Kaftalovu, finanču — Jāni Blekti, gaļas un piena rūpniecības — Marīnu Siņeļņikovu, iekšlietu — Michailu Drozdu, izglītības — Aldoni Builī, kokapstrādes rūpniecības — Vsevolodu Birkenfeldu , kultūras — Vladimiru Kaupušu, lauksaimniecības — Antonu Briļu, ūdenssaimniecības — Leonardu Misānu, mežsaimniecības un mežrūpniecības — Leonu Vītolu, pārtikas rūpniecības — Alfrēdu Eglīti, sagādes — Zigfrīdu Girgensonu, sakaru — Osvaldu Stungrēvicu, tieslietu — Jāni Salenieku, tirdzniecības — Rūdolfu Salputru, veselības — Vilhelmu Kaņepu, vieglas rūpniecības — Valentīnu Nižņiku, autotransporta un šoseju — Egonu Slēdi, komūnālās saimniecības — Voldemāru Markotu, pakalpojumu — Jāzepu Tumovu-Beķi, sociālās nodrošināšanas — Gunu Lūsu un vietējās rūpniecības — Robertu Misānu.

No šī ministru sastāva redzam, cik šauri un ierobežoti ir katra ministra pienākumi. Katram ministram ir arī viens, pat divi vietnieki. Ministram personīgi jāatbild par savas nozares darbību partijas birojam un ministru padomē, kur apskata izdarītās kļūdas un trūkumus. Tāpēc ministri tik bieži mainās.

Ministru padomē ietilpst arī 14 Augstākās padomes komiteju priekšsēži, kuŗus apstiprināja reizē ar ministriem. Bez tam arī statistiskās pārvaldes priekšnieks, pašlaik Guunārs Baltiņš un tautas kontroles komitejas priekšsēdis Egils Ozols.

Bez tam Augstākā padome no jauna amatā apstiprināja augstākās tiesas priekšsēdi Gvīdo Zemribo, pirmo vietnieku Jāni Vilderu un vietnieku Aleksandru Moskvinu, kā arī 27 augstākās tiesas locekļus un pāri par 300 tautas piesēdētājus.

Latvijas valsts prokuroru ieceļ tieši Maskava. Nākamajam periodam apstiprināts līdzšinējais prokurors Jānis Dzenītis, otrās klases valsts justicijas padomnieks.

Pēc divu dienu ilgās sesijas deputāti, kā Rīgas laikraksti raksta, devās mājās. Patiesībā valsts varas pilvaru nesējiem, vismaz tiem, kas nav iedalīti nevienā komitejā, ir tikai statitistu pienākumi. Padomes sesijās divreiz gadā viņu pienākums ir pacelt kartīti un nobalsot par to, ko iesniegusi partija un valdība.

Latvijas iedzīvotāji 24. februārī ievēlēja arī 56 pilsētu, 26 lauku rajonu, sešu Rīgas rajonu, 37 ciematu un 467 ciemu tautas deputātu padomes. Tur tāpat balsošanā piedalījies 99,99 proc. vēlētāju. Sevišķi uz laukiem ievēlēts vairāk bezpartejisko kandidātu nekā komūnistu, arī vairāk sieviešu un strādnieku.

Pēteris Bauzis

Kanadas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā

Kanadas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā notika svētdien, 8. jūnijā Sidrabenē. Sacīkstes vadīja G. Gubiņš. Piedalījās ap 30 vieglatlētu, viņu vidū bija arī vairāki Austrālijas sportisti. Sacīkšu rezultāti bija ļoti pieticīgi. Tie latviešu vieglatlēti, kas gūst panākumus kanadiešu sacīkstēs, nebija ieradušies. Pirmo trīs vietu ieguvēji saņēma balvas.

Sacīkšu rezultāti — 100 m sievietēm: 1. Ērika Vilmane 14. 1 sek., 2. Linda Ezergaile 14:3, 3. Lilli Švirksta 14.4. 200 m sievietēm: 1. Linda Ezergaile 30.02 sek., 2. Anita Skomba 30:04, 3. Māra Tērauda 32.3.

Augstlēkšana sievietēm: 1. Ērika Vilmane 1.40, 2. Karena Martin 1.35, 3. Anita Skomba 1.30, arī ceturtā vieta Kristina Ezergaile veica 1.30.

Disks sievietēm: 1. Māra Tērauda 22.14 m, 2. Melinda Viesis 19,97, 3.Kristina Ezergaile 19.30.

Šķēps sievietēm: 1. K Ezergaile 28.94 m, 2. Dina Švirksta 25.26, 3. Karen Martin 23.14.

100 m vīriešiem: 1. Uldis Hodkins 12.0 sek., 2. Viktors Švirksts 12.1, 3. Juris Zivtiņa 12.9.

Tāllekšanā vīriešiem: 1. Viktors Švirksts 5.92 m, 2. Uldis Hodkins 5.78, 3. Korijs Avots 4.36.

Disks vīriešiem: 1. Viktors Švarcs (Austr.) 35.62 m, 2. Juris Zivtiņa 29.30, 3. Viktors Švirksts 20.90.

400 m vīriešiem 1:06.3, 2. Viktors Švirksts 1:08.0, 3. Mārtiņš Šmits 1:33.0.

Lode vīriešiem: 1. Uldis Hodgins 1:06.3, 2. Viktors Švirksts 1:08.0, 3. Mārtiņš Šmits 1:33.0.

Lode vīriešiem: 1. Viktors Švarcs 11.95 m, 2. Uldis Hodkins 10.25, 3. Juris Zivtiņa 9.97.

Šķēps vīriešiem: 1. V. Švarcs 48.58 m, 2. A. Brūders 45.80 (Austr.), 3. K. Kalniņš 39.18.

Augstlēkšana vīr.: U. Hodgins 1.85, 2. V. Švarcs 1.85, 3. A. Kalējs (Austr.) 1.75, 4. V. Ozols 1.75.

Australijas latviešu basketbolisti uzvar Toronto

Austrālijas latviešu basketbola izlase tikās draudzības spēlē ar spēcīgo lietuviešu Aušru. Austrāliešus papildināja bijušais „austrālietis" P. Vītols. Lietuvieši bija bagāti rezervēm un bija arī pārāki augumos. Abas vienības rādīja skaistu un strauju basketbolu. Pirmais puslaiks beidzās 46—46, bet otrā puslaikā latvieši visu laiku veda ar pāris punktiem. Spēles beigu posmā lietuvieši izpelnījās daudz sodus, kuŗu gandrīz simtprocentīgi latvieši pārvērta punktu guvumos un uzvarēja ar 102—96. Ikviens latviešu spēlētājs rādīja techniski augstvērtīgu un strauju spēles veidu. Lielisks bija Mednis, kas ieguva 30 punktus. Vienībā labi iederējās P. Vītols, kas ieguva 32 punktus.

* * *

Brīvā olimpiāda — pēdējā šī gada Brīvās olimpiādas eksekutīvās komitejas sēdē ar aizklātu balsošanu izraudzīja priekšsēdi nākošai Brīvās olimpiādas eksekutīvai komitejai. Ievēlēja Jāni Vilmani. Otrs kandidāts bija no ukrainiem.

LATVIJA AMERIKĀ

Atjaunojiet abonementu un dāviniet to saviem draugiem, lai nodrošinātu informāciju par notikumiem pasaulē.

Lūdzu sūtiet LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $40.00

☐ 6 mēnešiem $21.00

☐ 3 mēnešiem $12.00

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese .....

Jauns abonents ☐ pagarinājums ☐

Čeki rakstāmi uz Latvija Amerikā vārda un sūtāmi 125 Broadview Ave, Toronto, Ont. M4M 2E9.

Ingrida A. Matckars

B.A., M.A., L L B.

ADVOKĀTE pie

DYSON & KACABA Barristers & Solicitors

100 Richmond Str. W., Suite 400, Toronto, Ont. M5H 3K6

Tel. (416) 361-1777

Lai brīvības spēki uzvarētu

Līdzīgi iepriekšējiem gadiem arī šogad ASV Karoga dienā Ilinojas tautas vietnieknama deputātes Penijas Pullenas Čikagas biroja logā bija redzami plakati par traģiskiem jūnija notikumiem Baltijā.

Loga vienā malā uz ASV konturām paceļas karogmasts ar plīvojošu zvaigžņoto karogu. Tā pakājē skaistā dzejolī izskaidrota brīvība, ko karogs simbolizē un uzraksts liecina, ka 14. jūnijs ir Karoga diena.

Loga otrā malā uz Baltijas valstu konturām zem liela sarkana lāča kājām nogāztas trīs tautiskas figūras, simbolizēja Igauniju, Latviju un Lietuvu. Kaut nospiestas zem lāča ķetnām, tomēr katra mēģina pacelt savas valsts karogu. Lāča acīs zvēro sirpja un āmura zīmes un tas sniedzas pēc zvaigžņotā karoga.

Aizmugurē liels uzraksts stāsts: ,,Sekojot kongresa rezolūcijai prezidents Ronalds Rēgans atkal izsludina 14. jūniju par Baltijas Brīvības dienu, lai atzīmētu traģisko Padomju okupācijas gada dienu un pirmās masu deportācijas — sākumu Baltijas holokaustam, kas vēl joprojām turpinās. Kaut sarkanais lācis sabradājis visas cilvēku un tautu tiesības, tomēr brīvības gars dzīvo un cīnās, lai reiz atkal Baltijas tautas atgrieztos brīvo valstu saimē.''

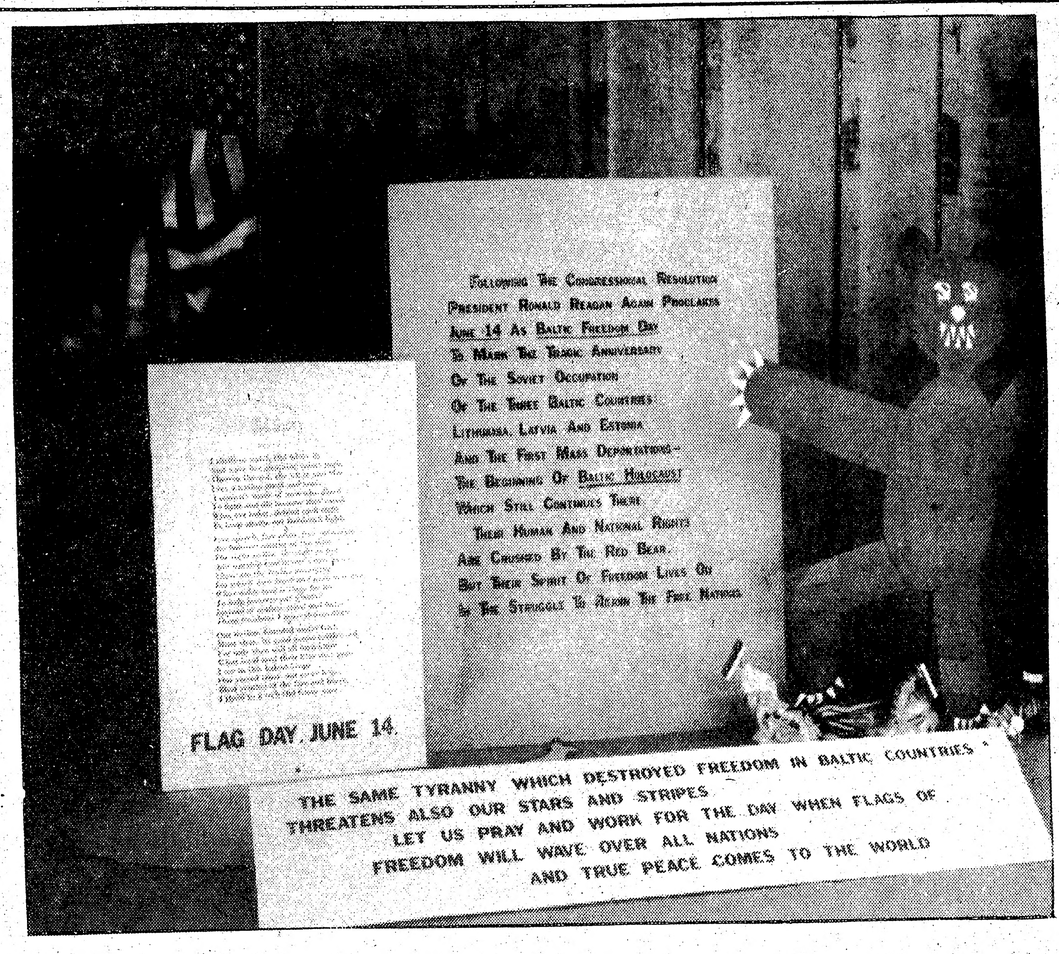

Priekšplānā cits uzraksts: ,,Tā pati vara, kas sagrāva Baltijas tautu brīvību, apdraud arī mūsu zvaigžņoto karogu. Lūgsim Dievu un gādāsim, lai brīvības karogi drīz plīvotu pāri visām tautām un pasaulē nāktu patiess miers.''

Penija Pullena labi izprot brīvības nozīmi un komūnisma draudus. Viņas biroja logs vienmēr dekorēts ar kādu patriotisku vai reliģisku tēmu un bieži tur atmaskota komūnisma patiesā seja.

,,Nacistu radītais holokausts beidzās pirms 40 gadiem un tomēr par to daudz runā un raksta. Ir laiks atkal un atkal atgādināt par komūnistu izraisīto holokaustu, kas joprojām turpinās un prasījis daudzkārt lielākus upurus. Biroja loga dekorācijas ir viens atgādināšanas veids. Es darīšu visu ko varu pret sarkano nacismu — komūnismu saka dedzīgā Amerikas patriote un kristiete. Viņa aicina: ,,Lūgsim Dievu un darīsim katrs ko spējam, lai brīvības spēki uzvarētu visā pasaulē.''

T. Kursietis

Margarita Ausala

Mans Dievs

Tu esi bezgalība galējībā,
Tu esi varenība nevarībā,
Tu esi nemirstība aizmirstībā
Dzīvības vairogs,
Tu visu zini, un Tu visu mani.
Liesmainais gaismogs,
Tu izstaro caur mani un ap mani.
Uz Tevi lūdzot rokas pacelsies,
Uz Tevi manas domas nāks un ies.
Tu esi svētlaimība pazemībā,
Mans Dievs.

21. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Tālavā.

28. jūlijā pl. 13.00 dievkalpojums Toronto. Pēc dievkalpojuma draudzes pēcpusdiena.

BAPTISTU DRAUDZE

Māc. A. Arājs, 9 Kingsbridge Court, Apt. 402, Willowdale, Ont. M2R 1L6, tālr. 638-3822. Toronto latviešu baptistu draudzes sanāksmes Walmer Rd. baptistu dr. dievnamā.

Toronto latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 16 Walmer Rd. baptistu draudzes dievnamā.

KATOĻU DRAUDZE

Prāvests Dr. B. Kokins, 33 Christie Str., Apt. 207 A, Toronto, Ontario, M6G 3B1. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College St.

HAMILTONAS DRAUDZE

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Ave. South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G6, tālrunis 385-9838. Māc. K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 19—21. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

Jūlija un augusta mēnešos, kā parasts, mūsu rīta dievkalpojumi notiks vienu stundu agrāk — pl. 10.

BRAMPTONAS DRAUDZE

Bramptonas latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi notiek Grace United Church dievnamā: 156 Main Street, North Brampton, Ont. Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto, Ont. M4B 3C6, tālr. 757-2739.

MONTREALAS LATVIEŠU TRĪSVIENĪBAS EV. LUT. DRAUDZE

Dievkalpojumi notiek Jāņa (igauņu) ev. lut. baznīcā 4345 Marcil Ave. Draudzes nams, kanceleja un prāv. A. Voitkus dzīvoklis 3438 Rosedale Ave, Montreal, Que. H4B 2G6, tālr. 489-3224, vasarā arī 1-264-5816. Draudzes mācītājs runājams katrā laikā, bet ieteicams iepriekš sazināties pa tālruni.

TRĪSVIENĪBAS EV. LUT. DRAUDZE. Dievkalpojumi — ja nav citādi norādīts, notiek baznīcā, 4345 Marcil Ave.

21. jūlijā pl. 19 dievkalpojums.

28. jūlijā pl. 19 dievkalpojums.

OTAVAS DRAUDZE

Māc. E. Lange, 364 Pleasant pk. Rd., tel. 733-3906. Otavas latviešu ev. lut. draudze 83 Main ielā (ne vairs Sv. Pētera baznīcā).

21. jūlijā pl. 10 Kapu svētki Beechwood kapsētā. Dziesmu lapiņas. Lietainā laikā baznīcā pl. 10. Lapiņas.

28. jūlijā pl. 10 dievkalpojums baznīcā. Dziesmu lapiņas.

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS

Global TV 6. un 22. stac.
100 Huntley St., Toronto,
no pirmd. — piektd. pl. 9.30 no rīta, sestd. pl. 10 no rīta. Bufalo TV stac. 29, 700 Club, ik dienas pl. 11.30 no rīta un pl. 9.30 vakaros.
Radio FM CBN 107.1
24 stundas. Tel. 889-3126.

BAZNĪCU ZIŅAS

SV. ANDREJA DRAUDZE

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jārvis St. krustojumā, Toronto, Ont. Tālr. mājā 482-8403, 8 Rolland Rd., Toronto, Ont. M4G 1V5. Māc. J. Cālīša runas stundu laiks kancelejā: trešdienās un ceturtdienās no pl. 10—12 un no 18—19. Citā laikā, iepriekš sazinoties.

21. jūlijā pl. 10 dievkalpojums ar dievgaldu; pl. 11 dievkalpojums Sidrabenē, māc. Ā. Čops.

28. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Sidrabenē. Bērnu svētki Sidrabenē; baznīcā dievkalpojuma nebūs.

SV. JĀŅA DRAUDZE

Draudzes kanceleja atvērta otrdienās, trešdienās un ceturtdienās no pl. 10 līdz 17, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Jūlijā un augustā dievkalpojumi notiek pl. 10.30 Saulainē un pl. 19 dievnamā katru svētdienu.

AUSTRUMU DRAUDZE

Māc. A. Celms: 47 Lord Roberts Drive, Scarborough, Ont. MIK 3W1, tālrunis 267-3507. Toronto Austrumu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā 361 Danforth Ave.

LATVIEŠU MISIJAS RADIO RAIDĪJUMS
„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"
nepārtraukti
30 gadu gājumā
katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM
no Niagaras WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis
106 Dorset Rd., Scarboro, Ont., tālr. 261-4218
Latviešu misijas

1984/85. mācību gadā Toronto Latviešu biedrības Sestdienas skolas darbu atbalstījuši:

Naudā —

$6,384 — M. Veide ,,Trust fund''; **1,033.25** — LNAK Izglītības un kultūras fonds; **$500.00** — TLB valde; **440.00** — DV Kanadā valde; **$300.00** — DV Toronto vanadžu kopa; **$200.00** — J. Jakāns, E.Lazdiņš, Latv. karа veterānu-strēlnieku biedrība, Sv. Andreja dr. padome, Sv. Jāņa dr. padome, Sv. Jāņa dr. dāmu komiteja, Austrumu dr. dāmu komiteja; **$150.00** — J. un B. Popelis, N. Pētersons, Latv. virsnieku apv. Kanadā; **$125.00** — Studenšu korp. kopa; **$100** — Anonims, V. Kaļiņš, M.Kīns, J. Kūlnieks, A. Mārsons, K. un O. Riekstiņš, E. Sausais, Z. un R. Šūns, korp. Aurora, Latv. ārstu un zobārstu apv., Toronto latv. katoļu draudze; **$70** — J. Grodnis; **$60.00** — Korp. Spīdola; **$50.00** — māc. Ā. Čops, M. Hollanders, Kanadas Latv. Centra valde, Kanadas latv. katoļu apv., Latv. karа invalidu apv. Kanadā, S. Peterday, R. Preisbergs, K. un N. Puriņi, Z. Simanovska, P. Treiers; **$40.00** — M. un P. Vāgneri; **$30.00** — A. Bencons, J. Birznieks, J. Ezergailis, I. Jankovskis, E. Jozāne, G. Roce; **$25.00** — apg. Astra, A. un E. Austriņi, Konkord. Zelmenis, Latv. katoļu dr. dāmu komiteja, Ž. Rāva, B. Ziemanis; **$20.00** — Anonims,R. un E. Bērziņi, M. Fenkovskis, V. Mikelšteins, P. Strautmanis, A. Tērauds, V. Tikiņš, J.Treimanis; **$10.00** — A. Briedis, V. Pāvilsons, Z. Pūliņa, A. Zutis; **$5.00** — K. Mauriņa.

Bērnu vasaras nometnes:

6 nedēļas — DV Toronto nod.; 2 nedēļas — Sv. Andreja dr. padome, Sv. Andreja dr. dāmu komit., Sv. Jāņa dr. padome, Sv. Jāņa dr. dāmu komite., Saulaines pārvalde; 1 nedēļu — TLB dāmu komit.

Gleznas — E. Brastiņš, F. Linde, V. Mērniece, A. Nullītis, I. Ozola, J. Popelis.

Grāmatas — Sv. Andreja dr. dāmu komit., apgāds Astra, TLB A. Cēberes fonds, TLB A. Gribusta fonds, DV Toronto nod., I. Šķipsnas fonds, Viestura koris, J. un A. Balki, A. Bērziņš, M. Lorbergs, J. Mežaks, A. Pīpe, A. Plampe, B. Senkēviča, I. Vīksna, T. Krūka.

Laikrakstus u.c. — DV Mēnešraksts, Krājējs, Laiks, Latvija Amerikā, Montrealas Ziņotājs.

Dažādi — Kalupes veikals: Stipendija latv. ģimnazijas apmeklēšanai, B. Senkēviča — $20.00 speciāla balva, K. Stagava fonds — $50.00 speciāla balva, V. Ziediņš — $100 izlaiduma ielūgumi, Dainas koris — 9 skaņu plates, Jānis Jakāns — 9 skaitļotāji, Zaiga Kalniņa — 9 Latvijas karogu standarti, A. Zilgme — keramika — 2 vāzes.

Es tevi mācīšu un rādīšu ceļu, pa kuru tev jāstaigā. Es pār tevi turēšu nomodā savu aci. (Ps. 32:8).

Bezmaksas kristīgu literātūru un kasetes ar garīgu dziesmu ierakstiem jūs varat saņemt, rakstot māc. J. Šmitam, Box 465, Surrey, B.C. V3T 5B7.

Mūsu mīļā filistre

Ilga Liepa,

dzimusi Blūmentāle, MSW, 28.c.

dzimusi 1919. gada 1. maijā Latvijā,
mirusi 1985. gada 15. jūnijā Ņujorkā.

Par viņu sēro
korporācija Imeria

Šodien tomēr jāpārceļas,
jāaiziet uz jaunu vietu —
pāri plavām, pilnām ziedu...
Ilga Liepa

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI

125 Broadview Ave.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIEŠIEM
no pirmdienas — trešdienai, iesk.,no pl. 14 — 22,
ceturtd. no pl. 14 — 24,
piektd., sestd. no pl. 12 — 24,
Svētdienās slēgts.

KALUBE
JEWELLERY LTD.
Zeltkaļi
ALDONA KORMS un
TĀLIS KIVLENIEKS B.Sc. G.J.
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ — Tālr. (416) 595-1125
College Park, 444 Yonge St., Toronto, Ont. M5B 2H4

Lielākais latviešu veikals Toronto
BROADVIEW DELICATESSEN
141 Danforth Ave, tel. (416) 465-9905

Piedāvā:
- lielā izvēlē eiropiešu gaumē gatavotus gaļas izstrādājumus,
- žāvētus fitarus, zivis,
- pašu ceptu rupjmaizi, pīrāgus, ķimeņmaizītes, smalkmaizītes, jubileju kliņģerus u.c. gardumus.
- klāj viesību galdus.

Īpašnieki Ausma un Jānis Miķelsoni

Fotografisks uzņēmums ar atzītu kvalitāti.
(416) 863-1166
BENJAMIN FILM LABORATORIES LTD.
287 Richmond St. E., Tor., Ont. M5A 1P2
We believe every picture counts

OPTICAL STUDIO
R. Schmid, Optician
VĀCU OPTIĶIS —
Speciālizējies kontaktlenžu nozar
Lielā izvēlē eiropiešu aceņu rām.
1586 Bloor St. W., Toronto.
Tel. 535-6252.

ZIEDI UN DĀVANAS
GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)
466-1951 vai 466-1502
ZIEDI KATRĀ VEIDĀ — KATRAI VAJADZĪBAI
VISUR BRĪVAJĀ PASAULĒ
LATVIEŠU DAIĻAMATNIEĶU DARBI
ĀDĀ, KOKĀ — KERAMIKA, AUDUMI
DZINTARA IZSTRĀDĀJUMI
ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS
vasaras mēnešos atvērts no pirmdienas līdz piektdienai no pl. 8.30—17, sestdienās no pl. 8.30—15. Gaŗās nedēļu nogalēs veikals slēgts sestdienās un pirmdienās.
Māra Lūsis un Inta Tauriņš

Vecākais latviešu puķu veikals

Venus
ZIEDI KATRAM GADĪJUMAM
Pasūtinājumus pieņem arī no ārzemēm un uz ārzemēm.
231 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO.
Tel. darba 534-4645, pēc darba 533-4037.
A. PUTNIŅŠ

R. S. KANE Ltd.
APBEDĪŠANAS BIROJS
4812 Yonge Street
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale, Ont.
221—1159

DOWNTOWN WOOLS, ARTS & CRAFTS
Īpašn. Elza Avots
137 Yonge St. — Shopping Mall,
(Ieeja arī no 74 Victoria St. Arcade Bldg.)
Lielā izvēlē dažādu rokdarbu materiāli.
Padomi rokdarbu jautājumos.
Tel.: 368-5011

Alcan Building Products Authorized Dealer
Māju īpašnieki!
ietaupait ar ALCAN SIDING
Sazinaities ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem gatavo un ierīko
Thermo Windows
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGUS
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES

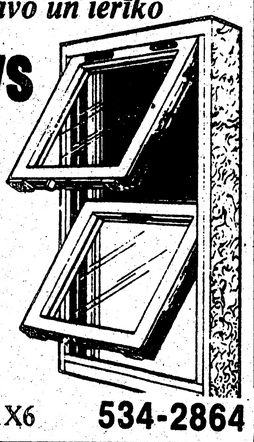

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
Īpašnieks Artūrs Mīnc
2229 Dundas St. W., Toronto, M6R 1X6 **534-2864**

PIEMINEKĻI
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2044 Yonge St., Toronto
M4S 1Z9
Starp Eglinton un Davisville

Dāmu un kungu DRĒBNIEKI
šuj apģērbus pēc mēra un gaumes
Runā vāciski
Old Mill Tailors
Rudi H. Schneider
7 Riverview Gardens — 769-9535
PIE BLOOR, VIENU BLOKU RIETUMOS NO JANE

Latviešu nams Toronto
IZĪRĒ LABI VĒSINĀTAS TELPAS
SARĪKOJUMIEM UN VIESĪBĀM
Pēc vēlēšanās nama dāmu komiteja rīko
GODĪBU GALDUS
491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Tel. 922-2931

Ātri, glīti un lēti
iespiežam
dažādus ielūgumus
Tel. 466-1514

Murray E. Newbigging
BĒRU MĀJA
- **Izjusti personīgi pakalpojumi**
- **Pastāvīga kapella**

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., pie Eglinton Ave.
Auto novietošana. Tel. **489-8811, 489-8002**

Jauniešu protests pret padomju „Pasaules kara" izstādi Londonā

Lai gan par Padomju savienības rīkoto 2. Pasaules kara mākslinieku skatījumā" izstādi Londonā jaunajā Watermans Art Centre telpās presē nebija tikpat kā nekādas informācijas, latviešu un citu apspiesto tautu jaunieši bija sagatavojuši gan skrejlapas, gan izkārtojusi iespaidīgu demonstrāciju izstādes atklāšanas gadījumā 13. jūnija pievakarē.

Jaunais mākslas centrs ir Londonas rietumu daļā, Brentfordas rajonā. Tajā par biedru iestājies arī latviešu jaunietis, cerēdams, ka centrs patiesi pievērsīsies mākslas interesēm. Sakarā ar šajā centrā noorganizēto padomju izstādi, centra biedrs Māris Ozols iesūtījis vietējai avīzei protesta vēstuli, kur norādījis uz izstādes propagandas raksturu, Padomju savienības dalību asiņainā kara izraisīšanā un tā sekām, zīmējoties uz Baltijas valstīm. Vēstule publicēta izcilā vietā.

Ceturtdienas, 13. jūnija, vakarā pretī Watermana mākslas centram pulcējās apspiesto tautu jaunā paaudze ar savu valstu karogiem, daudziem plakātiem un lietpratīgi un iespaidīgi sagatavotu skrejlapu. Katru automašīnu, kas pieripoja pie centra ieejas, demonstranti apsveica ar saukļiem — visbiežāk skanēja: „Soviets out!" Padomju vēstnieks Popovs ieradās kopējā autobusā ar citiem „augstiem viesiem". Kad apm. pēc stundas viesi sāka nākt no telpām ārā, draudzīgs britu policists norādīja, ka Popovs esot iekāpis „melnajā limuzīnā". Protams, ka viņu sagaidīja un pavadīja visskaļākie „novēlējumi" — „Uz neatgriešanos!" Četri jaunieši bija klāt izstādes atklāšanā ar gluži legālā ceļā iegūtām ieejas kartēm.

Ko tie varēs pastāstīt, par to citreiz.

Gaŗāku interviju vietējai avīzei sniedza demonstrāciju vadītāji. Britu policija izteica atzinību par demonstrantu disciplīnēto izturēšanos, kas tik ļoti atšķiroties no pašreizējā futbola sacīkšu huligānisma.

Izstāde būs atvērta līdz 11. augustam, no pl. 11—21.30.

A. L.

Neatstājiet Baltijas valstis vienas pašas!

Ar šādu virsrakstu angļu lielais laikraksts The Times ievietojis 13. jūnijā Bernarda Levina rakstu, kas „atceras kādu citu kaŗa laika gada dienu — kādu invāziju".

Bernards Levins jau vairākkārt savos rakstos pievērsies Baltijas valstu varmācīgās okupācijas tematam; izcils bija viņa raksts par „These names accuse" publikāciju. Tagad Levins ar apbrīnu un cieņu raksta par Baltijas tautu likteni un ciešanām: „No visām mūslaiku apspiestām tautām man bieži licies, ka trīs Baltijas valstis — Latvija, Lietuva un Igaunija ir cietušas dīvaināku un briesmīgāku likteni nekā jebkuŗa cita valsts, izņemot Poliju, un līdzīgi — arī tūliņ aiz Polijas — vērtējama to drosme un neatlaidība nepieņemt padotības stāvokli, ko tām uzspiež ar tik mežonīgu necilvēcību. Līdzīgi Polijai, arī tās bija padotas kā nacistu, tā Padomju savienības barbarismam."

Tālāk raksta autors pievēršas Baltijas valstu vēsturiskai attīstībai, iedzīvotāju sastāvam agrāk un tagad, pretestības kustībai, padomju terrora upuŗiem un nacionālās kultūras apspiešanai. Rietumu valstu valdības vairākkārt apliecinājušas, ka tās neatzīstot Baltijas valstu okupāciju. „Tās varētu tomēr darīt daudz vairāk." Ja šīs rietumu valdības biežāk pieminētu Baltijas valstu okupāciju, tas dotu lielu gandarījumu un morālu atbalstu „šo trīs seno, neatkarīgo valstu pilsoņiem, kas sevi ziedo, lai uzturētu cerību cauri visiem šiem gadiem."

Levins pieteicis savu nākošo rakstu par kādu lietuviešu garīdznieku, kas pierādot, kāpēc Baltijas valstis tik stingri turoties pretī iekaŗotājiem, un cik svarīga tām ir apziņa, ka rietumi tās nav aizmirsuši.

A. L.

Latviešu svētceļnieki Lommeles kapsētā

Mums trimdā kļuvis par tradiciju katru gadu jūnijā pulcēties no brīvās Eiropas malu malā 2. Pasaules kaŗa laikā kritušo vācu kaŗavīru kapsētā (apm. 40.000 kapi 16 ha platībā), lai šai pelēkajā krustu jūrā Lommelē ar lūgšanām un pārdomām par savas tautas cīnītāju likteni pavadītu vairākas stundas pie 90 latviešu grenadieŗu kapiem, kas miruši vai nu gūstā, vai arī no austrumu frontē kaujās gūtiem ievainojumiem un kopā ar vāciešiem apglabāti šai lielajā Brāļu kapsētā. Garā atcerējāmies arī mūsu grenadieŗu kapsētas Vidzemē, Kurzemē, kuŗas esot nolīdzinātas, un kolchozs tanīs ganot govis vai audzējot cukurbietes.

Svētceļnieku dievkalpojumu vadīja prāvests P. Dupats, māc. Ring. Bērziņš, diakons Klāvs Bērziņš. Svinīgo norisi kuplināja Ķelnes latviešu vīru koris, bet dzejas par Latvijas kaŗavīriem, par mūsu tautas karogu lasīja Hilda Puģe un Valdis Auers. Šogad no Anglijas, Austrālijas, Beļģijas, Holandes, Rietumvācijas bija ieradušies vairāk nekā 150 tautiešu. Katru kapiņu klāja sarkanbalti ziedi, pie katra grenadieŗa apstājās kāds svētceļnieks. Daugavas Vanagu vainagu nolika DV RV priekšsēdis J. Leitītis, vēl bija vainags arī no mag. iur. E.Heines, bet ziedus atsevišķi vēl nolika no Adelaides DV nodaļas un Rovfontas LKIA. Pēc dievkalpojuma un kapu apmeklēšanas Beļģijas DV priekšsēdis E. Ozols bija noorganizējis Lommelē, Kempenhofas viesnīcā kopējas pusdienas, kas ar katru gadu vairāk izvēršas sabiedriskā notikumā. Tautieši atkal satikās, dzima jaunas pazīšanās. Savāca vairāk nekā 300 DM kapu apkopšanai, un stundas līdz atceļa sākšanai pagāja nemanot.

Ozoliņš, pats daudzu agrāko svētku rīkotājs. Arī saulainā diena bija veicinājusi svētku labu izdošanos.

J.F.

Mūsmājām 20 gadi

DVF Koventrijas nodaļa Anglijā 25. maijā atzīmēja sava lauku īpašuma Mūsmāju 20 gadus. Platība aptver 6 akrus. 1965. g. augustā iepirktā īpašuma galvenajai ēkai 1969./70. g. piebūvēja sarīkojuma zāli ar skatuvi. Saimniecības ēkas pārbūvētas apdzīvošanai, un uzcelta arī jauna daļa. Mūsmājās dzīvo 15 vecie ļaudis. Mājas pārvaldnieks ir R. Siliņš. Viss īpašums savā laikā iepirkts par £13.000, bet tagad tā tirgus vērtība varētu būt tuvu pusmiljonam mārciņu. Nodaļas vadība un biedri gaŗajos gados iegādei, izbūvēšanai un uzturēšanai ir veltījuši patiesi milzīgu darbu.

Tāpēc koventrieši ar lepnumu Vasarsvētku sestdienā varēja svinēt savus svētkus. Starp daudzajiem viesiem bija parlamenta dep. Luiss Stīvens. Aktu ievadīja māc. J. Jurģa svētbrīdis. Viesus apsveica nod. valdes pr-dis Dainis Krūmiņš. Zemes valdes vārdā runāja pr-dis L. Rumba. Centrālās valdes vārdā runāja vanadžu pr-ce A. Liepiņa. Sveica Latvijas atjaunošanas komtj. Eiropas centra prezidija pr-dis J. Ranka, vanadžu daļas vadītāja Ēr. Sarkanbārde, Straumēnu nod. pr-dis Ād. Sīlis. Rakstiskus sveicienus bija sūtījušas 16 nodaļas, vanadžu goda pr-ce M. Ķeņģe, PBLA valdes loc. A. Abakuks, LNPL pr-ja pr-ža vietn. N. Bisenieks un simtgādnieks E. Līcis, un bija vēl citi apsveikumi. Runāja arī dep. L. Stīvens. Koncertēja Anglijas latvš. apvienotais vīŗu koris, diriģentu Z. Āboliņa, A. Rūtenberga un A. Tālberga vadībā; klavierpavadījumu deva D. Ozoliņa. Sarīkojuma turpinājumā visi mielojās pie bagātīga azaida galda un nodevās deju priekiem, pie Mansfīldas nod. deju kapellas Kaija mūzikas (vadītājs J. Āriņš).

* * *

Nedeļu vēlāk, svētdien 2. jūnijā Mūsmājās notika Anglijas latviešu bērnu svētki, kas kļuvuši tur par tradicionālu ikgadēju notikumu (agrākos gados bērnu svētki notika arī vairākās citās vietās). Šogad organizētā veidā piedalījās visas trīs šīs zemes latviešu skolas: Londonas, Notinghamas un Līdsas; saprotams bija arī citi bērni un pusaudži visi kopā ap 70, bet pieaugušo apm. divas reizes vairāk. Notikumu izkārtoja rīcības komiteja ar LNPL loc. arch. Krišu Liģeri kā priekšsēdi.

Bērnu svētkus iesāka ar māc. J. Jurģa vadīto svētbrīdi. Brīvā dabā notika sacensības vairākās sporta disciplīnās. Pēcpusdienā visi sapulcējās zālē kopējai tautasdziesmu dziedāšanai. Pa starpām skolas sniedza savus priekšnesumus. Sekoja stendu sacensības latviskajās zinībās. Sekmīgākajiem balvas beigās pasniedza LNPL izglītības nozares referents A.

Jaunatnes Dziesmu Svētki Montreālā

1985. gadā, no 30. augusta — 2. septembrim.

GATAVOJATIES, PIEDALĀTIES, APMEKLĒJIET!

Viesnīcu rezervāciju kartes, biļešu pasūtinājumu zīmes un cita informācija:

291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, tel. 514-457-9832.

IERĪKO, LABO UN MAINA

plumbing, eļļas, gāzes un elektr. apkures, silta ūdens tankus, skursteņu oderes (liners), tīra krāsnis un ūdens tankus.

ROLAND KULLIK

(416) 275-1280.

Grāmatas dāvanām

Latviešu Gads, Gadskārta un Godi	$35.00
Latviešu valodas sinonimu vārdnīca	$33.00
Laiks, telpa, ļaudis IV daļa	40.00
A. Johansons — Krēslainie spoguļi	$14.50
I. Vīksna — Neviens mūs nedzird	$12.00
K. Strods — Nedrīkstu raudāt — nevaru smiet	$ 8.00
L. Pērļupe — Priekšpilsētas noslēpums	$ 6.60
N. Kalniņš — Anitas stāsti	$ 5.60
J. Širmanis — Pīkstīte	$10.00
K. Ķezbers — Kurzemes Hercoga Dālderis	$ 6.60
J. Klīdzējs — Laidiet! Laidiet! Laidiet! noveles	$16.00
V. Janelsiņa — Nozagtais eņģelis	$17.50
Eg. Grīslis — Lūgsim Dievu, meditācijas	$17.50
K. Zvejnieks — Baltā pils, rom.	$16.00
L. Bērziņa — Viena nedēļa Ernas dzīvē, rom.	$15.00
A. Baumanis — Krišjānis Barons	$21.00
H. Rudzītis — Manas dzīves dēkas, atmiņas	$17.50
Latvia	$75.00
T. Puisāns — Latviešu strēlnieku dzejas	$11.00
E. Ābele — Mīlestība, rom.	$12.00
P. Apkalns — Dievam, Tēvzemei, Brīvībai	$ 7.50
O. Akmentiņš — Lielais kurzemnieks Amerikā	$15.00
K. Krūklītis — Tā tas bija toreiz	$30.00
K. Sidars — Aiz ezera balti bērzi, rom.	$16.00
O. Liepiņš — Tālos atspulgos, atm.	$24.00
E. Andersons —LV 1920—1940 Ārpolītika I	$41.00
A. Lūsis — Cilvēks bez mājām	$ 8.00
L. Breikšs — Dziesmu Daugava, dz.	$11.50
K. Siljakovs — Mana atbilde II	16.00
E. Andersons — LV 1920—1940 Arpolītika II	$41.00
J. Vecozols — Dzidra, rom.	$17.50
J. Labsvīrs — Atmiņas un pārdomas	$16.80
E. Blanks — Latvijas valsts pirmie gadi	$ 3.00
Dainu izlase — Trīs ziedošie koki	$10.00
Dainu izlase — Trīs Skuju Koki un Bērzs	$12.00
V. Kārkliņš — Jaunavu iela, rom.	$14.50
I. Gubiņa — Kaza kāpa debesīs, ceļ. piez.	$13.00
Latviešu kaŗavīru dziesmas ar notīm	$12.50
Sp. Paegle — Kā Latvijas valsts tapa	$ 9.00
Latvijas un Padomju Krievijas miera līgums	$ 7.00
T.L.B. — Paaudzes paaudzēm, rakstu krājums	$15.00
M. Kalmane — Laikam līdzi, dz.	$12.00
V. Hazners — Varmācības Torņi —II	$49.00
T. Krūka — Rīgas Ieviņa — Jaunatnes stāsti	$12.00
Priekulieši	$42.00

Piedāvā dāvanām: gleznas, rotas, keramiku, ādas un koka izstrādājumus, kā arī citas mantas.

DV Grāmantīca, 491 College St., Toronto, Ont. M4G 1A5, tālr. 921-7121. Pasta sūtījumiem 10% piemaksa.

Pirmdienās ..... no pl. 12.00 līdz pl. 17.00
Otrdienās ..... no pl. 12.00 līdz pl. 19.00
No treš. līdz piektd.,iesk..no pl.12.00 līdz pl. 18.00
Sestdienās — no 15. jūnija līdz 15. septembrim slēgta.

DV GRĀMATNĪCAS NODAĻA-SALONS,4 Credit Union Drive, Toronto, Ont.M4A 2N8, tālr.757-1482.

Darba laiks:no otrdienas līdz piektdienai no pl.15.00-20.00
Sestdienās — no 15. jūnija līdz 15. septembrim slēgts.

SAVIENOTĀS VALSTIS

ŅUJORKA

● Laikraksts The New York Times 10. jūnija numurā sūdzas, ka žīdu organizācijas atradušas, ka ,,emigrantu'' organizācijas mēģinot iznīcināt vai padarīt nekaitīgu 1979. gadā ASV Tieslietu ministrijas nodibināto Speciālo izmeklēšanas biroju (OSI). Pašreiz viņi pat lietojot antisemītisku noslieci. Tie esot ukraiņi, latvieši, lietuvieši un igauņi. Šīs grupas vācot naudu kaŗa noziegumos apvainoto aizstāvēšanai, rakstot valdības iestādēm un citādi mēģinot ietekmēt, lai OSI darbību pārveidotu. Pēc dažādu periodisko izdevumu rakstu tulkojumiem, vēstulēm valdības iestādēm vai laikrakstiem spriežot, šī kampaņa rādot antisemītisku noslieci un mēģinot pārrakstīt vēsturi. Šo grupu piederīgie norādot, ka viņi nav antisemīti, bet tie esot pret liecībām, kas iegūtas padomju territorijā. Sevišķi uzbrukts organizācijām ,,Americans for Due Process'' Ņujorkā un ,,Coalition for Constitutional Justice and Security'' Losandželosā. Rasa Razgaitis (lietuviete) norādījusi, ka viņi tikai gribot, lai kongress apskatot bērnu, ko tas radījis, un novērtējot tā darbību. Ir nepareizi, ja padomju pierādījumus lieto amerikāņu tiesās, nepārbaudot faktus.

Dienu vēlāk, 11. jūnijā, NBC pārraidītās vakara ziņās Baltā nama padomnieks Buchanans arī norādīja, ka viņš ir pret OSI pašreizējā veida darbību. Prezidenta Rēgena Bitburgas kapu apmeklēšanas laikā ASV televīziju stacijas ziņoja, ka Buchanans uz zīmītes rakstījis žīdiem nepatīkamus vārdus, tāpēc paredzēja, ka viņam būs jāatstāj savs amats. Tas nav noticis. Šādi raksti amerikāņu presē tikai liecina, ka baltiešu organizācijām ir panākumi, kas citiem nav patīkami.

● Uz pēdējo šī pavasaŗa bībeles stundu Jonkeŗu baznīcā 12. jūnijā bija ieradušies 38 vecākās paaudzes draudzes locekļi. Pēc garīgās daļas tie atcerējās trīs dzimšanas dienas ar vīnu un cepumiem. Pavasaŗa posmā šis bija lielākais apmeklētāju skaits. Pensionāri Bruklinā savas ikmēnešu sanāksmes izbeidza maija vidū. Kopš jūnija sākuma Ņujorkas draudzes īpašumā Katskiļu kalnos darbojas pensionāru nometne par ļoti mērenu atlīdzību. Daļu no izdevumiem sedz draudzes Palīdzības fonds.

● Nākamajā vasarā svētīs simts gadu atceri Brīvības statujai. Restaurācijas un labošanas darbu dēļ Brīvības sala apmeklētājiem būs slēgta ar 24. jūniju. Šovasar Baterijas parkā, no kurienes atiet kuģīši uz Brīvības statuju, nedēļu nogalēs notiks dažādu etnisko grupu priekšnesumi. Latviešiem priekšnesumi paredzēti sestdien, 10. augustā, Baterijas parkā no pl. 15.00 līdz 15.30. Piedalīsies tautisko deju grupa no Bostonas L. Āboliņas-Graudiņas vadībā ar sešām dejām. Paskaidrojumus par latviešu uzvedumu sniegs Izolde Ziversa-Preisa. Sarīkojuma laikā Ņujorkas latviešu organizāciju padomes pārstāvis O. Balodis pasniegs latviešu saziedoto naudu Brīvības statujas labošanai. Pirms latviešu priekšnesumiem būs balinēziešu dejas, pēc latviešiem uzstāsies haitiešu deju grupa. Šinī dienā priekšnesumi notiks no pl. 11 līdz 16.30.

● Tautas sēru dienā, 14. jūnijā, Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzei bija divi vakara dievkalpojumi. Jonkeru baznīcā soliste Laila Saliņa nodziedāja piecas dziesmas, ērģelnieks Anatolijs Bērzkalns dievkalpojumu kuplināja ar ērģeļu solo. Dievkalpojums ilga apmēram pusotras stundas. Salas baznīcā dievkalpojumu vadīja māc. L. Saliņš, draudzes Longailendas koris nodziedāja pāris dziesmu R. Baloža un I. Upenieces-Jasutas vadībā. Dievkalpojuma apmeklētāju vidū bija arī no Austrālijas atbraukušie latviešu sportisti, kas šinī laikā viesojās Ņujorkā. ,,Salenieki'' ar šo darbdienas vakara dievkalpojuma apmeklētāju skaitu apmierināti.

Vk.

DETROITA

● Detroitas Latviešu skolu šogad beidza 6 skolēni: Inga Augenberga, Edvīns Daiga, Monika Eversa, Diana Grīnberga, Andris Olte un Kristiāna Pičini (Christiana Piccinni).

Mācību gada nobeiguma un skolas izlaiduma akts notika 19. maijā Sv. Pāvila ev. lut. draudzes ēkā. Skolas pārzine A. Lenša ievadījumā aicināja ar klusuma brīdi atcerēties un godināt šinī mācību gadā aizsaulē aizgājušos skolas darba atbalstītājus un labvēļus Sigurdu Rudzīti, Zelmu Tirzmali un Aleksandru Vēveri.

Mācību gadā skola piedalījusies sacensībās. Skolas šī gada sacensība bija iepazīšanās ar mūsu tautasdziesmām. Tanī lielāko punktu skaitu sasniegusi Ilze Daiga (5. kl. skolniece), otrā vietā — Ginta Kukaine (6.kl. skolniece). Vienādu punktu skaitu sasnieguši Roberts Kukainis (5.kl.), Larisa Lāce (6. kl.) un Larisa Grīnberga (5. kl.).

Pēc tam klašu audzinātāji izsniedza liecības un grāmatu veltes savu klašu skolēniem.

Absolventiem skolas beigšanas apliecības izsniedza skolas pārzine A. Lenša. Skolas vecāku padomes velti pasniedza vecāku padomes priekšsēde V. Markova.

Absolventus ar veltēm — grāmatām un vēlējumiem turpināt latvisko izglītību sveicināja — Sv. Pāvila ev. lut. draudzes vārdā — tās priekšnieks U. Grīnbergs un dāmu komitejas priekšniece A. Līventāla, no Daugavas Vanagiem — priekšn. V. Kalniņš, no Korporāciju kopas — seniors H. Ludiņš, no Studenšu korp. kopas — seniore A. Kukaine, no Abavas (30.) gaidu vienības — vadītāja I. Sīpola. Latviešu apvienības Detroitā priekšs. J. Kukainis, pasniedzot apvienības velti, tai pievienoja arī stipendiju — 100 dol. katram — tiem, kas no Detroitas skolas saimes mācīsies Gaŗezera vasaras vidusskolā. Stipendijas saņēma absolventi Inga Augenberga, Diāna Grīnberga, Andris Olte un Kristiana Pičini,kā arī agrāko gadu skolas absolventi, kas Gaŗezera vasaras vidusskolā jau mācījušies pagājušajā vasarā — Ērika Avotiņa un Ivars Olte.

Absolventu klases audzinātāja A. Lenša atvadījās no saviem audzēkņiem ar mazu velti — grāmatu zīmi un tautasdziesmu. Viņa piezīmēja, ka šī ir otra reize, kad viņai jāatvadās no klases, kuŗu mācījusi jau sākot no sagatavošanas klases, visus 9 gadus.

Absolventu pārstāve Inga Augenberga pateicās skolotājiem un vecākiem par doto iespēju iegūt latvisko izglītību. Piemiņai absolventi dāvināja skolai grāmatu plauktu.

Sekoja absolventu priekšnesumi. Aktu noslēdza ar ,,Nevis slinkojot un pūstot...''

Aktam sekoja skolēnu vecāku sarūpēts azaids. A.

GRAND RAPIDI

● Kārlis Andersons Grand Rapidos, Mičigenā, 28. maijā aizvadīja 90 mūža gadus. Dzimis Sātiņu pagastā, Kurzemē. 1. Pasaules kaŗā viņš nokļūst 7. Bauskas strēlnieku pulkā, ko komandē vēlākais ģen. K. Goppers. Šī pulka sastāvā K. Andersons piedalās cīņās Nāves salā un Ložmetēju kalnā un ir viens no tiem, kas cīnās slavenajās Ziemsvētku kaujās.

Vēlāk nokļūst Sibirijā un tikai 1926. gadā atgriežas dzimtenē.

K. Andersona ģimenē izauguši divi dēli un divas meitas, — visi aizgājuši savā dzīvē. Grand Rapidu dzīves posmā strādājis metalla fabrikā, darbojies latviešu veco strēlnieku kopā. Piecus gadus vadījis arī Kaŗa invalidu apvienību Mičigenā. Tagad klusi vada vecuma dienas.

Lai dižo gadu jubilāram saulaina dzīves novakare!

● Grand Rapidu latviešu koŗa tautasdziesmu koncerts 1. jūnijā Latviešu biedrības namā noritēja Kr. Barona atceres gada zīmē. To ar īsu uzrunu atklāja dir. Monika Dauksta. Programmā bija pavisam 15 dziesmas, no tām sešas jauno latviešu komponistu darbi, daži agrāk reti dzirdēti. Dir. Rob. Zuika no visām dziedātām dziesmām vadīja tikai divas, pārējās M. Dauksta, ko tas ilgajos dziesmotos gados izaudzinājis un apmācījis par spējīgu un līdzvērtīgu dziesmu iestudētāju un diriģenti. Savu debiju Monika veica ar atzīstamu precīzitāti, drosmi un veiklību, tā apliecinot, ka viņa var droši pastāvēt daudz lielāka koŗa priekšā un plašākā auditorijā. Programma bija skanīga, labā izpildījumā, neizpalika atkārtojumi, aplausi un ziedi abiem diriģentiem u.c.— Nobeigumā pateicības vārdus visiem teica koŗa priekšniece Biruta Auziņa. Šinī priecīgā vakarā, kad balsis bija skanējušas gandrīz lakstīgalas un cīruļa dziedrumā, tomēr jāizsaka vēlme, kaut koŗa sastāvā rastos vairāk dziedātāju no jaunās un vidējās paaudzes, — tagad to bija redzami tikai daži. Pēc koncerta visi varēja pakavēties draudzīgā gaisotnē, mielojoties pie koristu sarūpētā cienasta galda, skandinot daudzas jo daudzas dziesmas un tā apliecinot, ka ,,mazais tēva novadiņš'' vēl droši turas.

V. Z.

LONGAILENDA

● Šejienes mednieku klubs bija aicinājis viesoties Longailendas mednieku un makšķernieku klubus no Kanadas. Māla baložu šaušanas sacensībās piedalījās šāvēji no mājinieku kluba (12), Hamiltonas (7) un Toronro (5). 16 jardu disciplīnā (50 baloži) ,,A'' klasē uzvarēja A. Zilgme (48 - Longailenda), 2. v. A. Tropiņš (Tor. — 46), un 3. v. R. Mierkalns (Ham. — 44). ,,B'' klasē A. Mazarkēvics (Ham. 44), E. Sproģis (Ham. — 43), R. Restbergs (Long-Il. — 42).

No pagarinātā attāluma A. Plūdums —(Tor. 43), V. Krauklis (Ham. — 43), A. Mazarkēvics (Ham. — 42). Dubultbaloži (50) ,,A''klasē V. Krauklis (47), R. Mierkalns (36), G. Loja (Ham. — 36). ,,B'' klasē: R. Zilgme (Ham.) — 36), E. Sproģis (39), R. Restbergs (34).

Toronto kluba dāvāto K. Šverna piemiņas balvu pirmo reiz par visvairāk sašautiem balošiem (146) izcīnīja V. Krauklis. Kluba sacensībā 1. vietu izcīnīja ciemiņi no Hamiltonas (215 — iesp. 250). Seko mājnieku klubs (214) un Toronto klubs (204). Pēc sacensībām Ņujorkas ev. lut. draudzes lauku īpašumā, viesu mājā, Katskiļos, bija izkārtotas kopējas vakarinas ar balvu izdalīšanu uzvarētājiem. O.K.

Ziemeļkalifornijas DV apvienības 1985. gada valde. Priekšā no kr.: Alfrēds Grīslis (sarīkojumu daļas vad.), Jānis Pružinskis (sekretārs), Gunārs Grieze (priekšnieks), Leonīds Bleķis (priekšn. vietn. un informācijas daļas vad.), Jānis Šteinblūms (kasieris un aprūpes daļas vad.); aizmugurē no kr.: Juris Kanašēvics (tehnisko darbu vad.), Alfrēds Bleķis (saimnieciskās daļas vad.) un Andris Rutkovskis (jaunatnes un sporta daļas vad.).

Laikraksta kantorim:

sludinājumi,
abonementa maksājumi,
laikraksta piegāde un
adrešu maiņas

466 - 1514

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
otrsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos
un DV grāmatnīcas nodaļās
Latviešu Namā un Centrā,
kā arī spiestuvē.

lis (sa-
, Leo-
ris un
lfrēds
vad.).

— 46), un
(Ham. —
Mazarkē-
E. Sproģis
R. Rest-
42).
ttāluma A.
43), V.
— 43), A.
n. — 42).
„A"klasē
R. Mier-
(Ham. —
R. Zilgme
E. Sproģis
34).
dāvāto K.
lvu pirmo
sašautiem
cīnīja V.
censībā 1.
ņi no Ha-
esp. 250).
ubs (214)
(204). Pēc
as ev. lut.
īpašumā,
kiļos, bija
s vakari-
līšanu uz-
O.K.

orim:

ksājumi,
de un

514

Anšlāvs Eglītis

Rembo,
Pirmās asinis II

(Rembo, First Blood II, Tri Star Pict.)

Pārcilvēciski veiksmīgi neuzvarami varoņi no laika gala piepulkojuši visu tautu folkloru, teikas un pasakas un, saprotams, to netrūkst arī modernajā pasakošanā — filmās un televīzijā. Var sazīmēt trīs filmu varoņu sugas. Piem., Supermanim piemīt gluži pārdabiskas spējas — viņš var lidot milzu ātrumā, pat starp planetām, spēj izkustināt un svaidīt torņus, ar izstieptu roku apturēt ātrvilcienu un notvert saujā pret viņu izšautu lodi. Nākošā katēgorijā ir spēkoņi ar drusku mērenāku, taču arī pārdabisku varēšanu. „Bioniskā" sieviete vai „6 miljonu vīrs" joprojām vēl spēj apgāzt autobusu un uzlēkt no ielas uz trīsstāvu nama jumtu. Vēl pakāpi zemāk ir cīnītāji, palaikam sevišķu uzdevumu aģenti, kuŗu spējas puslīdz turas cilvēciskās robežās, bet tie pārsteidz ar vispusību. Šie varoņi, piem. 007 Džems Bonds kā profesionālis vada sacīkšu automobiļus, tankus, lidmašīnas, helikopterus, motorlaivas, zemūdenes u.c., prot apbrīnojami trāpīgi šaut ar visu sistēmu ieročiem, pat ar visizsmalcinātākajiem torpedu un raķešu metējiem. Palaikam viņi šauj bez mitas, neraizēdamies par ieroču pielādēšanu un paši pat vistrakākajā ložu krusā tikai retu reizi tiek mazliet ieskrambāti.

Šāds varonis ir Silvestra Stalona (Stallone) Vietnamas karā iztrenētais veterāns Rembo. Viņam tomēr piemīt arī kāda visai simpatiska īpašība — viņš ir perfekts pastrits, tikai ar paasinātu taisnības sajūtu. Pirmā Rembo filmā viņš, atvaļināts pēc zaudētā Vietnamas kaŗa, ceļoja uz Vašingtonas pavalsti apmeklēt kādu kaŗa biedru, bet nevilšus iepinas nepatikšanās ar pārāk vīzdegunīgiem un varmācīgiem policistiem. Piekauts viņš kāvās pretim un bēga. Viņu vajāja vesela armijas policistu un militāru izpalīgu automobiļos, motorlaivās un helikopteros, bet Rembo prata izvairīties. Strupceļā iedzīts, viņš „okupēja" veselu pilsētiņu, aizbarikadējās pamestā policijas mītnē. Īpaši ataicināts, viņa Vietnamas vienības komandieris apsolīja viņam lietas taisnīgu izmeklēšanu.

Turpinājuma filmā Rembo II taisnā izmeklēšana un tiesa nosūtījusi Rembo uz daudziem gadiem spaidu darbos akmeņu lauztuvē. Bet valdībai ievajagās veikla aģenta, ko iesūtīt Vietnamā, lai noskaidrotu, vai tur joprojām netiek turēti amerikāņu kaŗa gūstekņi. Pēc sekmīga veikuma Rembo amnestētu.

„Vai šoreiz mēs drīkstēsim uzvarēt?" Rembo vaicā priekšniecībai, atgādinot Vietnamas kaŗa dīvainos ierobežojumus — aizliegumu iebrukt ienaidnieka territorijā, aizliegumu bumbot ostas, galvaspilsētu Hanoju, apūdeņošanas aizsprostus un pat daudzas pretaviācijas bateriju novietnes.

Rembo nomet ar izplētni džungļos. Viņš atklāj gūstekņu nometni un vienu no tiem pat pievāc, bet atkal politisku kombināciju dēļ glābēju helikopteru atsauc. vietnamieši sagūsta Rembo un iemērc vircas bedrē.

Var vaicāt, kāpēc nometni, kuŗā ieslodzīti tikai pusducis amerikāņu, apsarga bataljons vietnamiešu un laba pusrota krievu. Krievi ir noteicēji un spīdzina Rembo pēc labākiem čekas un KGB paņēmieniem ar elektrību u.c., lai izspiestu no viņa informāciju.

Nu ir laiks Rembo pierādīt savas spējas. Ar kādas vietējās pretkomūnistes mazu atbalstu Rembo atbrīvojas no saitēm, piekauj savus mocītājus, iegrūž viņus pašus elektriskajā spīdzinātavā un iebēg džungļos. Vietnamieši un krievi pilnā skaitā dodas viņu gūstīt. Atkārtojas apmēram tas pats, kas filmā Rembo I notika Vašingtonas kalnos: ar dažādiem trikiem Rembo pieveic neskaitāmus gūstītājus. Lielu baru viņš ieviļina sausā niedrājā, ko aizdedzina. Viņš saspridzina pat spēkratos pievestos palīgspēkus. Patšauteņu kārtās viņš paliek neievainots. Pat helikopters ar napalma bumbām nespēj viņam kaitēt. Viņš laikus ienirst dīķī un liesmas pāršalc viņam pāri. Kad helikopters nolaižas pārbaudīt savu darbu, Rembo tajā ielaužas, izmet laukā krievus un dragā pretiniekus no gaisa, sašaudams visas nometnes installācijas. Viņš atbrīvo gūstekņus un sasēdina tos savā lidaparātā. Bet cīņa vēl nav galā. Gaisā paceļas divi ērmota paskata un sevišķi smagi apbruņoti krievu helikopteri, kas redzēti jau dažās citās dēku filmās. Saprotams, spraigā gaisa kaujā Rembo sašauj arī tos, laimīgi nolaižas ar visiem gūstekņiem amerikāņu bazē Taizemē un — piekauj priekšniekus, kas bija viņu pametuši ienaidnieka rokās.

Filma izmaksājusi 28 miljonus dolaru, darināta Akapulko apkaimes kalnos, Meksikā, kur izbūvēta nevien vietnamiešu gūstekņu nometne, bet pat prāvs vietnamiešu ciems ar daudz ēkām, tiltiem u.t.t., kas tiek efektīvi saspridzināts. Ir izpētīts, ka gados jauniem kino apmeklētājiem sevišķi patīkot eksplozijas, un tās šī izrāde sniedz ar uzviju. Eksplozijām filmu pirotechniķi palaikam lieto benzīnu, jauktu ar parasto melno šaujampulveri, bet, lai radītu biezos melnos dūmus, dedzina vecas auto riepas. Fotografija, speciālie efekti un vispār filmas techniskā puse ir teicams modernās kino technikas paraugs. Spraigo scēnariju sarakstījis pats Stalons ar palīgu (J. Cameron). Atlētiskais Stalons tēlo Rembo ar varenu enerģiju. Iespaidīgas ir viņa zibenīgi asās, precīzās un tomēr ekonomiskās kustības skrienot, lecot, kaujoties. Tas viss esot prasījis piecus mēnešus ilgus, smagus treniņus. Ne tik labi Stalonam veicas ar runāšanu. Bet Rembo jau pēc savas dabas ir — klusētājs... Rembo tiešo priekšnieku un aizstāvi, tāpat kā pirmajā filmā, tēlo Ričards Krenna (Crenna). Pievilcīga parādība ir Džulija Niksona (Nickson) kā pretkomūnistiska meža meitene — savā pirmajā ekrāna lomā. Atcerēdamies pats savu grūto karjēras sākumu (viņš esot saņēmis „tūkstošiem" noraidījumu, kandidēdams gan uz skatuves, gan filmu lomām), Stalons labprāt saista savām filmām iesācējus. Niksonas tēvs ir anglis, māte ķīniete. Dzimusi Singapūrā, viņa patlaban darbojas kā modelis Havajā. Loma nav liela, bet kā kā viņa ir vienīgā sieviete izrādē, tad mundrā, trauslā kaŗotāja iezīmējas itin pievilcīga.

Rembo II ir izcili panākumi. Jau pirmajā nedēļā tā izrādīta vairāk nekā 2000 ASV kinoteātŗos. Filma atpelnījusi visus izdevumus un solās izvērsties par vienu no gada ienesīgākajām filmām. Preses konferencē, pretēji citiem aktieŗiem, kas palaikam izvairās pieskarties politikai, Stalons uzsvēra savu patriotisko stāju. Pie filmas sekmēm viņa tēlojumam — ļabam vai sliktam — neesot nozīmes, bet izrāde skārusi vārīgu vietu amerikāņu psīchē — aizvainoto taisnības sajūtu un rūgtumu pret kongresu u.c. politiķiem, kuŗu kombināciju dēļ zaudēts kaŗš, kas maksājis 50.000 kritušo un ap pusmiljona ievainotu un sarūgtinātu veterānu.

„Ja toreiz būtu bijis tāds prezidents kā Rēgens", izteicas Stalons, „kaŗš būtu viegli uzvarēts, aiztaupītos komūnistu mežonības gan Dienvidvietnamā, gan Kambodijā, kas lika miljoniem bēgļu un „laivu ļaužu" panikā pamest Vietnamu un meklēt patvērumu kaimiņvalstīs."

Tik atklāta valoda sacēla žurnālistos, kuŗu vidū netrūka arī liberāļu, ievērojamu saviļņojumu gan par, gan pret. Sākotnējā scēnarijā bijis paredzēts, ka Rembo beigās krīt varoņa nāvē, bet lieta pārlemta. Atļaut taisnības un varonības simbolam iet bojā nozīmētu sarūgtināt skatītāju un Rembo — izglābts.

Ļoti iespējams, ka filmai Rembo II ar laiku sekos Rembo III.

Laikraksta LATVIJA AMERIKĀ atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcas nodaļās Latviešu Namā un Centrā, kā arī spiestuvē.

Profesionāla palīdzība

Izpalīdzu visdažādākās vajadzībās jūsu mājā:

- **Finanču lietās** — akciju un bondu iegādē, banku kontu izdevīgā izkārtojumā, pensiju — RRSP u.c.
- **Dokumentu izpildīšanā** — apdrošināšanas, nodokļu formas, vēstules un sarakste ar dažādām iestādēm visādos jautājumos.
- **Ar padomiem** — sagādāju profesionālu palīdzību māju darbu veikšanai un izpalīdzu ģimenēm visdažādākos gadījumos.

Pirmā tikšanās par brīvu. Garantija.
Lūdzu zvanīt vakaros: 283-8580.

EINARS SOSTE
B.A., SC.

BĒRZAINE (Vācijā) piedāvā:

Pārgulēšanas iespējas ar silta, auksta ūdens un dušas lietošanu
Diennakts no personas..... DM 12.-
Bērniem līdz 6 g. vec. pārgulēšana brīva
Invalidiem 25 proc. atlaide
Gultas veļa — vienreiz (ja pašam nav līdz).... DM 5.-

Ēdieni latviešu gaumē
Brokastis..... DM 5.-
Vakariņas..... DM 8.-
Pusdienas, iepriekš pasūtinot..... DM10.-

Virtuves lietošana
pašapgādniekiem, dienā..... DM 1.-

Klubā par pazeminātām cenām dabūjami alkoholiski dzērieni, kā arī minerālūdens, augļu sulas, kafija, tēja u.t.t.

Bērzaine ir vienīgais DV īpašums Rietumvācijā. Tas kalpo latviešu sabiedrībai kā atpūtas un satikšanās centrs.

Bērzaine nav un nekad nebūs peļņas objekts, tādēļ ikviens viesis atbalsta šīs mājas uzturēšanu.

Bērzaine aicina ciemos!

Leinhaldenweg 28,
D-7800 Freiburg, W. Germany,
tel. 0761-533 40
S. Spurdziņš

Daugavas Vanagu Centrālās valdes apgādā 1985. gada augustā iznāks grāmata

Latviešu kaŗavīrs pēc Otrā pasaules kaŗa

kas būs visā kaŗavīru grāmatu serijā 9. grāmata.

Grāmatas saturā: nepublicētie raksti par latviešu kaŗavīru gūstu dažādās zemēs: Vācijā, Francijā, Anglijā, Italijā, Ēģiptē, Alžīrā u.c., nacionāliem partizāniem, latviešu sardžu un darba vienībām Vācijā un Francijā, latviešu kaŗavīriem brīvās pasaules bruņotos spēkos, apcerējums par latviešu kaŗa ziņotājiem, papildinājumi, labojumi un recenzijas par iepriekšējām grāmatām.

Grāmata ilustrēta ar apm. 200 uzņēmumiem, apm. 500 lpp. bieza.

Redaktori: Alfrēds Jānis Bērziņš un plkv.Vilmārs Kukainis.

Grāmatas cena: DM 70, US24, Ca $30, A $28, Angl. £18, Zv.Kr. 200 un citās zemēs pēc kursa.

Grāmatnīcas, grāmatu galdi, DV nod./apv. un kopas, pasūtinot vismaz 3 eks., saņem 20 proc. atlaidi.

Grāmatu pasūtinot un reizē iemaksājot naudu ***līdz 1985. gada 20. jūlijam,*** katrs to saņems ar ***20 proc. atlaidi.***

Lūdzam naudu iemaksāt savas zemes vai tuvākās nodaļas (apvienības) kopas valdei, vai to sūtīt uz Vāciju ar pasta pārvedumu, jo par bankas čekiem vācu bankas ievērojami atvelk savu provīziju.

Pasūtinājumi nododami **DV generālsekretāram un DV centrālās valdes apgāda vadītājam A.J. Bērziņam, Dreizehnerstr. 5, 4400 Münster/Westf., Vācijā, bankas konts — Lett. Fürsorgeverein, Zentral Vorstand Munster, Deutsche Bank Münster, Kto Nr. 3386 24.**

ASV un Kanadas bruņotos spēkos dienējošie kaŗavīri var samaksas čekus piesūtīt arī grāmatas **redaktoram rez. plkv. V. Kukainim, 237 Springmont Rd., Sagamore Hills, OH 44067, U.S.A.**

DV CENTRĀLĀ VALDE

Ādolfs Svenne, mag. iur.

Testaments

Testaments ir vienpusīgs tiesisks darījums. Kā zināms, tiesisku darījumu ir tūkstošiem, un gandrīz visi viņi ir divpusīgi. Tikai daži tiesiski darījumi ir vienpusīgi.

Lai nodibinātu tiesisku darījumu, ir nepieciešamas divas personas: devējs un ņēmējs, pircējs un pārdevējs, rentnieks un izrentētājs, darba devējs un darba ņēmējs u.t.t. Abām šīm personām ir jādod mutvārdu, rakstveida, vai ar parakstu apliecināts akcepts šādam darījumam. Tiesisks darījums ir likumīgā spēkā tikai tad, kad abas puses tam ir devušas savu akceptu. Tie visi ir divpusīgi tiesiski darījumi.

Bet pasaulē pastāv arī vienpusīgi tiesisku darījumi. Tie ir: dāvinājums, testaments, novēlējums, pagodinājums, balvas piešķiršana, ordeņa piešķiršana u.t.t. Katrs var dāvināt kaut ko kādai citai personai, neprasot, vai šī persona vēlas to mantu saņemt, vai nevēlas. Katrs var novēlēt testamentā kādai citai personai kādu mantu, vai kaut ko citu, neprasot, vai šī persona vēlas šo novēlējumu saņemt, vai nevēlas. Iestādes var piešķirt kādu pagodinājumu, balvu, vai ordeni kuŗai katrai personai, neprasot, vai šī persona vēlas šādu pagodinājumu, saņemt, vai ne. Tie ir vienpusīgi tiesiski darījumi, kam arī ir likumīgs spēks.

Par šiem vienpusīgiem darījumiem ir daudz diskutēts juridiskā pasaulē. Ir jautāts, uz kāda pamata var un drīkst pasaulē pastāvēt šādi vienpusīgi darījumi?

Par šo jautājumu juridiskā literātūrā ir daudz rakstīts, izteikti dažādi uzskati un domas un nodibinātas vairākas teorijas. Latvijas Universitātes civiltiesību profesora Sinaiska teorija bija, ka vienpusīgi darījumi ir darījumi ar Dievu. Citiem vārdiem, vienpusīgo darījumu otrā pusē stāv Pats Dievs, resp. tie arī ir divpusīgi darījumi. Jau no studenta gadiem man šī Sinaiska teorija patīk. Izskaidrojums šai teorijai arī ir ļoti vienkāršs. Ar vienpusīgiem darījumiem, dāvinājumiem, novēlējumiem, pagodinājumiem, balvām cilvēks iepriecina, vai pat padara laimīgu otru cilvēku. Ar vienpusīgiem darījumiem cilvēks palīdz cilvēkam. Ar vienpusīgu darījumu cilvēks izrāda draudzību, sirsnību un mīlestību savam tuvākam. Visi tie ir Dievam patīkami darbi. Tāpēc arī Pats Dievs stāv aiz viņiem un ar viņiem.

Šī Sinaiska teorija man manā gaŗāj.ā mūžā arī ir palīdzējusi atrisināt daudzas sarežģītas problēmas. Šāds vienpusīgs darījums ir arī Latviešu Nacionālās Apvienības Kanada (LNAK) statūti. To 6. pants nosaka, ka visi Kanadā dzīvojošie latvieši ir LNAK dalībnieki, resp. biedri. Mēs zinām, ka ļoti liels Kanadā dzīvojošo latviešu skaits nepiedalās LNAK darbā, nepiedalās LNAK padomes vēlēšanās, nemaksā LNAK noteikto nodevu, un vispār neatzīst LNAK kā savu centrālo organizāciju. Bet statūti nosaka, ka tu esi LNAK dalībnieks, vai tu vēlies to vai nevēlies, vai tu akceptē, to vai neakceptē. Tā tad šie statūti ir tipisks vienpusīgs darījums. Tā tad saskaņā ar prof. Sinaiska teoriju tas ir darījums ar Dievu. Varam arī viegli saprast, ka darbs par brīvību, taisnību un tiesībām ir Dievam patīkams darbs. Tas ir labs darbs. Tas ir darbs pret teroristiem, slepkavām un bezdievjiem. Šo savu uzskatu par LNAK statutiem esmu jau izteiciss gan rakstos, gan runās. Nezinu, par cik tas ir pielipis maniem līdzgaitniekiem un tautiešiem. Šinī ziņā LNAK statūti ir vienreizēji. Neesmu nekad ur nekur dzirdējis, ka tādi statūti ar tādiem principiem vēl kautkur citur pastāv. Domāju, ka tās bija gudras galvas, kas priekš daudz gadiem sarežģītā un grūtā latviešu sabiedriskā situācijā uzdrošinājās šādu institūciju radīt.

Ja ASV ir izšķīrusies smagi apbruņot Kanadu, neprasot, vai tās valdība to vēlas lai pasargātu to no terroristu, slepkavu un bezdievju ievelšanās Amerikā pāri Ziemeļpolam, tad tas ir vienpusīgs darījums. Ja prezidents Ronalds Rēgens cīnās par visu pasaules tautu brīvību un neatkarību, neprasot, vai šīs tautas to vēlas, vai nē, tad tas ir vienpusīgs darījums. Ja Pāvests lūdz Dievu par visiem cilvēkiem pasaulē, neprasot, vai tie to vēlas vai nē, tad tas ir vienpusīgs darījums. Visi šie darījumi ir labi un Dievam patīkami darījumi. Tā tad tie ir darījumi ar Pašu Dievu.

Kā jau pieminēts, šāds vienpusīgs tiesisks darījums ir arī testaments. Tā tad pēc prof. Sinaiska teorijas tas ir darījums ar Dievu. Tā tad testaments ir svēts. Tanī ir izteikta cilvēka pēdējā griba. Šo likumīgi izteikto pēdējo gribu, šos testamenta novēlējumus un noteikumus neviens nedrīkst grozīt, ne papildināt, ne samazināt. Testaments ir jāizpilda tieši tā, kā tas ir uzrakstīts, vai nokārtots.

Tikai divos gadījumos tiesa testamentu, vai tā daļas var atzīt par spēkā neesošām: 1) ja testamentā ir novēlētas neiespējamas, nemorālas, vai pretlikumīgas lietas. Piemēram, ja kāds testamentā novēl nonest mēnesi uz zemes, ja kāds testamentā novēl nogalināt cilvēku, ja kāds testamentā novēl pārkāpt laulību, vai ja testamentā ir novēlētas citas tamlīdzīgas neiespējamas, nemorālas, vai pretlikumīgas lietas: 2) ja kādai personai testamentā ir novēlēts kāds neizdevīgs darījums. Piemēram, ja kāds testamentā novēl kādai citai personai, samaksāt visus parādus neatstājot pietiekami daudz naudas šai vajadzībai, ja kāds novēl kādai citai personai pārņemt veikalniecisku uzņēmumu, kas nes zaudējumus, vai arī kādu citu tamlīdzīgu neizdevīgu darījumu. Tad novēlamā persona var atteikties šādu novēlējumu pieņemt un lūgt tiesu to atzīt par spēkā neesošu šinī daļā, vai šinīs daļās. Pārējās daļās testaments, protams, ir izpildāms pilnā apmērā saskaņā ar novēlētāja pēdējo gribu.

Es, piemēram, varu savā likumīgi sastādītā testamentā novēlēt Tālivaldim Kronbergam Toronto pilsētā uzcelt Latviešu Pili dažu miljonu dolāru vērtībā, neatstājot šai vajadzībai ne centa naudas. Neviens man šādu prieku nevar liegt. Tālis, protams, šādu novēlējumu neatzīs un nepieņems, un lūgs tiesu atzīt to par spēkā neesošu.

Protams, neiespējami, nemorāli un pretlikumīgi vienpusīgi darījumi nav spēkā, un dažreiz tos var pat sodīt, vai nosodīt.

RM NSM

ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOME LTD

Thomas L. Morrison — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Tel. 924-1408

RŪPĪGA UN SMALKJUTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

Ērgļu ligzdas medus

30 Dewson St.
Toronto, Ont.
Telefons 534-0563
S. Vasarājs

EAGLESNEST

GRUPU LIDOJUMI UZ RĪGU 1985.G.

APMEŠANĀS RĪGAS JAUNAJĀ VIESNĪCĀ „LATVIJA"
ASV pasažieŗi visām grupām var pievienoties Nujorkā.
VISS IESKAITĪTS — VIA HELSINKI UN TALLINA
Visām grupām 16 dienas Rīgā.

1 — 5 lidojumi jau izpārdoti.

6) no 9.aug. —28.aug. Can.$2400.-(US $1890.-)
7) no 23.aug. —11.sept. Can.$2400.-(US $1890.-)
8) no 6.sept. —25.sept. Can.$2100.-(US $1630.-)

Pēc pieprasījuma varam izkārtot ilgāku uzturēšanos vēl kādā citā Rietumeiropas pilsētā.
Individuāli izkārtojams saīsināts uzturēšanās laiks Rīgā.
Ja domājat aicināt radus ciemos šeit, vai vēlaties viesu vizu, lai apciemojuma laikā Latvijā dzīvotu pie radiem, tagad ir īstais laiks sākt vajadzīgo dokumentu sagādi.

Visās tūrēs ieskaitīts:

lidojums turp un atpakaļ, visi nodokļi, visur pirmās šķiras viesnīcas, visi transferi, ekskursijas visās vietās, maltītes u.c.

Sīkāka informācija un rezervācijas:

ATLAS TRAVEL SERVICE
103 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONTARIO, M6R 2K9
TEL.: (416) 531-3519
RUNĀJAM LATVISKI!

Daugavas Vanagu Toronto nodaļas veļu pulkos aizgājušie biedri
no 1984. gada 31. decembŗa līdz 1985. gada 15. jūnijam

Roberts Strazdiņš
dzimis 1918. gada 17. aprīlī,
miris 1985. gada 4. janvārī.

Jānis Zibiņš
dzimis 1926. gada 3. oktobrī,
miris 1985. gada 9. februārī.

Olģerts Grikis
dzimis 1905. gada 6. jūnijā,
miris 1985. gada 12. aprīlī.

Voldemārs Ziemanis
dzimis 1897. gada 13. jūlijā,
miris 1985. gada 29. aprīlī.

Jānis Grīnvalds
dzimis 1902. gada 12. novembrī,
miris 1985. gada 12. maijā.

Kārlis Markitants
dzimis 1927. gada 2. novembrī,
miris 1985. gada 11. jūnijā.

Konstantīns Krūmiņš
dzimis 1904. gada 24. martā,
miris 1985. gada 12. jūnijā.

Ak, retākas rindas
Ik gadus mums tiek,
Viens biedrs pēc otra
Galvu kapenēs liek...

SĒRO DAUGAVAS VANAGU
TORONTO NODAĻA

Ratas Optic

Igauņu uzņēmums.

219 Danforth Ave,
Toronto, Ont. M4K 1N2
465-6251

Atvērts pirmd. - piektd. 10—18
sestdienās 10—15

- Gatavojam pēc acu ārsta paraksta brilles un visāda veida kontaktu lēcas.
- Rāmji lielā izvēle.
- Izkārtojam acu pārbaudes.
- Latviešiem 10% atlaide, ieskaitot brilles uz Latviju.

Izdaru krāsošanas darbus

Nocenošana par brīvu.

Zvanīt no pl. 10—23,
tālr. 924-7095.

KRISTUS DĀRZA GADA SAPULCE

Laipni lūdzam visas organizācijas sūtīt vienu pārstāvi uz ***KRISTUS DĀRZA****gada sapulci 1985. gada 25. jūlijā, pl. 19.30 Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto.*

Kristus Dārza valde lūdz Jūs šo pārstāvi pieteikt rakstveidā M. Loganai, 11 Yorkville Avenue, Suite 801, Toronto, Ontario. Telefons: (416) 532-9546, līdz 24. jūlijam

Krasts...

(Turpinājums no 2. lp.)

jaunā audze var dziedāt mūsu mīļajā latviešu valodā. Un mēs dziedāsim, un mēs rīkosim dziesmu svētkus vienus pēc otra līdz tam laikam, līdz tam brīdim, kad Latvijā atkal atskanēs brīvu latviešu dziedāta lūgšana Dievs, svētī Latviju!''

Izskanot mūsu valsts himnai, sākās kopkoŗa koncerts, to ievadot ar Bruno Skultes Lūgšanu, kam vārdus devis mūsu nacionālais dzejnieks Leonīds Breikšs. To koris atskaņoja kopā ar simfonisko orķestri, solo dziedot Olgai Griķei un diriģējot Arvīdam Purvam, pārējās programmā uzņemtās dziesmas pārmaiņus diriģējot Dairai Cilnei, Pēterim Galiņam, Fanijai Matīsai, Vijai Adamovicai, Brigitai un Lalitai Ritmanēm un Inārai Pulciņai. Visas atskaņotās dziesmas bija mūsu pazīstamāko komponistu oriģinālkompozicijas un tautasdziesmu sabalsojumi — Bruno Skultes, Emīla Dārziņa, Jāņa Norviļa, Jāņa Cimzes, Emīla Melngaiļa, Jāņa Kalniņa, Jēkaba Graubiņa, Ilzes Akerbergas, Imanta Saksa, Voldemāra Ozoliņa, Andreja Jurjāna, Viktora Baštika, Jāzepa Vītola un Lolitas Ritmanes dziesmas.

Vīru koris atskaņoja Bruno Skultes Pasaciņu (ar Aspazijas vārdiem), diriģējot Brigitai Ritmanei. Izpildījums iespaidīgs un neaizmirstams. Koncertprogrammā bija arī divi pirmatskaņojumi — Viktora Baštika Tik manā dzimtenē ar Andreja Eglīša vārdiem, ko diriģēja Fanija Matīsa no Takomas un Rīcības loka īpašais pasūtinājums 10. rietumu krasta dziesmu svētkiem — Dziedāj' tautu tālumā (A. Lūsis un A. Ritmanis), kam skaņu rakstu devusi Lolita Ritmane, pašai diriģējot un ko atskaņoja jauktais koris ar simfonisko orķestri, piedaloties mecosoprānam Olgai Griķei un baritonam Andrejam Kurmiņam. Dziesmu tekstu autoriem pasniedza ziedus un aplaudēja. Paziņoja arī koŗa jaunākās dziedātājas vārdu. Tā bija deviņus gadus vecā Kaira Tomsona, Takomas koŗa diriģentes Fanijas Matisas mazmeita.

Koncerta beigu daļa izskanēja ar Jāzepa Vītola Beverīnas dziedoni un Andreja Jurjāna Tēvaijai ar simfonisko orķestri un solisti Olgu Griķi, diriģējot Arvīdam Purvam. Sajūsminātā publika vēl ilgi stāvēja kājās un aplaudēja. Koris vēl spontāni nodziedāja Pūt, vējiņi un Daugav's abas malas, klausītājiem, it kā negribot, lēni virzoties uz izejām un samājoties ar kori atvadu sveicienam.

Vakarā Vankuveras viesnīcā vēl bija bufetes vakariņas par 25 dol. no personas un svētku nobeiguma balle ar ieeju 12 dol. no personas. Zāle bija stāvgrūdām pilna, pie galdiņiem atplaukstot īsti omulīgai gaisotnei, kaut gan arī dzērienu cenas bija ,,mākoņos'', par ko daudzi ieminējās. Bija tomēr vērts uz Vankuveru braukt!

V. S.

Toronto Latviešu pensionāru apvienības darbinieku izbraukums uz Sidrabeni 18. jūlijā pl. 9 no Latviešu nama. Pulcēšanās 8.30.

Pensionāru pāris
MEKLĒ DZĪVOKLI
Toronto, tuvu satiksmei un veikaliem. **Zvanīt 461-3766.**

Dieva mierā aizgāja mana mīļā sieva

Genovefa Staudžs,

dzimusi Broks,

Dzimusi 1915. gada 10. jūnijā Varakļānos,
mirusi 1985. gada 4. jūnijā Vinipegā

Dziļās sērās

VĪRS JŪLIJANS

Anna Lagzdiņa

dzimusi 1883. gada 13. oktobrī Latvijā,
mirusi 1985. gada 4. maijā Toronto

Sv. Jāņa ev. lut. Latviešu draudzes Toronto Palīdzības fonds

Kanadas pasta likmes,

sākot ar 1985.g. 24. jūniju

1. KLASES VĒSTULES	līdz 30 g.	30—50 gr.	50—100 gr.
pa Kanadu	34¢	51¢	68¢
uz ASV	39¢	56¢	85¢
International	50—100 g. 68¢	līdz 20 g. $1.05	20—50 g. $1.65

Informācija par likmēm vēstulēm, smagākām par 100 gr., un visiem citiem pasta pakalpojumiem iegūstamas pasta iestādē.

Speciāla piegāde

Likmes vēstulēm: $1.96 un 1. klases pastmarka. Nosūta iespējami ātrākā veidā un piegādā 12 stundas dienā, 7 dienas nedēļā daudzos rajonos. Jānosūta pasta iestādē.

Reģistrēts pasts

Likme: $2.46 un 1. klases pastmarka. Paredz, ka jūsu vēstule vai sainis nosūtīts un saņemts pret parakstu saņemot. Katrs sūtījums apdrošināts par 100 dol. Var dabūt arī papildus apdrošinājumu 1000 dol. apmērā. Sūtījums jānodod pasta iestādē.

Ievērojiet pasta sūtījumos Kanadas pasta pakalpojumu un likmju sakopojumu

Jūs tuvākā laikā saņemsit pastā jauno Kanadas pasta pakalpojumu un likmju sakopojumu. Šis sakopojums palīdzēs jums ikdienas pasta lietāšanā.

1. klases sainis

Parauga likme: $7.32 par 2 kg. saini no Montrealas uz Vankuveru. Piegāde ir ātra un ekonomiska. Sūtījumam var pievienot dažādus papildinājumus — apdrošināšanu, C.O.D., ierakstītu sūtījumu, apliecinātu un ar īpašu piegādi.

Saiņu pasts

Parauga likme: $2.84 par 2 kg. saini no Montrealas uz Vankuveru. Parastiem saiņu sūtījumiem pakalpojumu veids, kas izmantojams, kad ievērojama taupība. Iespējama apdrošināšana, C.O.D. un apliecināts sūtījums. Maksimālais svars 30 kg.

CANADA POST CORPORATION

Miris pulkvedis...

(Turpinājums no 1. lp.)

Apmeklējot pulkvedi slimnīcā, viņa gars bija možs, bet miesas bija sarukušas. Viņš centās būt reālists, kā jau neskaitāmās kaujās norūdīts karavīrs. Viņš stāstīja:

„Es neesmu aizmirsis pulkveža A. Plensnera aiziešanu viņsaulē. Kad viņš juta dzīves beidzamā brīža pietuvošanos, viņš vēlējās satikt mani, savu veco kaujas līdzgaitnieku. Viņš izdvesa — Pēc manis tu nāksi drīz! Mēs bijām seni draugi, sapazināmies kaujas laukā 1919. gada aprīlī Tīreļa purvā.

Jau daudzus gadus man bija vēlējums piedzīvot 90. dzimšanas dienu. Lūdzu Dievu, lai viņš man dod spēku piedzīvot šo dienu. Tas bija garīgais spēks, kas mani saturēja fiziski un garīgi. Lielā diena bija mana prieka diena. Un— mana Mildiņa arī spēja pieceltties no slimības gultas un būt man blakus. Es piedzīvoju šo dienu!

Jau labu laiku pirms lielās dienas jutu ķermenī traucējumus, kaut kas nebija kārtībā. Pirmā slimnīcā rentgena ārsts teica, ka man neesot nekādas vainas. Tā nedomāja Dr. Rašmanis. Tas pārveda mani uz šo slimnīcu, kur izdarīja jaunus rentgena uzņēmumus. Parasti jāgaida ilgi uz operāciju. Mani operēja ārpus kārtas.

Esmu mazs augumā, tikai 165 cm un svēru pirms jubilejas 81 kg. Tagad man ir tikai 62 kg. Tā ir liela starpība, un līdz ar to pazuduši mani spēki. Es zinu, ka man ir liels vecums. Es atceros arī, ko Plensners man sacīja. Patlaban man ir sāpes visā ķermenī, bet es visu panesu kā karavīrs ar sakostiem zobiem un savaldību."

14. jūnijā apglabāja pulkveža dzīves draugu Mildu, kas bija dzimusi Rīgā 1898. gada 13. februārī.

Stokholmā vairākas dienas bija nemīlīgs aukstums, debesis aizklātas mēlniem, smagiem mākoņiem, un pilsēta mirka lietus gāzēs. Vēl 14. jūnija naktī lielas lietus piles dauzīja māju jumtus un logu rūtis. Daudzi bērnieki naktī pamodās no negaisa un bija noraizējušies par gaidāmo rīta stundu, kad pl. 10 bija jānotiek Mildas Lobes bērēm. Domas bija pie slimā pulkveža, kas pēc smagās operācijas pats gulēja slimnīcā un nespēja paiet. Kā viņš spēs pārdzīvot apbedīšanas ceremoniju?

Rīta stundā notika brīnums — pēkšņi aizklīda melnie padebeši, bija redzams zils debess jums un saules siltums nosusināja zemi.

Pulkvedi atveda automobilī. Viņš bija ietērpts melnā tērpā, viņu iesēdināja ratiņos un ieveda zemajā, daudz gadsimtu vecajā Solnas baznīcā. Tur pie baltā zārka, pārklāta ar Latvijas krāsu lenti, mācītājs Juris Ozoliņš sacīja svētrunu un notika funerālijas. Pēc tam Mildas zārku iznesa no baznīcas un bērinieki devās uz 700 metru attālo kapa vietu, kur zārku gremdēja kapā.

Pēc apbedīšanas bērinieki devās atpakaļ uz Solnas baznīcu, kur draudzes telpās (Svētā Mārtiņa stallis) — senā celtnē ar zemiem griestiem, kas atgādināja senlatviešu riju, notika latviskas bēru godības. Visas apbedīšanas ceremonijas detaļas bija izvēlējies pulkvedis pats.

Kaut arī ārsti bija konstatējuši ļaunā audzēja izplatīšanos, pulkv. Lobe līdz pat pēdējām mūža dienām bija garīgi možs. Viņu slimnīcā apciemoja latvieši. Katru dienu Kārlis priecājās par Matildas un Konstantīna Vīcupu ierašanos.

Pēc dzīvesbiedres nāves Lobem vairs nebija pasaulē neviena radinieka, jo vienīgais dēls Imants krita Latvijas aizstāvēšanas cīņās.

Vīcupi bija klāt arī pulkveža nāves brīdī, kad viņš, atguvis valodu, teica: „Turpiniet ticēt mūsu mīļās tēvzemes gaišākai nākotnei! Mana cīņa nu ir galā — es nedomāju, ka tā beigusies!"

N. Seglenieks.

Toronto ziņas

● 60 gadu jubileju 1. jūlijā, DV nod. namā, atzīmēja Kanadas DV zemes valdes iekš. informācijas vad., LNAK padomes loc., nod. valdes pr-ža vietn., TLB pr-ks, citu organizāciju un skolu darbinieks Laimonis Ozols. Jubilāra godināšanas vakarā bija sanākuši ap 50 jubilāra cienītāji. Vakara vadītāja Monika Jonāne viņu sveica ar kopēju dāvanu aktu mapi. No zemes valdes ar velti sveica sekr. R. Pētersons, nod. pr-dis Z. Akots, Inž. un techn. kopas pārst. Ed. Tiltiņš u.c.

● Māc. Arturs Briedis, Bramptonas ev. lut. draudzē 16. jūnijā kristījis Nicholas, James Stogdill, James un Indras dzim. Bachs dēliņu. 22. jūnijā Toronto kristījis Christian, Miervaldi Ingelevicu un Jasse, Ivaru Ingelēvicu, Ivara un Jean dēliņus.

Laikraksta LATVIJA AMERIKĀ atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcas nodaļās Latviešu Namā un Centrā, kā arī spiestuvē.

Lūgums

kārtot laikr. Latvija Amerikā 1985.g. abonementa maksas, kas paliek līdzšinējās.

ASV un citu zemju abonenti, kas maksā ASV dolaros, lūgti maksājumu summu nesamazināt par kursa starpību, jo laikraksta sūtīšana ārpus Kanadas gadā maksā 15 dol. vairāk nekā Kanadā. Piezīmējam, ka sūtīšanas pasta nodeva ir augstāka tiem abonentiem, kas maksājumus nav nokārtojuši.

Pēc ilgām un grūtām ciešanām
Dieva mierā aizgājis

Kārlis Markitants

dzimis 1927. gada 2. novembrī, Jelgavā
miris 1985. gada 11. jūlijā, Toronto

„Kaut skatam tāls —
Tu manā sirdī
Mūžam saglabāts."

Viņu mīlestībā paturēs
SIEVA ZIGRĪDA

Mūžībā aizgājis

Kārlis Markitants

dzimis 1927. gada 2. novembrī Jelgavā,
miris 1985. gada 11. jūnijā Toronto

**Pienāk reiz brīdis,
Kad diena pēdējā novīst kā zieds,
Izbeidzas gaita ikviena,
Visu reiz noglāsta riets.**

Viņu mīļā piemiņā paturēs
MĀTE, MĀSA UN BRĀLĒNS AR ĢIMENĒM

Pēc ilgām ciešanām
Dieva mierā aizmiga mūsu tēvs

Kārlis Markitants

Mīļā atmiņā paturēs
**Sandra un Valters, Arnis
Dāvids un Margareta un Rūta**

**„.... un pārtrūkst mana gaita
pirms vakarblāzma kvēl,
kaut darbu vēl bez gala
un dzīvības tik žēl."**

Dieva mierā aizgājis mūsu mīļotais
vīrs, tēvs, vīra tēvs un vectētiņš

Arturs Amoliņš

dzimis 1913. gada 31. martā Krimuldas pagastā
miris 1985. gada 7. jūlijā Toronto

Mīlestībā
**ĪDA, ULDIS, MĀRĪTE,
ZINTA, KRISTA, ARNIS UN MĪCE**

Miers būs tik uz skaidu spilventiņa.

Konstantīns Krūmiņš

dzimis 1904. gada 24. martā Upmalē
miris 1985. gada 13. jūnijā Toronto

**Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes
Toronto Palīdzības fonds**

Nikolajs Seglenieks

Vēl par kafejnīcu kultūru

Manā rakstā par Rīgas kafejnīcu kultūru bija dots īss apskats par kafejnīcām Parīzē un Vīnē, un kā no turienes pārņemtais eiropiskais kafejnīcu kultūras gars atspoguļojās mūsu pašu — latviešu intelektuāļu ikdienas saietos Rīgas kafejnīcās.

Raksts, patiesībā, bija gulējis garāku laika sprīdi manuskriptu mapē. To atcerējos un „izraku", kad zviedru radiofonā noklausījos priekšlasījumu par Eiropas kafejnīcām, kurā, starp citu, intervēja kādu angļu profesoru, Bija izbrīnējies dzirdot, ka angļu profesora speciālitāte bija Eiropas kafejnīcu kultūras pētīšana. Kā eksistē šāda speciālitāte, tas bija pārsteigums.

Piebilstams, ka esmu vienmēr bijis „kafejnīcu cilvēks", kam paticis nīkt pie kafijas tasītes gan sabiedrībā, gan vienatnē. Un man ir vēl atmiņas, kas netika pieminētas pirmā rakstā. Tās pasniedzu šajā rakstā.

Sākšu ar savu pirmo kafejnīcu — Kongress, kas atradās Rīgā, Brīvības ielā 15, jaunceltajā porofesora Sniķera ielas namā, otrā stāvā. Kad namu uzcēla, tur bija kafejnīca-restorāns Barbariana ar lielāku orķestri, bet laikam bija par maz apmeklētāju un to slēdza. Kad atkal atvēra, tad bija cits vārds — Kongress. Tur vakaros spēlēja tā saucamais „kafē trio", vēlākos gados Kaisers trio — pats vijolnieks un pavadījumā bija pianists un čellists. Tā bija jauniešu kafejnīca. Kad kāds iegāja lielajā telpā, tad apskatījās meklējoši pēc paziņām. Ja tādu nebija, tad apsēdās pie brīva galda, un drīz vien salasījās draugi. Kongress bija vieta, kur pulcējās, sapazinās, sadraudzējās. Tajā laikā es vēl apmeklēju Rīgas pilsētas 1. ģimnaziju.

Tā tur sirsnīgi sadraudzējos ar Kārli Miķelsonu ar viņa brāli Arturu. Kārlis izdeva un bija redaktors kolekcionāru žurnālam „The Latvian Exchange Club". Sadraudzējos ar Mārtiņu Grasi, kas strādāja krievu avīzē „Sevdoņa". Pie galda mēdza būt tagad Austrālijā dzīvojošais gleznotājs Kārlis Mednis un daudzi citi. Pie galda bieži bija arī meitenes. Ir atzīmējams, ka vasaras laikā Kongress bija vienīgā kafejnīca, kuŗai uz jumta bija ierīkoti apstādījumi, un tur varēja sēdēt un dzert melno dzērienu.

1934. gada sākumā Kongresa kafejnīcu bija izraudzījuši par satikšanās vietu Pērkoņkrusta organizācijas biedri, kas pārpludināja telpu, tā aizbaidot parastos apmeklētājus. Pēc tam kafejnīca bija slēgta īsāku laiku un to atjaunoja ar jaunu vārdu — Adria. Jāatzīstas, ka rakstot abus kafejnīcu vārdus — esmu nedrošs, varbūt sakumā bija Adria un — Kongress bija pēdējais vārds.

Populāra bija arī kafejnīca Rokoko, kas atradās Elizabetes ielā, stūra namā uz Baznīcas ielas. Šo kafejnīcu mēdza apmeklēt žīdi, tāpēc to iesauk āja par „žīdu kafejnīcu". 1933. gadā Rīgā bija liela sensācija, kad tur notika gleznu izstāde — visas sienas bija noklātas ar K. Padega un V. Rozenberga-Kalnrozes gleznām. Tas bija savdabīgs notikums, kad kafejnīca reizē vija mākslas salons.

Tajās senās dienās telefona daudzās mājās nebija. Bija tikai tiem, kam līdzekļi to atļāva. Tāpēc tikšanās notika aizejot un piezvanot pie dzīvokļa ārdurvīm. Satiekoties uz ielām, bija paraža, ka iegāja tuvākā kafejnīcā. Tādu Rīgā netrūka. Populārākās bija: J. Freimaņa — Brīvības ielā 1, vai blakus namā Piena restorāns, kam ieeja bija no Elizabetes ielas; Kārļa Baumaņa kafejnīca — K. Barona ielā 31; J. Kalts — Brīvības ielā 38; V. Matejka — Brīvības ielā 31. Viena no lepnākām un dārgākām bija Mascotte kafejnīca-restorāns — Valdemāra ielā 21, iepretīm kaŗa ministrijai. Vasaras laikā tur bija atvērts plašais dārzs ar skaistiem apstādījumiem un strūklakām.

Pirmā rakstā minēju, ka galvenā tikšanās notika Švarca kafejnīcā — Aspazijas bulvārī 1. Švarcā bija ieviesusies sava veida rutina. Pirmais apmeklētāju vilnis bija no pulkst. 11.30 līdz 13, kad tā bija pilna ar dažādu interešu apmeklētājiem. Mana parasta vieta bija pie sportistu galda, tur katrū dienu kā pirmais ieradās Ēriks Hāzenfūss. Viņa speciālāā interese bija boksa sports. Viņš izrīkoja daudzas starptautiskas boksa sacīkstes, kuŗas mēdza notikt cirka telpās. Salamonska cirkā viņš jutās kā mājās, zināja stāstīt cirka dzīves aizkulises. Pastāvīgi viesi pie šī galda bijia Latvis sporta redaktors Ādolfs Plūms, Brīvās Zemes sporta redaktors Paulis Polis, sporta žurnālisti un sporta darbinieki.

Reiz es ierados Švarcā kā pirmais. Jau no tālienes redzēju, ka pie mūsu galda sēdēja divi milzeņi. Pirmā brīdī iedomājos, ka apkalpotājām nebija drosmes aizraidīt svešos golilātus. Tuvāk pieejot, no sejām pazinu, ka viens bija grieķu-romiešu cīņu meistars Jānis Leskinovičs, bet otrais — bijušais Latvijas rekordists un meistars lodes grūšanā Hugo Vītols. Abi reizē bija ieradušies Rīgā no Berlīnes. Somas bija noliktas kafejnīcas garderobē. Pirms dodas pilsētā uz mājām, tiem bija ziņkāre zināt, kas jauns Rīgā.

Kā sporta žurnālists es bieži pavadīju latviešu sportistus ārzemju braucienos, un reizēm izbraukāju Eiropu prieka dēļ. Šādās reizēs bija zemes un pilsētas, kuŗas nekad nebiju apmeklējis. Švarcā vienmēr sameklēju kādu, kas deva visas vajadzīgās informācijas: ko skatīt, kuŗā viesnīcā apmesties, kur izdevīgāk mainīt naudu. Švarcā vienmēr bija kāds, kas zināja atbildi.

Kā pirmā rakstā bija stāstīts, tad sanāksmes Švarcā sauca par — biržu. Un bija zobgaļi, kas biržas vīrus sauca par „Rīgas mazo akadēmiju" kā pretstatu Francijas Akadēmijas zaļās frakās tērptajiem locekļiem. Arī biržas laikā bija tādi, kas pārsēdās pie citiem galdiem. Politiķi bieži nāca pēcpusdienā. Bieži Švarcā redzēju Marģeru Skujenieku, kas mēdza izvēlēties galdiņu zāles vidū.

Ne vienmēr biržas sarunas bija mierīgas. Reizēm uzliesmoja krustoti uzskati, brāzmaini strīdi. Pēc tam salīga mieru. Jāpiezīmē, ka tajā laikā es biju jauns, es ne reiz netiku piedalījies sarunās, netiku arī sēdējis pie lielā galda. Man bija sporta galds, un tikai reizēm aizklīdu pie citiem galdiem.

Atceros, ka bija vēl kāda tradicija pie lielā galda. Toreiz braucieni uz ārzemēm bija dārgi, un nebija daudz, kas svešās zemēs uzturējās ilgāku laiku. Tāpēc kādam atgriežoties Rīgā, bija jāierodas Švarcā, lai pastāstītu ārzemēs piedzīvoto, redzēto, dzirdēto.

Pie opernieku galda dominēja dziedonis Ādolfs Kaktiņš, kuŗš, starp citu, bija ļoti ieinteresēts politikā. Tikko pie lielā galda sarunās uzpeldēja temats par politiku, tad kāds jautrā balsī aizkliedza to Kaktiņam, kas tūlīt mainīja galdu. Nemierīgs un zibenīgs bija Mariss Vētra. Viņam vienmēr bija kaut kas pieliekams, piebilstams.

Šodien neatceros, kur atradās kafejnīcas tualetes istabas, laikam zāles otrā galā pie ieejas virtuvē, kur sēdēja avīzes Jaunākās Ziņas ļaudis pie „īsā galda". Kādā sarunā — ar vai bez nolūka kāds šo galdu bija nosaucis par „atejas galdu". Tas nepatīkami bija aizvainojis šī galda sēdētājus. Sacītājs bija spiests vēlāk atvainoties.

Šinī zāles galā mēdza sēdēt rakstnieks K. Skalbe vienatnē, pie maza, divvietīga galdiņa. Tur viņš sēdēja domās iegrimis, tikai reizēm kaut ko atzīmēdams uz galda guļošās papīra strēmeles. Pārlasot K. Skalbes kopotos rakstus, es tur atradu dažus dzejoļus par kafejnīcu. Laikam tie bija radīti Švarcā. Savās piezīmēs atradu šādu K. Dziļleja izteiktu: „K. Skalbe kafejnīcā,

„Suvorova viesnīcas" epilogs 1980. gada vasarā

tāpat kā mežā, viņš meklēja vientulību. Čalojošā ļaužu drūzma ap viņu bija tikai 'dvēseļu mežs'. Pie sava galdiņa viņš parasti sēdēja gluži viens..."

Pēc pulkst. 13. daudzi steigšus atstāja kafejnīcu un devās uz darba vietām. Apkalpotājas vēdināja telpas. Šur un tur pie galdiem vēl sēdēja pa pāriem vai grupām. Aizgājējus sāka aizstāt dāmas, kas no rīta bija apstaigājušas veikalus un tagad sanāca iedzert kafiju un papļāpāt. Pulkstens 17. sāka spēlēt Čunčiņa kapella. Kafejnīca pildījās ar jaunu tautu, kas gaidīja pulksteni 18. lai dotos uz kino pirmo seansu. Pēc tam nāca dažādi apmeklētāji. Rīgā bija parasts vakarā dzert tēju.

Ja pie lielā galda bija kāds temats nepabeigts, vai apnika tur sēdēt, tad pārcēlās uz Lunas kafejnīcu. Tā Švarcā biržas laikā bieži bija gleznotājs Niklavs Strunke ar kundzi Olgu, kuŗu saukāja par Jakuci. Stokholmā pēc kāda sarīkojuma es ar Jakuci pārrunājām par latviešu kafejnīcu kultūru kā Švarcā, tā Lunā. Olga Strunke pastāstīja šādu atmiņu:

„Pēc pulkstens 14, kad Švarcā sāka sarasties dāmas, tad pametām savu galdu, pārsoļojām Kaļķu ielu un iesoļojām Lunā, kur bija vairākas telpas. Tur varēja sameklēt kādu klusāku stūrīti. Patiesībā, Lunā mums patika labāk kā Švarcā, jo Lunā konversācijai gaisotne bija intīmāka, sarunas ritēja siltā omulībā, un bieži izgaisa laiks un telpa.

Tā kādā reizē es biju kopā ar Niklāvu, Robertu Kroderu, Vili Lāci. Pēc pulkstens 15, kad darbs beidzās pilī, tad ieradās K. Ulmaņa sekretārs Jānis Rudums-Cimmermanis un dzejnieks, pils komandants, pulkvedis Raimonds Bebris. Kad tie bija ieradušies, mēs turpinājām sarunu par baletu, apjūsmojumam baleta skaistumu, Vienīgais, kas pauda savu vienaldzību, bija Rudums. Mēs viņam ieteicām aizbraukt uz Maskavu un noskatīties kādu krievu klasiskā baleta izrādi. Uz to Rudums atbildēja, ka par to nav vērts izdot naudu par dzelzceļa biļeti. Tas radīja tādu reakciju, ka mēs saziedojām naudu dzelzceļa biļetei. Rudumam bija jābrauc. Un viņš aizbrauca, un no Maskavas atgriezās apgarots un sajūsmināts.

Gluži kā no Švarca pārcēlās uz Lunu, lai turpinātu pačalot, tāpat Reinera kafejnīcas „tauta" no šaurajām telpām pārcēlās uz Cafē Engelbrechtu, kas atradās Lielā Monetu ielā 14. Arī tur varēja spēlēt šachu, un bez tam vēl piramīdi, domino un biljardu.

Arī Tallinā bija sava kafejnīču kultūra igauņiem. Tur nevien es, bet daudzi no Rīgas iebraukušie devās uz Kultas kafejnīcu, kas tāpat kā Luna un Švarcs atradās otrā stāvā un savā iekārtojumā atgādināja pēdējo. Otra Tallinas kafejnīca bija Harju, kas bija līdzīga Lunai ar to pašu omulību.

Stokholmā īsta kafejnīču kultura nekad nav bijusi. Stāsta, ka mazākā apjomā intelektuāļi apmeklējuši Cafē Cosmopoliti, bet to slēdza 1937. gadā, un pēc tam viss paputējis.

Cik pazīstama ir Eiropas kafejnīču kultūra, to liecina šāds gadījums. Kādā žurnālā lasīju eseju par Prāgas kafejnīcām, kur bija minēts, ka Francs Kafka un Jaroslavs Hašeks (Zaldāta Šveiks autors) piederējuši vienai avangadristu grupai, kas Prāgā apmeklēja Cafē Arco. Citējums saņēma labojumu jau tā paša žurnāla nākošajā numurā:

„Francis Kafka bija akadēmiķis un sagājās ar sev līdzīgiem Cafē Arco, kur viesus apkalpoja viesmīļi frakās, balansējot kafijas tasītes uz sudraba paplātēm, un viņiem uz kreisās rokas bija sniegbaltas salvjetes. Cafē Arco ir ierakstīta literātūras vēsturē kopā ar Broderu, Rilki, Verfelu un daudziem citiem, un tur sarunu valoda bija vācu. Turpretīm Jaroslavs Hašeks apmeklēja vienkāršākā kafejnīcas, kur sarunājās vienīgi čechisti. Viņš tur mēdza apsēsties kādā stūrī un ātri uzrakstīt manuskriptu. Pēc tam to ar kādu apkalpotāju nosūtīja redakcijai, un saņemto honorāru mēdza turpat ar draugiem nodzert."

Nobeidzot, nevar nepieminēt, ka Rīgas kafejnīču kultūrai ir sava priekšvēsture. Pirms Pirmā pasaules kaŗa latviešu tā laika intelektuāļiem bija sava saietu vieta. Par to esmu rakstījis Zviedrijas pensionāru biedrības žurnālā Sveiciens. Tur lasāms :

„No Rīgas atsūtīts foto attēls no pazīstamā trīsstāvu koka nama Krišjāņa Barona un Elizabetes ielu stūŗa, kas apjosts ar dēļu sastatņu žogu. Nama sienās rēgojās melni caurumi — loga stikli ar rāmjiem izņemti. Melni caurumi arī jumtā — tur dakstiņi nokrituši vai noņemti. Tas reiz bija slavens nams — tur atradās „Suvorova viesnīca", daudzināta, aprakstīta.

N. Š. Zemgals

Saules lauks

Stāsts

Zemgales dienvidos, Vecsaules novadā, Upmales ciemats vēl bez rūpēm saldi gulēja rīta miegā. Pagājušā naktī nevaldāma sniega vētra ar sniegputeni bija plosījusies visu nakti līdz agrai rīta stundai, līdz tai stundai, kad gaiļi iedziedāja rīta sākumu. Visapkārt sētām svilpoja vējš dzenādams baltus sniega spietus nevaldāmā ātrumā. Sētās valdīja klusums. Tikai ciemata malā Jaunaudzes sētā, ciemata vecākā dēls, lielais Agris klusībā āva kājas. Apāvis kājas, Agris bez steigas pāri svārkiem uzvilka kažoku, apjoza kažoku ar sievas darināto jostu un kā negribēdams taisījās atstāt silto istabu. Aiz jostas aizbāzis asi trīto cirvi, viņš vēl ar pirkstu pārbaudīja cirvja asumu. Cirvis bija nepieciešams un noderīgs ejot tādā laikā lielajā silā.

Tajā rītā lielajā Vecsaules silā valdīja vējš un izsalkums, pat zvēri tādā naktī nemedīja, bet gulēja savās paslēptuvēs. Agris ar smaidu sejā pārlaida skatu guļas vietai, kur viņa jaunā sieva Vēsma vēl gulēja saldā miegā, klusiem soļiem pārstaigāja istabu, ar skatu noglāstīja šūpuli, kurā gulēja viņu pirmdzimtā meitiņa Saulcerīte Lāse, un bez trokšņa izgāja laukā. Ārā vējš vēl plosīja rijas jumtu, sagriezdams jumtā jauno sniegu vērpetē, tad ar niķīgu brāzienu iepūta spalgi svilpodams aiz pirtiņas egļu jaunaudzē. Sapurinājis eglīšu galotnes, un tad sagriezies baltā virpulī ieskrēja sila malā slaidajos bērzos, sapurinādams tos un tad, ar joni atsizdamies pret sila ozoliem, ar šņākoņu ieskrēja sila priedēs.

Skatīdamies apkārt, Agris lēnam brida cauri kupenām, sila dienvidus malā, gāršas rīta pusē, Agris bija salicis cilpas zaķiem, tās vajadzēja pārbaudīt, nesen citi mednieki silā bija pamanījuši vilkus, tiem bija labs deguns saost un iekārot medījumu, kas nebija jānoķer. Aiz Agra, viņa pēdās gaisu ostīdams, sekoja viņam uzticīgais suns Aizsargs, paša izaudzināts suņa un vilka krustojums. Saule jau sārtoja rīta pamali, kad Agris ar trim garaušiem pārnāca sētā. No mājām pret debesīm celās dūmu vērpetes, sveicieni jaunajai dienai. Upmales ciemats, bija tā sakot sirotāju krustceļa malā. Pāri Vecupei aiz sila daudzreiz varēja manīt leišu sirotājus, kuri devās uz kuršu zemi, bet nekad nenodarīja ļaunu Upmales ciematam, tā gaidīdami ciemata ļaužu labvēlību ceļā.

Ciemata iedzīvotāji jau tagad klusībā gaidīja pavasari, ziema tajā gadā bija sākusies agri, upes un pārplūdušās līču pļavas bija pārsalušas caurspīdīgu ledu, ciemata jaunieši ar līksmu aizrautību ķēra bagātus zivju lomus. Guļot uz vēdera, cauri ledum varēja saskatīt zivis, tur peldēja raudas, asari un treknie līņi, ar koka vāli vajadzēja tikai spēcīgi uzsist pa ledu, sitiens zivis apdullināja, un tās pagrieza spīdīgos vēderus uz augšu, tad nu ar steigu vajadzēja izcirst ālinģi un izraust tās no ūdens.

Tajā pašā ziemā, kaut kur tālu, tālos dienvidos, svešā nezināmā pilsētā Romā šo gadu rakstīja tā Kunga vārdā 1236.

Ziemas apskauti, Vecsaules novada Upmales ciemata iedzīvotāji, tad vēl nezināja, ka no tās tālās pilsētas nāks pavēles un rīkojumi pulcināt vīrus bruņās, kuri nāks un iznīcinās viņus, kā arī paņems savā varā viņu brīvo Dievu svētīto zemīti.

1236. gads kā nevaldāms ziemeļu vējš ieskrēja Romā, ieskrēja svilpodams spalgu dziesmu, sabangoja mierīgo jūru, tad svilpodams ar sparu izpurināja staltajām papelēm galotnes, sagriezies verpetē tas ar brāzienu pārskrēja pāri svētā Tēva Gregorija devītā mītnei un tad iešņācies ieskrēja rūpīgi koptajos dārzos.

Jaunais gads atnesa svētajam Tēvam rūpes, jaunus darbus un neatliekamus lēmumus nākotnes nodomiem un cīņām. Cīņām, kuras bija jāizcīna pret pagāniem tālajās ziemeļu zemēs. Tālās zemēs dzīvojošie pagāni sīvi un ar lielu drosmi pretojās kristīgās ticības nesējiem. Bez bailēm tie pretojās bruņās tērptiem vīriem un viņu kaŗa kalpiem. Varenais un izdarīgais pāvests Gregorijs nenoguris un mērķtiecīgi ar krusta karotāju un vācu ordeņiem pakāpeniski izplēta savu varu pāri tām zemēm, ko jūŗas braucēji dēvēja par Dzintara jūŗas apgabaliem. Smagās cīņās ordeņi bija jau paspējuši iekaŗot daudzus to zemju apgabalus un nodevuši tos svētās baznīcas kalpībā.

Ziemas vidū svētais Tēvs ar lielu pacilātību, godu parādīdams pieņēma audiencē vācu ordeņa delegātu Modenas Vilhelmu, kuŗš bija ieradies Romā lai padevīgi saņemtu svētā Tēva svētību un pilnvaras, kas dotu viņam, Modenas Vilhelmam, tiesības vadīt tos krusta kaŗotājus, kuŗi ar lielu sajūsmu ieradās Livonijā. Tie ieradās Livonijā ar nodomu iekaŗot jaunas zemes un iznīcināt pagānus.

Bruņinieku vidū rosīgi darbojās viņu ieroču ņesēji un kaŗa kalpi. Bruņinieki, kuŗi ieradās Livonijā, galvenā kārtā nāca no Brēmenes apgabaliem un Gotlandes, tiem vēl klāt pievienojās tie vācu ordeņa bruņinieki, kuŗi nāca no Ziemeļvācijas Bīskapijas novadiem.

Saņēmis svētā Tēva svētību un pilnvaras, Modenas Vilhelms ar steigu atstāja bagāto un vareno Romu. Pilns nākotnes plāniem un cerībām, Modenas Vilhelms pēc gaŗa ceļa ieradās Livonijā ar sēdekli un darba vietu Rīgas pilsētā. Bez liekas tālākas vilcināšanās, Modenas Vilhelms darīja visu, lai netiešā ceļā piespiestu krusta kaŗotāju ordeņa mestru Volkvinu iestāties krusta karā pret Lietuvu. Stūrgalvīgi, vairākus gadus pēc kārtas, mestrs ar saviem kaŗapulkiem bija mēģinājis iebrukt Lietuvā, bet leišu kaŗotāji nebija uzvarami, tie bija liels šķērslis ordeņa tālākiem nodomiem. Pats mestrs Volkvins bez panākumiem jau labu laiku atpakaļ, bija mēģinājis dažādos veidos pārliecināt vācu ordeņa lielmestru Hermani no Zalcas, ka būtu ļoti vēlams, raugoties no militāra viedokļa apvienot Kristus krusta kaŗotāju ordeni ar vācu ordeni, tādā ceļā iet kopējā cīņā pret stiprajiem pagāniem.

Apsverot visus šos apstākļus, mestrs pret svētā Tēva pārstāvja aicinājumu iet kaŗā pret leišiem, bija ļoti atturīgs. Neraugoties uz mestra atturību Modenas Vilhelms nepieļāvās ietekmēties no mestra Volkvina izrādītās pretestības un savus uzskatus nemainīja, jo cīņas pret pagāniem bija visu bruņinieku svēts pienākums.

Vēl nesenā pagatnē vācu ordenis bija izcīnījis smagas kaujas Prūsijā, tādā ceļā iegūdams daudzus apgabalus no prūšu zemes. Iekaŗotos apgabalos tagad ar stingru roku valdīja ordenis un baznīca. Ar naidu un rūgtumu prūši ļāvās kristīties, un ar to pašu brīdi viņi sāka dot meslus jaunajiem kungiem.

1236. gada vasara, mestram Volkvinam, pagāja steigā un darba rūpēs, ar pūlēm svētā Tēva pārstāvis bija pārliecinājis mestru, ka iebrukums Lietuvā ir ordeņa pienākums, ar to ordenis pildītu pāvesta Gregorija devītā pavēles un viņa svēto gribu, piegriezt pagānus kristīgai ticībai.

Nebija viegli tajos laikos sapulcināt un noorganizēt lielu kaŗaspēku, nospraust kaŗa gājiena mērķus. Tas viss prasīja ne tikai izdevumus un laiku, bet prasīja arī no mestra labas diplomātu spējas un izrīcību. Labi pārdomātais nodoms izdevās labi, jau vasaras beigās 1236. gadā mestra Volkvina kaŗaspēkā ietilpa četrdesmit astoņi bruņinieki, viņu bruņu nesēji un kaŗa kalpi.

Bruņinieku vidū dīži lepojās Dannenbergas grāfs no Linenburgas, blakus viņam staltais un iznesīgais Hāzeldorfas kungs no Štornmāras ar saviem kaŗa kalpiem un dižciltīgas sugas zirgiem. Visur bija manāma rosība un drudžaina steiga gatavojoties labi izdomātām kaŗa gaitām, pret pagāniem Lietuvā.

Ar ziņkāri bruņinieki no citām tālajām kultūras zemēm, vēroja un vērtēja latgaļus, lībiešus un mazu saujiņu igauņu. Visvairāk tika vērtēti un iztirzāti Pliskavas krievi, ko kņazs bija sūtījis palīgā mestram Volkvinam divi simti vīru sastāvā, tā paradīdams padevību un godu vācu ordenim, kā arī krusta kaŗotāju ordenim un viņu vadītājam mestram Volkvinam. Svēts pienākums un sūtība bija bruņiniekiem nerakstīts likums iet cīņā par ticību un svēto baznīcu. Ar zobenu un uguni tie gribēja uzspiest pagāniem kristīgo ticību un pakļaut ordeņa virskundzībai. Zemgaļi un zemaiši bija tie, kuŗi visdrosmīgāk pretojās ordeņa nodomiem un ar lielu varonību cīnījās pretī ordeņa kaŗapulkiem, labāk atdot dzīvību, nekā dzīvot nebrīvībā zem ordeņa dūres, tāda bija zemgaļu un leišu ticība.

Saule pamazām dzeltēja zemgaļu labības laukus, vasara bija pāri savai briedībai, tuvumā un tālumā skanēja pļāvēju sasaukšanās, zeme bagātīgi atdeva augļus tiem, kas viņu bija rūpīgi apstrādājuši un kopuši. Vasarai bija saņēmusi bagātīgu devu Perkontēva svētības. Ražens lietus veldzēja Zemgales laukus, pļavas un mežus, svētības pilna visa zeme zaloja, pat lielais Vecsaules sils ar devību sevī glabāja daudz augļu un citu devumu. Sils bija kā bagāta klēts, pilna dažādu labumu.

Vecupe, kas šķīra Vecsaules silu divās daļās, mierīgi bez steigas plūda cauri brīvajiem Zemgales novadiem, dodama bagātu devu upes zvejniekiem. Upes lēnā straume ka aijās šūpoja meldrus, tikai spāres, kā ļaunu nojauzdamas, strauji lidoja no viena meldra uz otru kā bailēs, pat asaris, spuras sacēlis cīņai, ieslīdēja meldru pudurā, tikai Sams tumšajā dzīlē gulēja kā sastindzis slinkumā, šad tad ar asti padzenādams sidrabainās mailītes, kas saules gaismā mirdzēja kā sašķelti dimanti.

Te piepeši kāda septembŗa mēneša dienā Zemgales ziemeļrītu malā atskanēja kaŗa taure, tai pretī atskanēja citas taures, un to skaņas nāca gan no pakalniem un augsto koku galotnēm, ziņodamas, ka tu-

vojas ienaidnieks, sirotāji, nāve un iznīcība. Vīri un jaunekļi nolika darba rīkus un pārtrauca ikdienas darbus, bija laiks satvert ieročus. Svarīgs darbs bija palīdzēt, mātēm sievām un bērniem novietoties paslēptuvēs, dziļi mežā vai zināmos purvos, bija jāglābj arī mājas kustoņi un sava iedzīve. Kaŗa Dievs nežēloja nekā, visu iznīcināja, kas bija viņa ceļā. Labi organizētie un labi bruņotie krusta kaŗotāju spēki uzmanīgi virzījās cauri Zemgalei uz Lietuvu, dažās vietās tie izcīnīja īsas un asiņainas kaujas, bet tās neapturēja viņus no nospraustā mērķa.

Atskaņu chronika savos rakstos nemin šo kauju vietas, jo tās notikušas vairākās vietās. Pēc chronikas ziņām, leišu jeb zemaišu spēkus vadījis virsaitis Vikants (Vykantas). Zembas kanoniķis nosauc šo kaŗa gājienu uz Lietuvu par lielu un varenu, bet nemin, kuŗ lielkauja notikusi, turpretī atskaņu chronika raksta, ka pēc pabeigtā kaŗa gājiena un mērķa sasniegšanas, krusta spēkiem dodoties atpakaļ mājās, viņus panāca zemaišu un zemgaļu apvienotie spēki pie Saules.

Mērķis bija sasniegts, rudens saulei spīdot krusta kaŗotāju spēki pamazām sāka gatavoties atceļam. Saulē laistījās un spīdēja bruņas, šķēpi, vairogi un bruņu cepures, visos valdīja uzvaras prieks un gandarījums par padarīto darbu, bija kauti pagāni, bija laupītas pagānu mantas, bija dedzināts un postīts, Aiz sirotāju pulkiem, viņu ceļā palika izdeguši ciemi, izdeguši un nobradāti labības lauki, viss bija izpostīts un iznīcināts, nelietojams ne cilvēkiem ne lopiem. Ko Dievs un daba bija bagātīgi devusi, to jaunās ticības nesēji Dieva un baznīcas vārdā bija iznīcinājuši.

Pret debesīm celās dūmu mākoņi, tie vēlās pāri zaļajai zemītei, tā ziņodami par iznīcību un nāvi, kas plosījās leišu novados.

Vecsaules novada Upmales ciemata jaunaudzes sētas saimnieks lielais Agris, meža biezoknī purva malā atvadījās no savas sievas, kuŗa rokās turēja viņu pirmdzimto meitiņu Lāsi. Vecā sirmā Agra vecmāmiņa kā svētīdama glāstīja mazdēla augumu un pie sevis klusībā lūdza vareno Pērkontēvu sargāt Agri un citus zemes aizstāvjus, kuŗi devās pret viņu nāvīgākiem ienaidniekiem, jaunās ticības nesējiem, vīriem, kuŗi tērpās bruņās. Apkampis sievu, Agris ar brīvo roku pacēla pret debesīm mazo Lāsi, tā izlūgdamies aizsardzību viņai un visa ciemata saimei. Nekāda var neiznīcinās mūsu brīvību, mēs celsimies pretī visu plecu pie pleca'' tādiem vārdiem Agris atstāja ciemata paslēptuvi. Ar nopūtām un asarām acīs ciemata mātes, māsas, sievas un meitas izvadīja kaŗā savus kaŗotājus. Agrim pār plecu bija pārlikts viņa ierocis, egles stumbra vāle, aiz jostas aizbāsts Venecijas duncis, ko Agra tēvs bija paņēmis no kritušā bruņinieka pēc kaujas Mežotnē. Blakus Agrim kā padevīgs kaŗa kalps soļoja viņa mīlulis suns, Aizsargs.

Vējš no tālienes atpūta dūmu smaku, visa pamale likās kā dūmakā tīta, netālu aiz Vecsaules sila purva malā pulcējās citi no kaimiņu novada leišu un zemgaļu karotāji. Tajā brīdī nebija grūti aizmirst vecās ķildas un savstarpējos sirojumus, tagad bija jāsadodas rokās lai cīnītos pret ienaidnieku, kas nāca tērpties bruņās no tālām zemēm, pāri jūrām, lai atņemtu viņu zemi un viņu brīvību.

Krusta karotāju nometnē valdīja uzvaras prieks, priesteri skaļā balsī teica pateicības lūgšanas par izcīnītajām uzvarām un apkautiem pagāniem, dažās vietās atskanēja pat dzīru dziesmas. Vīna reibumā un uzvaras priekā daudzi bruņinieki aizmirsa tālo atpakaļceļu uz Rīgu. Skaļas balsis cēlās pretī rudens dienas zilajām debesīm un nebēdība palika ar katru brīdi skaļāka un jautrāka, tikai mestrs Volkvins ar bažām vēroja apkārtni un uzklausīja ziņnešu un priekšposteņu ziņojumus. Ar bažām viņš vēroja ienaidnieka priekšpulku saceltos putekļu mākoņus pāri upei. Viņu spēki, pēc ziņotāju ziņām, auga augumā kā pērkona padebeši pēc sutīgas vasaras pēcpusdienas.

Tur pāri upei sava virsaiša vadībā. drasēja zemaišu spēki, laistījās tērauda zobeni, atbaidīgi, savādā gaismā atspīdēja smagās kaujas vāles un asi trītie cirvji. Reti kādam zemaišu kaŗavīram galvu sedza bruņu cepure, retam krūtis sedza bruņas. Vējš plivināja kailās galvas matus. Daudzu leišu un zemgaļu kaŗavīru galvas sedza cepures, darinātas no mājkustoņu vai meža zvēru ādām.

Bēz vilcināšanās sasaucis kaŗa apspriedi, mestrs Volkvins deva rīkojumu viņa padotajam kaŗaspēkam neizklīst un neielaisties kaujā, bet slēgtā vienībā pamazām sākt gatavoties ceļam uz mājām. Dziedādami un slavēdami savus svētos, Krusta kaŗaspēks sāka posties ceļam. Mērķis bija sasniegts, kaŗagājiens Lietuvā bija izdevies labi, nebija daudzi viņu vidū, kuŗi bija jāatstāj cīņu laukos. Salaupītas mantas, lopi un gūstekņi lēni tika vesti un dzīti Rīgas virzienā. Tikai nezin kāpēc uzvaras prieka sajūtai daudziem vijās cauri nospiedoša neziņa un baiļu sajūta, kāds būs ceļš uz mājām?

Netālu no Saules novada sirotāji ar bažām vēroja leišu kaŗotāju skaitu pieaugumam. Tie bija zemaiši, nevis augstaiši, kā mestrs Volkvins domāja pirmā saskarē ar leišu zemes aizstāvjiem. Vēl lielākas rūpes mestram sagādāja ziņas, ka viņiem priekšā manīti zemgaļu kaŗotāju vienības.

Septembŗa diena lēni tuvojās vakaram, lielais krusta kaŗotāju kaŗaspēks pienāca kādas upes tuvumā, vieta nebija izdevīga kaujai. Mestrs tāpēc deva rīkojumu apmesties atpūtai un naktsguļai cieši piekodinādams neielaisties kaujā. Mestra nodoms bija, nākošā rīta agrā stundā ar kauju atiet labākā vietā, mitrās upmalas pļavās nevarēja labi izmantot kavalērijas kaujas taktiku. Izlicis apsargus un priekšposteņus, mestrs un viņa tuvākie virsnieki ar nepatiku un bažām saņēma ziņas, ka leišu kaŗaspēks pamazām pieauga visās debesu pusēs. Bruņinieki neļāva bailēm valdīt pār viņiem, viņi savā pārākuma apziņā drošināja viens otru un arī savus kaŗa kalpus, ka viņu svētie palīdzēs viņiem uzvarēt un sakaut pagānu barus. Kaŗaspēka apmetnē vēl ilgi pēc tumsas iestāšanās gaiši dega ugunskuri. Pliskavas krievi tādām žēlīgām balsīm sāka dziedāt dziesmas par saviem kņaziem un saviem svētajiem, tikai latgaļu, lībiešu un igauņu apmetnēs valdīja klusums, tie saprata, kas viņus gaida nākošā rītā. Zobens un uguns bija iznīcinājuši leišu un zemgaļu ciemus, mājas un miermīlīgos iedzīvotājus, bet nebija iznīcinājuši leišu un zemgaļu cīņas sparu un apņēmību atriebties sirotāju kaŗapulkiem par nodarīto postu, ciešanām un nāvi.

22. septembŗa rītā, tikko saulīte parādījās pāri egļu jaunaudzei upes malā, cīņa iesākās. Piesaukdami savus svētos, bruņinieki uzsāka cīņu. Tikai pēc laba laika mestrs Volkvins pamanīja, ka zemaiši pielietoja pavisam neparastu kaujas taktiku. Viņu pielietotā taktika ļoti satrauca kaujās rūdīto mestru, satrauca un radīja paniku bruņinieku rindās.

Zemaiši ar lielu apņēmību un māku, nogalināja vai smagi ievainoja bruņinieku zirgus. Staignās upes pļavas nedeva iespēju bruņiniekiem sēdot zirgā maneverēt pēc viņu ierastās kaujas' taktikas. Viens pēc otra no leišu ieročiem krita vai tika smagi ievainoti un sakņupa bruņinieku nesēji. Pazaudējuši savus nesējus, bruņinieki bija spiesti turpināt cīņu kājās. Smagās bruņas kavēja un nogurdināja spēju izlietot savu cīņas vai kaujas māku, tad kad tie nesēdēja zirgos. Viens no pirmajiem ordeņa brāļiem krita pats mestrs Volkvins. Viņam kāds spēcīgs zemaišu kaŗavīrs ar vāli pāršķēla bruņu cepuri un galvu kā rudenī nogatavojušos ķirbi. Stormaras kungs no Hāzeldorfas, turpat izlaida garu savam kaŗa kumeļam, kas sabrucis ar pāršķeltu krūti, gulēja mitrajā grīšļa zālē. Stormaras kunga kreisā roka vēl turēja zirga pavadu, bet blakus zirgam pāris pēdas no bruņinieka ķermeņa, zālē gulēja viņa nocirstā labā roka, kuŗas sauja vēl turēja zobena spalu.

Izmisīgi cīnoties par savām dzīvībam, bruņinieki sāka veidot kaujas ķīli, lai vieglāk aizstāvētos, cerībās izlauzt ceļu cauri ienaidnieku baram, kuŗi kā plēsīgi zvēri aplenca viņus no visām debesu pusēm.

Sila malā zemgaļi apkāva tos kuŗi pameta krusta kaŗotāju karogu un kaujas lauku, tā mēģinādami bēgt no neizbēgamās nāves. Tālāk pāri upei, aiz lielā sila zemgaļu kaŗotāji kuŗi pienāca cīņu laukiem vēlāk, kad kaujas bija jau labu laiku sākušās, apkāva tos bēgļus, kam bija laimējies izlauzties cauri mežam un pārpeldēt upei. Neviens netika žēlots. Pēc atskaņu chronikas ziņām labi, ka no katriem desmit vīriem, vienam laimējās izmukt zemgaļu slaktiņam un tad sasniegt Rīgu.

Kauja bēz pārtraukuma ilga visu dienu, zirgu izmisīgie zviedzieni mijās ar suņu rejām, vīru izsaucieniem, izkliegtām pavēlēm, lāstiem un ievainoto vaidiem.

Bruņinieki izmisīgi piesauca ordeņa un baznīcas svētos, bet kauja ar noteiktību svērās leišu un zemgaļu pusē. Aiz bruņinieku ķīla daudzi jau no viņu vidus gulēja samītā dumbrājā kā mākslīgi darinātas lelles. Mestrs Volkvins vēl nāvē iedams likās dodam mājienu, kādā virzienā doties. Viņa labā roka vēl turēja zobena rokturi, kuŗa asmenis bija līdz pusei iestrēdzis leišu kaŗavīra krūtīs un kuŗš itkā lūgšanā bija nokritis ceļos blakus savai kaujas vālei.

Netāļu no mestra, augšpēdus kājas izplētis, gulēja Dannenbergas grāfs no Linenburgas, pār viņu šķērsus pārvēlies viņa nogalinātājs sirms leišu zemes aizstāvis, viņa roka vēl sastingušajos pirkstos turēja dunci, kas bija iestrēdzis grāfa kaklā. Sirmajam leišu cīnītājam mugurā rēgojās nolauzts pīķa gals, tagad abi cīnītāji gulēja mierīgi kā noliktas lelles. Nāve bija izdzēsusi naida vaibstus no viņu sejām.

Lielā upes pļava mirka kaŗotāju un dzīvnieku asinīs, pat upes viļņi itkā steidzīgi skaloja asinis no krastmalas smiltīm. Nāve nešķiroja augsti dzimušos bruņu nesējus no kalpa puiša, kuŗš nāca no leišu mazciema. Visi viņi cīnījās aizstāvot savu dzimteni, bruņinieki izpildīja svētā Tēva uzliktos pienākumus un ordeņa devīzi cīnīties un uzvarēt. Ar zobenu mugurā uz mutes pakritis nāves miegā noguldīts klusi gulēja upmales ciemata vecākā dēls Agris, labā rokā sažņaudzis savu kaujas vāli, otra bija ieķērusies treknājā pļavas zālē, itkā gribēdama pie tās pieturēties. Blakus Agrim ar pāršķeltu muguru un atņirgtiem zobiem gulēja viņa Aizsargs.

Kauja vēl vairākās vietās ritēja pilnā sparā, bet ārpus kaujas sektora zemgaļi ar asu skatu vēroja cīņu laukus, neļaudami nevienam ienaidniekam aizbēgt. Tie tika apkauti bez žēlastības. Laižot skatu apkārt cīņu laukiem, varēja jau manīt, ka daudzās vietās tās bija izbeigušās, bet vēl varēja sadzirdēt ievainoto vaidus un arī lāstus. Pamazām saulīte slīdēja uz vakara pusi, ēnas pastiepās garākas un mierīgākas, norima dienas atspridzinošais vējiņš. Mierīgi vērodami kaujas lauku, purva malā klusi sačukstējās sīkie bērziņi. Miers valdīja pār saules lauku. Visi bruņinieki bez izņēmuma bija noguldīti nāves miegā, tikai dažiem viņu

(Turpinājums 4 A lp.)

Sastapšanās ar lauvām

Teodora Dreimaņa piezīmītes par medībām Afrikā.

Pagājis jau labs laika sprīdis kopš medībām Afrikā, saņemti gaceles ragi, āda, nelaimīgie bifeļa ragi un novietoti pie citām trofejām. Tagad varu pārdomāt notikumus, kuŗi toreiz šķita lieli un ļoti svarīgi.

Sākšu ar notikumiem trešajā medību dienā, kad ar profesionālo mednieku Hugo nolēmām iegūt labus bifeļa ragus, kādi esot redzēti Bangweulu ezera krastā, kas slapjajā laikā pārplūst un kur aug tikai atsevišķi niedru un elefantu zāles puduri, vietām sasniedzot vairāk akru platību. To starpā ir izžuvusi sausa zeme, kuŗā tomēr var labi redzēt lielo dzīvnieku pēdas.

Agrā rītā izbraucām uz šo ap 40 km. attālo vietu. Šī līdzenuma malā atstājām auto, izvērsāmies ķēdē un gājām Hugo izvēlētā virzienā, meklēt bifeļu naktī atstātās pēdas. Pēc laika ieraudzījām kilometra attālumā gaisā paceļamies saraustītā lidojumā baltos lopu igretus, kas pēc brīža pazūd skatam. Šie putni parasti uzturas bifeļu bara apkārtnē, ēdot bifeļu zālē iztraucētos kukaiņus. Ar šo brīdi pārņēmām melno ieroču nesēju nestās smagās šautenes. Es tikai sekoju Hugo, kas izvēlējās virzienu ievērojot vēju un niedru puduŗu aizsegu. Bijām jau apmēram sasnieguši vietu, kur redzējām baltos putnus, kad, sasniedzot viena niedru puduŗa malu Hugo piepeši piesvieda šauteni plecam. Nākošajā brīdī ieraudzīju priekšā esošajā klajumā asiņainu nokostu bifeļa teļu, pie kuŗa pietupusies itkā lēcienam sagatavojušos lauvu māti, kas skatās mūsu virzienā. „Šauj zemē lauvas priekšā", čukstēja Hugo. Nošķīst zeme, lauvu māte saliecas, bet tad, bez lielas steigas cienīgi dodas pāri klajumam un pievienojas tur stāvošai otrai lauvu mātei un samērā noplukuša izskata lauvu tēviņam, kas manāmi klibodams sekoja tām un pazuda nākošajā niedru pudurī.

Daudz lauvu redzēts zooloģiskajos dārzos, cirkū un zvēru parkos, kur tās atgādina rāmus kaķēnus, tāpēc laikam šai gadījumā neizjūtu vai nespēju aptvert īstās briesmas. Tuvākā vieta, kur zinām lauvu uzturēšanos, ir vairāk desmit kilometru no šejienes, jo šis apvidus nav piemērots lauvām, bet spriežot no klibā vecā lauvu tēva, lauvu barā kāds jauns spēcīgāks tēviņš ir uzvarējis veco patriarchu, kas tomēr bijis spējīgs aizejot aizvilināt līdz divas lauvu mātes, varbūt apzinoties, ka bez tām, to sagaidītu bada nāvē. Tas arī ir izskaidrojums, kāpēc mums tuvojoties tās atstāja nokosto bifeli. Normālos apstākļos mēs būtu daudz sliktākā stāvoklī.

Apejot lauvas, atradām izbiedētā bifeļu bara pēdas, no kuŗām redzam, ka bars sadalījies divi daļās. Sekojot vienām, tās noveda mūs papirusa biezokņa, resp. purva malā, kur bars iegājis. Sekot nav iespējams. Tikai vēlā pēcpusdienā sasniedzam bara otro daļu un tur redzējām tikai pāris samērā jaunus buļļus. Lai arī sākumā Hugo bija pārliecināts, ka nebūs grūtību iegūt labu bifeli, šī diena beidzās nesekmīgi.

Nākošajā dienā, lai ļautu rajonam, kur sastapām lauvas, nomierināties, braucam uz šejienes meža rajonu, kur sastopamas seibļa (sable) antilopes. Meži šai apvidū nav nepārtraukti masīvi, bet izkaisīti zālainos līdzenumos. Caur mežiem var braukt ar apvidus auto, tikai vietām nocērtot kādu mazāku koku, vai zaru. Visur neiedomājamos daudzumos termiti. Viena viņu suga veido kokiem apaugušus uzkalniņus, zem kuŗiem viņu ejas sniedzoties līdz grunts ūdenim, lai cik dziļi tas arī atrastos. Otra suga veido nelielus cementam līdzīgus konus, kas vietām pārklāj veselus apgabalus. Redzam dažādus dzīvniekus. Kā trofejas, pēc Hugo sprieduma, tie ir tikai viduvēji. Pēkšņi nelielā klajumā ieraugām baru Afrikā retos, bet šai apgabalā bieži sastopamos zili pelēkos sesebijus (sesebe), kuŗi uzbūves ziņā radniecīgi gnu (hartbeest).

Tālskatā redzam, ka lielākais atšķiras no pārējiem, ko esam redzējuši, ar ļoti gaišo īpatnēji zilgano spalvu un labi veidotajiem ragiem. Ar Hugo centāmies piekļūt droša šāviena attālumā, bet tas mums neizdevās. Kāds jau šo veco bulli mēģinājis iegūt, sprieda Hugo. Tāpat mežā redzētie dzīvnieki šķiet daudz uzmanīgāki un nervozāki. Neredzam nevienu sabli. Drīz tomēr atrodam arī mežā malu mednieku izliktās cilpas un sprostus. Vienīgi vakara krēslā mājup braucot mežā ieraudzījām melno masīvo sabli, bet nevarējām redzēt ragus, kas aizsegti koku lapās. Pēc neilga laika tas pazuda, tos neparādījis.

Ir atkal rīts tai pašā vietā, kur aizvakar, cerībā, ka bofeļu bari būs nomierinājušies. Atrodam nakts pēdas un, kā iepriekšējā reizē, sekojam tām līdz atradām bifeļu baru, kas tomēr sajutis mūsu tuvošanos. Bara vadonis vecs bullis, lielu ragu īpašnieks, virzās visa ap 80 galvu lielā bara priekšā, pret vēju un iegāja klajumā, kur niedras beidzas un ir tikai zāle un atsevišķi kokiem apauguši termītu kalniņi. Šeit lēni ēzdams bars iet līdzi vadonim. Tad reizē ar viņu viss bars nogulstas, vienīgi dažas govis, vērojot apkārtni, paliek stāvot bara malās. Laiku gulējis, pirmais pieceļas vadonis un tūlīt nākošajās sekundēs sāk celties viss bars. Tā kā baram sekot varam tikai pret pēju, tad arī starp mums un veco bulli vienmēr atrodas viss bars, kas kavē iegūt neaizsegtu šāvienu, nevienam neesot pirms vai aiz viņa.

Ir jau vēla pēcpusdiena. Atkal esam paslēpušies kokiem apaugušajā termītu kalniņā un vērojam ap 80 m tālo gulošo baru. Atbalstījis šauteni uz koka zara un caur nelielo lapu spraugu vēroju baram otrā pusē gulošā buļļa varenos ragus. Zinu, ka ja laimēsies, bullis piecelsies pirmais, dodot kādu sekundi neaizsegtu skatu. Beidzot arī tā notiek. Bullis pieceļas. Šautenes tālskatā saskatu ragus, tad mērķējamo punktu pazeminu uz priekšas pleca sirds rajonu. Tieši šai mirklī redzes lauku aizsedz vēja brāzmas pūstās koka lapas, bet tas ir tikai moments. Nākošajā mirklī atkal neaizsegts skats. Esmu pārliecināts, ka nekas šajā momentā nev mainījies, tomēr atgūstot redzes lauku saskatu, ka mērķējamais punkts ir zemu un sedz bifeļa kājas ceļa locītavu. Ātrumā paceļu to sirds rajonā un nospiežu mēlīti. Skrejošais bars saceļ putekļu mākoni, tomēr redzu pēc mirkļa vienu nokrītam. Hugo apsveic mani. Pieejot beigtajam bifelim neticu savām acīm. Zemē guļ nevis cerētais bullis, bet liela govs. Vēlāk, kad varēju kautcik domāt, pieņēmu, ka vēja brāzmā, kas aizsedza skatu, koks un līdz ar to mērķējamais punkts bija pavirzījies nedaudz sāņus un — lielākā nelaime, — ar tājies tieši pret blakus stāvošās govs kāju. Ātrumā, Būdams pārliecināts, ka šīs kājas īpašnieks ir manu cerību mērķis — nekavēju laiku pavērot ragus.

Neatceros un nedomāju, ka kādreiz dzīvē būtu juties sliktāk vai arī izjutis lielāku neattaisnojamu nelaimi. Ne tikai dienās, bet arī naktīs murgos pārdzīvoju šo notikumu, līdz septītajā dienā, iegūstot rekorda lekves (lechwe) ragus, garastāvoklis kautcik uzlabojās. Pat vēl tagad neesmu atbrīvojies no šī nepatīkamā piedzīvojuma, kas šad un tad uzpeld domās. Nelaimējās arī braucienā uz citu bifeļu apdzīvotu rajonu, kur redzējām tikai zemas kvalitātes ragu īpašniekus.

Dienas aizsteidzas ātri. Atpakaļ uz galveno nometni dodas divi apvidus auto, pielādēti dažādām mantām, kā ragiem, ādām, daudziem papīrusos vai kastēs ievīstītiem gaļas gabaliem un citām mantām. Braucēji šoreiz ir divi profesionālie mednieki Maiks un Alisters. Pēdējais bija atbraucis satikt amerikāņu mednieku, kas pats, lai izvairītos no gaŗā nogurdinošā brauciena, bija atlidojis. Viņiem abiem pēc pavadītā laika medījot, ir nedēļa brīva un tie dodas atpakaļ uz galveno mītni Lusakā. Var redzēt, ka viņi pazīst vietējos apstākļus un paražas, jo visur pirms pārbaudes punktiem, viens no kravas telpā sēdošajiem melnajiem, tur rokās vienu no ievīstītajiem gaļas gabaliem, tāpēc nekur netiekam aizkavēti ar kontrolēm un pārbaudēm. Ir prieks redzēt smaidošās melnās kontrolieŗu sejas un dzirdēt laimes vēlējumus turpmākajā ceļā.

(Turpinājums sekos)

Saules lauks

(Turpinājums no A3 lp.)

kaŗa kalpiem izdevās izlavīties cauri zemgaļu rindām. Atskaņu chronika ar žēlabām ziņoja pasaulei, ka nesot kristīgo ticību pagāniem, kaujā pie Saules krituši un nomaitāti visi bruņinieki. Līdz ar to iznīcināts ticis arī krusta kaŗotāju ordenis. Saņemot bēdīgo vēsti, Rīgā atskanēja vaidi un izmisuma saucieni. Priesteŗi un ordeņa piederīgie, ar lāstiem un draudiem pret pagāniem, noturēja aizlūgumus un piemiņas brīžus, visi daudzināja kritušos bruņiniekus un viņu kaŗa kalpus, kuŗi bija varonīgi cīnījušies Saules laukā, nesagaidīdami vairs ne saules rietu, ne saules lēktu.

To pašu bēdīgo ziņu apstiprināja Prūsijas kaŗa lietu kārtotāji, piebilzdami, ka Saules lauks neietilpa Zemaišu novadā, bet atrodas zemgaļu apdzīvotā apgabalā.

Pēc zaudētās Saules kaujas, kas pēc chronikas ziņām, notikusi 22. septembrī, tā Kunga 1236. gadā, par biedinājumu Rīgai un citiem iekaŗotiem apgabaliem beidz pastāvēt Krusta kaŗotāju ordenis.

Ar pazemību un noliektām galvām, pārpalikušie ordeņa brāļi, sāka sarunas ar vācu jeb teitoņu ordeni, lai viņus uzņem šī ordeņa rindās, to panāca tā Kunga 1237. gada maija mēnesī, ar svētā Tēva Gregorija devītā svētību.

Uzvaras priekā, zemaiši un zemgaļi sadevās rokās, lai uz laikiem aizmirstu senās ķildas un savstarpēji nodarītās pārestības. Bija pienācis laiks apglabāt kritušos un pārvest mājā ievainotos, atbrīvotos gūstekņus un Krusta karotāju salaupītās mantas un lopus. Tajā septembŗa naktī, Saules laukā līdz vēlai rīta stundai, gaiši sprēgāja sakurtie sārti, dažās vietās atskanēja kaŗa dainas un dzīru dziesmas.

Pamazām no mežiem un purviem lēni un uzmanīgi sāka nākt laukā bēgļi. Daudzi no viņiem atrada māju vietā izdegušas krāšnatas un pārogļotas sētu paliekas. Vēl saulīte nebija pārlekusi pāri egļu jaunaudzei, kad arī Upmales ciemata bēgļi sāka atstāt savas paslēptuves, Vecsaules sila viltīgo purvu. Ziņneši, kuŗi bija izsūtīti iepriekš, atgriezās atpakaļ ar labām ziņām. Krusta nesēju kaŗa spēki bija sakauti, pašu kaŗotāju pulki ar iegūto laupījumu devās māju virzienā. Labu gabalu aiz lielā sila, bēgļi sastapās ar mājā nācējiem varoņiem. Prieka izsaucieni sagaidīja dzīvos. Klusi noliektām galvām apraudāja kritušos. Tā bija dārga maksa, ko Upmales ciema iedzīvotāji maksāja, par brīvību dzīvot savā tēvu zemē. Agra sieva Vēsma abas ar Agra vecmāmiņu apkopa savu kritušo varoni, apkopa viņu tālākam ceļam veļu mātes valstībā. Sāpes un izmisums plosīja jauno sievu, nežēlīgais kaŗa Dievs bija atņēmis viņai mīļo un mazai Lāsei viņas tēvu. Raudāja mātes, raudāja sievas un meitenes, bērni spiezdamies klāt savām mātēm raudāja gaužas asaras par visiem, kas nepārnāca. Vecie kaŗotāji savilktām dūrēm valdīja elsas un klusībā nolādēja bruņu nesējus. Kā gludena odze, kas pamazām pieslīd klāt savam upurim, tā ciemata iedzīvotājiem pieslīdēja doma, cik ilgi valdīs smagi un dārgi izkaŗotais miers. Lēni pamazām Upmales ciemata saime pārnāca mājās, ar nopūtām viņi skatīja krusta nesēju nodarīto postu. Sakostiem zobiem un ar apņēmību nākošās dienās ciemata ļaudis sāka atjaunot savas nopostītās sētas. Ar pūlēm un prieku tie ievāca zemes bagātības un augļus, ko sirotāji nebija paspējuši iznīcināt. Visi pielika roku dzīves atjaunošanas darbos, nebija daudz laika palicis līdz tam laikam, kad bargā ziema ar salu un puteņiem valdīs pār viņu mīļoto zemīti.

Vecsaules sils smagi pūta raženā lietū, it kā mierinādams darba steigā aizņemtos ciemata ļaudis, tikai kuplastes vāveres bez bēdām dzenāja viena otru it kā negribēdamas redzēt kaŗa atnesto postu.

Klusas un mierīgas palika Saules lauka cīņu vietas, pagāja dienas, pāri kritušiem lēna vēja dzītas laidās rudens atrautās koku lapas, tās saules gaismā spīdēja kā mazas saraustītās varavīksnes, tās lidoja un pamazām apklāja kritušos kaŗotājus, apklāja arī kaŗā kautos dzīvniekus, cilvēku draugus, apklāja visus kā ar raibu siltu segu, lai atdusas bezlaika mūžības miegā.

Zemgaļi, vēl gadus desmitus sakostiem zobiem pretojās zemes iekaŗotājiem.

Nesalauzti savā brīvības dzinā, viņi līdzās darba rīkiem turēja pa rokai kaujas vāli, vai zobenu, tie vīri mīlēja savu zemi vairāk, neķā savu dzīvību.

Kauja pie Saules, leišu un zemgaļu krāšnākais uzvaras vainags.